ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ, 2015-2020г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение 6
I.1 Обхват и цели на програмата 7
I.2 Принципи 9
I.3 Обща характеристика на общината 11
I.3.1 Географска характеристика на територията на общината 11
I.3.2 Социално-демографска характеристика 12
I.4 Трудова заетост 13
I.5 Показатели за доходи 14
I.6 Икономическо развитие на общината. Стопански дейности 15
I.6.1 Икономическо състояние, сравнено със средното за страната по показатели 15
I.6.2 Селско и горско стопанство 15
I.6.3 Преработваща промишленост 16
I.6.4 Туризъм 16
I.7 Водоснабдяване, канализация н третиране на отпадъчните води 17
I.7.1 Водоснабдяване 17
I.7.2 Съществуваща канализационна мрежа 17
I.8 Използвани енергоносители, начини на отопляване. 17
I.8.1 Електроснабдяване 17
I.9 Защитени територии и чувствителни екосистеми 18
I.10 Административно - териториална характеристика 19
I.11 Институционална рамка 19
I.12 Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Костенец 20
II. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 22
II.1 Анализ за отпадъците 22
II.1.1 Битови отпадъци 23
II.1.2 Отпадъци от паркове и градини 26
II.1.3 Едрогабаритни отпадъци 26
II.1.4 Производствени неопасни отпадъци 26
II.1.5 Строителни отпадъци 26
II.1.6 Опасни отпадъци 27
II.1.7 Утайки от ПСОВ: 29
II.1.8 Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване 29
II.2 Съществуващи практики за третиране и транспортиране на отпадъци 29
II.2.1 Събиране и транспортиране на отпадъци 29
II.2.2 Системи за разделно събиране на отпадъци 33
II.2.3 Предварително третиране на отпадъци 34
II.2.4 Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци 35
II.2.5 Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци 41
II.3 Администриране на дейностите по управление на отпадъците 41
II.3.1 Задължения на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия 41
II.3.2 Организационно устройство: 42
II.3.3 Предприети действия за съвместно решаване на проблемите по отпадъците с другите общини 44
II.4 Нормативна уредба 45
II.5 Финансиране на дейностите по управление на отпадъците 46
III. Планиране 47
III.1 Прогнози 47
III.1.1 Демографска прогноза 47

III.1.2 Прогноза за образуване на отпадъците 48
III.2 Основни цели на програмата 53
III.3 Предложения във връзка с планирането 53
III.3.1 Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците 53
III.3.2 Увеличаване на количествата рециклирани н оползотворени отпадъци 58
III.3.3 Събиране на смесени битови отпадъци 61
III.3.4 Предварително третиране 61
III.3.5 Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците 61
III.3.6 Нормативно регулиране на управлението на отпадъците н ускоряване прилагането на законодателството н политиката в тази област 62
III.3.7 Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците 63
III.3.8 Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната 63
III.3.9 Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаша" при интегрираното управление на отпадъците 64
III.3.10 Участие на обществеността 64
III.4 Варианти за управление на отпадъците 65
III.4.1 Описание на дейностите, които са общи за разглежданите сценарии 65
III.4.2 Специфични характеристики на сценариите 67
Входящи количества отпадъци 73
Компостиране 73
IV. Програма за намаляване образуването на отпадъци 73
IV.1 Концепция и нормативни изисквания 74
IV.2 Мерки за предотвратяване на отпадъците 75
IV.2.1 Повишаване на общественото съзнание и обучение 76
IV.2.2 Екологосъобразно проектиране 77
IV.2.3 Разширена отговорност на производителя 78
IV.2.4 „Зелени” обществени поръчки 79
IV.2.5 Маркиране на продуктите и схеми за екомаркировка 79
IV.2.6 Използване на маркетинг инструментариума за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти 79
IV.2.7 Положителни/ отрицателни финансови стимули 80
IV.2.8 Цели за предотвратяване 80
IV.2.9 Продуктови стандарти 81
IV.2.10 Повторна употреба 82
IV.2.11 Технологични стандарти 82
IV.3 Предотвратяване на битовите отпадъци 83
IV.3.1 Създаване на необходимите условия за предотвратяване при източника на образуване 83
IV.3.2 Хранителни отпадъци 84
IV.3.3 Отпадъци от хартия и картон 85
IV.3.4 Зелени отпадъци и домашно компостиране 86
IV.3.5 Прекомерна консумация 86
IV.3.6 Насърчаване на устойчивото потребление 87
IV.3.7 Повторна употреба 89
IV.3.8 Прекомерно опаковане 90
IV.4 Предотвратяване на образуването на отпадъци, приравнени на битовите отпадъци 91
IV.4.1 Съществуваща нормативна рамка 91
IV.4.2 Предотвратяване при източника на образуване и насърчаване на устойчивата консумация 91
IV.5 Производствени, строителни и опасни отпадъци. Специфични отпадъчни потоци. 94

IV.5.1 Мерки за подпомагане на бизнеса за изпълнение на задълженията за предотвратяване образуването на отпадъци....94
IV.5.2 Опасни отпадъци в малки количества....95
IV.5.3 Строителни отпадъци....96
IV.6 Въвеждане на нормативни изисквания и икономически инструменти за осигуряване предотвратяване образуването на отпадъци....97
IV.6.1 Въвеждане на икономически механизми осигуряващи предотвратяване на образуването и отделянето на рециклируемите и опасните отпадъци от потока на смесените битови отпадъци....98
IV.6.2 Осигуряване спазването на йерархията за управление на отпадъците....98
IV.7 Отпадъци, за които се прилага принципът „отговорност на производителят”....98
IV.8 Индикатори за мониторинг на изпълнението на програмата....99
V. План за действие....100

Списък на използваните съкращения

БО	Битови отпадъци
ТЬО	Твърди битови отпадъци
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
ОГП	Общ градоустройствен план
ОУП	Общ устройствен план
ДБ	Държавен бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗСПЗЗ	Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
НСИ	Национален статистически институт
ОА	Общинска администрация
ООп	Организация по оползотворяване
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ПСО	Претоварна станция за отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
РИОКОЗ	Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве

I. Въведение

Настоящата Общинска програма за управление на отпадъците се разработва за периода 2015г. - 2020г. и е в съответствие с изискванията на чл.57 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл.52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Програмата има за цел отразяване на актуалното състояние и планиране на дейностите с отпадъците на територията на Община Долна Баня, в съответствие с нормативните изисквания. Разработването се базира на наличните данни за отпадъците, резултатите от проведени проучвания за системите за управление на отпадъци в общината и регион за управление на отпадъците Костенец (Самоков), както и въз основа на анализ на възможностите за финансиране на дейностите свързани с отпадъците. На база на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози, визиращи 6-годишен период (2015-2020г.) за развитие на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците в общината.

При разработването на програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Община Долна Баня за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

Мерките предвидени в програмата имат за цел да очертаят действията, които община Долна Баня ще предприеме за да приложи нововъведените законодателни изисквания. Предложени са както законодателни промени в общинската нормативна уредба така и необходимите административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото им прилагане и упражняването на дейности за контрол и мониторинг на изпълнението. Чрез програмата е заложено постигането на три основни цели:

- да се гарантира, че местната регулаторната рамка за управление на отпадъците в общината осигурява ефективна законодателна база, за да се отговори на европейските и националните изискванията за управление на отпадъците;
- да се изгради административна структура, способна да отговори на новите предизвикателства;
- да се очертае рамката за поетапното въвеждане на модерна, интегрирана система за управление на отпадъците, включваща съвременни практики за събиране на отпадъци, както и подходящи съоръжения за третиране, осигуряващи прилагането на йерархията за управление на отпадъците.

Сегашното състояние на управлението на отпадъците в община Долна Баня е анализирано във връзка с нововъведените нормативни разпоредби, както и с цел идентифициране на текущите проблеми. Въз основа на това са набелязани необходимите мерки както за постигане на амбициозните изисквания на националното законодателство така и за по нататъшно подобряване на управлението на отпадъците в общината.

Планираните мерки са предназначени не само да определят основните насоки за развитие на сектора на управление на отпадъците, но и да конкретизират доколкото е възможно необходимото оборудване и съоръжения и необходимите финансови средства. Направена е обосновка с цел доказване, че предложените мерки са технически осъществими, финансово устойчиви и поносими за населението, като се вземат предвид очакваните нива на доходите на домакинствата в общината.

Управлението на отпадъците се осъществява с цел да се създаде интегрирана рамка за намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на -замърсителите и стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Формулираните цели са съобразени с дългосрочните мерки на *Националния план за управление на отпадъците 2014-2020* г. по чл. 49 от ЗУО и действащото законодателство.

I.1 Обхват и цели на програмата

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление на отпадъците, настъпилите промени в националното законодателство предвид задачите, заложени в Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., настоящата програма включва:

- Предотвратяване и минимизиране образуването на отпадъци, както и степента на тяхната опасност;
- Въвеждане на зелени обществени поръчки - включване на критерии в обществените поръчки с които се дава приоритет на закупуването на стоки и услуги, които допринасят за създаването на пазар за продукти от рециклиране и за насърчаване предотвратяването на отпадъци
- Прилагане на маркетингови/ комуникационни инструменти за насърчаване на предотвратяването на отпадъците чрез въвеждане в общината на широко прилагани в държавите от ЕС практики за насърчаване на отговорния бизнес под формата на приемане на етични кодекси, доброволни споразумения между бизнеса и общинската администрация, популяризиране на доброволни схеми за еко-маркировка на продукти, кампании за повишаване на обществеото съзнание и др.;
- Изграждане на центрове за ремонт и продажба на подходящи за повторна употреба уреди, мебели и други продукти и насърчаване на повторната употреба
- Увеличаване на дела на оползотворяваните и рециклирани отпадъци;
- Сключване на договори с Организации по оползотворяване (ООп) за всички видове масово разпространени отпадъци и осъществяване на ефективен контрол за спазването на разпоредбите на договорите с ООп и при необходимост включване на нови клаузи към съществуващите договори с цел подобряване качеството на предоставяните услуги;
- Стартиране на система за разделно събиране на зелени и биоотпадъци от заведения за обществено хранене, хотели, ресторанти, магазини за хранителни стоки и на по-късен етап в случай на неизпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците - стартиране на система за събиране от домакинствата. Насърчаване на домашното компостиране.
- Доставяне на зелени отпадъци до регионалната инсталация за компостиране на зелени отпадъци, оказване на съдействие на оператора на инсталацията за намиране на пазар на произведения компост
- Подпомагане възникването и развитието на пазари за продукти, произведени от рециклируеми материали най-вече за компост и рециклирани строителни материали, чрез прилагане на заложените в нормативната уредба механизми – изпълнение на целите за влагане на рециклирани строителни материали в строежите, на които община Долна Баня е възложител или за проектите, за които се изисква одобрение от общинската администрация, спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компост.
- Изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други, финансирана от общината. Създаване на условия за приемане на отпадъци финансирани от други източници, различни от такса битови, като например масово разпространени отпадъци и строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита.
- Осигуряване на необходимия принос на общината в изпълнението на регионалните цели по чл. 31 от ЗУО за събиране и рециклиране на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителят» не се прилага чрез създаване на система за регистриране и отчитане на количествата рециклируеми отпадъци, събрани от частния сектор и чрез пускане в експлоатация на площадка за безвъзмездно предаване (по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО) и в дългосрочен аспект в случай, че не е осигурено постигането на целите за рециклиране

на битови отпадъци – стартиране на система за разделно събиране на отпадъци от бита, за които не се прилага принципът отговорност на производителят.

- Осигуряване прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект) чрез процедурите в които се изисква одобряване от общинската администрация - инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци.
- Въвеждане на система за разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата
- Оптимизиране на системата за събиране на битови отпадъци след въвеждането на системи за разделно събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, които ще отклонят значително количество от общия отпадъчен поток
- Повишаване на качеството (подобряване на параметрите честота на извозване, брой индивидуални съдове, брой контейнери на жител) и увеличаване на ефективността (по-висока степен на уплътняване) на услугите по събиране на отпадъци и включването на нови услуги във връзка с нововъведените задължения на кметовете на общини.
- Оптимизиране на транспортните схеми особено след преустановяване експлоатацията на сметището “Дреняка” и пускането в експлоатация на регионалното депо за битови отпадъци.
- Разпределение на задълженията между отделните общини в регионалното сдружение на общините (РСО) за изпълнение на целите за разделно събиране на биоотпадъци по чл.8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чрез решение на общото събрание)
- Прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци така, че да се постигнат целите за рециклиране, целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и критериите за стабилизиране на остатъчната фракция в степен достатъчна за получаване на мотивирана заповед от директорът на РИОСВ, с която дава съгласие за намаляване на дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци.
- Ограничаване на депонирането вследствие нарастване на отчисленията за депониране и повишените нормативни изискванията за предварително третиране преди депониране
- Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Костенец (Самоков), чрез съвместно финансиране от общините участващи в регионалното сдружение
- Закриване, рекултивация на сметището “Дреняка” и прилагане на мерки за предотвратяване възникването и периодично почистване на нерегламентирани сметища на територията на общината
- Въвеждане на информационна система за получаване и обработка на данни от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа (пунктове и от големи генератори), организации по оползотворяване с цел мониторинг на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- Въвеждане на нормативни изисквания в общинската наредба с цел осигуряване прилагането на схемите за събиране на биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя – забрани, ограничения, отговорности и задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, домсъветите, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др..
- Обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнители и/или изменения в договорите на съществуващи изпълнители във връзка с нововъведените изисквания на националното законодателство за управление на отпадъците – въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя, включване на нови задължения към изпълнителите извършващи събиране на смесени битови отпадъци.

- Изменения в нормативната уредба на общината във връзка с изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена; Избор на подходящ вариант за начисляване на таксата така, че да се насърчи разделното събиране и рециклирането с цел постигане на целите за събиране на рециклируеми и биоотпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа.
- Периодично актуализиране на размера на постъпленията от такса битови отпадъци с цел покриване на пълните разходи и допълнителните такси депониране (в т.ч. разходите за събиране, цената за депониране цената за третиране в инсталации за третиране и др. дейности по управление на отпадъците, които са задължения на кметовете на общини). Целево изразходване на средствата единствено за дейности с отпадъци.
- Определяне на необходимостта от финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината на инвестиционни разходи за въвеждане на нови практики, изисквани от националното законодателство.
- Привличане на средства за инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците от други международни финансови институции или ПУДООС;
- Разширяване прилагането на публично-частното партньорство и привличане на частни инвестиции.
- Повишаване капацитета на звеното за контрол за прилагане на новите нормативни изисквания.
- Подобряване на контрола срещу изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.
- Предприемане на мерки за осведомяване, повишаване на общественото съзнание и мотивиране на населението за разделно събиране на отпадъците и увеличаване на повторната употреба.

I.2 Принципи

При определянето и приоритизнрането на мерките, заложени в програмата, са спазвани основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, както и общата европейска и националната политика в тази област*:*

- устойчиво развитие - използване на природите ресурси по начин, който не ги унищожава или увреждa и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;
- принцип на предотвратяването - ограничаване до минимум използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци;
- принцип на превантивността - предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци за предотвратяване на риска за околната среда и човешкото здраве;
- принцип на самодостатъчност и близост при управление на отпадъците - за осигуряване на самостоятелност при управление на отпадъците;
- йерархия на управлението на отпадъците - описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци, като се прилага като ръководен принцип следната йерархия:
- предотвратяване на образуването на отпадъците;
- оползотворяване на отпадъците чрез рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия;
- обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци за конто е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.
- най-добри налични техники, не изискващи прекомерни разходи;

- "замърсителят плаща" и в частност "отговорност на производителя" - производителите трябва да поемат отговорност за:
    - предотвратяване и намаляване на отпадъците, образувани при производството на техните продукти;
    - проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда:
    - развиване на пазари за повторна употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.
- интегрирано управление на отпадъците;
- участие на обществеността.

Целите, набелязани в настоящата Програма за управление на отпадъците и свързаните с тях мерки са на база анализ на съществуващото състояние и идентифициране на проблемите. За всяка от посочените мерки в Плана за действие, ще бъдат определени необходимите финансови средства за обезпечаване на прилагането на програмата за периода 2015 -2020 година

I.3 Обща характеристика на общината

I.3.1 Географска характеристика на територията на общината

Община Долна баня е част от Софийска област и е разположена в югоизточната й част.От север община Долна баня е оградена от южните склонове на Ихтиманска Средна гора, на юг от Рилския масив, на запад е затворена от планинската връзка между Средногорие и Рила¬Широка планина, Шумнатица и Севдибежица.

Климатът е умереноконтинентален. Температурният режим в котловината се характеризира със следните характеристики:

- средно януарската температура - 3єС;
- средно юлска температура - 19єС;
- средно годишна температура- 9.1єС.

Котловинният характер на Долнобанското поле е условие за инверсионно охлаждане, на което се дължи и факта, че екстремните температури в общината са установени в ниските, а не по високите части.

Преобладаващите ветрове през цялата година са северозападни. Най-силните ветрове духат през зимата /януари и февруари/ и в началото на пролетта. Разнообразните релефни форми обуславят промени в посоката на вятъра. Средногодишната валежна сума е около 600мм./кв.см, като най-голямо е процентно разпределение през лятото. Долнобанската котловина има относително по-малка валежна сума в сравнение с южните части на общината, което се дължи на дъждовната сянка, която хвърлят околните планини.

Релефът е полупланински, с надморска височина 640 метра. Между планините Средна гора, Рилския масив, Шумнатица и Севдибежица е разположена Долнобанската котловина, която има коритообразна форма с 520м и 680м абсолютна надморска височина. Долнобанската котловина се характеризира с широко, заето от гъсто разположени. Основен дял от територията на общината попада между 600м и 1000м надморска височина.

Водния ресурс на общината се оформя от преминаващите през територията й реки Марица, Долнобанска Бистрица, Очушница, Гуцалска. Но най-голямото богатство на Долна баня са множеството минерални извори, които се разкриват и до момента. Всички те притежават уникални свойства и включват почти целия спектър от полезни качества. Общата характеристика на водата е: слабоминерализирана, алкална, радиоактивна. Геотермалният извор е с дебит 17 л/сек. като има неразкрит потенциал. Началната температура е 62 - 65 градуса по Целзий.

Друг минерален извор е този, който се намира в местността “Бялата вода”, разположен на 2,5 км югозападно от града, с дебит 1 л/сек. и температура 26 градуса по Целзий. Водата се характеризира като хипотермална, слабоминерализирана, сулфатно¬натриева, без санитарно-микробиологични признаци на замърсявания.

Основната водна артерия, протичаща през територията на общината, е р. Марица. Категоризирана е като II категория водоприемник. Състоянието на водните екосистеми в реката е оценено като добро, с достатъчно самопречистващ капацитет, но тъй като в реката се изливат практически всички отпадни води, то опазването на чистотата на водите на р. Марица е една от най-важните задачи, стояща за изпълнение пред Общината. С изграждането на ПСОВ ще се реши въпроса с отпадните води на гр. Долна баня. През територията на града преминават и реките Долнобанска Бистрица, Очушница и Гуцалска. Остро стои въпросът с образуваните нерегламентирани сметища, резултат от неконтролируемото изхвърляне на битови отпадъци и оборска тор по поречията на реките и изграждането на Пречиствателна станция за питейни води.

Почвите са разнообразни – слабо излужени канелени горски, алувиално-ливадни и делувиални-ливадни, характеризиращи се с високо плодородие, като са подходящи за отглеждането на зеленчуци, лозя и зърнени култури. Северните склонове на Рила са заети от кафяви горски, а по реките Марица, Очушница и Гуцалска са разпространени алувиално ливадните почви. Потенциаленни източници на замърсяване на почвите с тежки метали и в

частност с оловни аерозоли, могат да бъдат моторните превозни средства. Може да се очаква, че замърсени с олово са почвите на разстояние 15-20м от пътната настилка.

Флората е представена предимно от земеделски култури, като се отличава със сравнително равномерно разпределение на земеделска земя и горски фонд /29 508 дка е общият размер на земеделската площ в общината от общо 66 854 дка/. Характерна за територията на общината е богатата горска растителност /горският фонд е 32 570 дка от територията, което е около 50% от територията на общината при среден дял за страната 37%/. Горската растителност е представена от бор, ела, бук, дъб, топола, бреза и липа. Основен проблем е силното намаляване на гората, дължащо се на масовото незаконно изсичане.

Горски масиви - община Долна баня е сред общините с преобладаваща горска растителност-общината е сред общините с горска площ над 50% от общата площ. Най¬широко разпространени представители са дъб, бук, ела, бор, смърч, липа. Към 31.12.2003г от общата площ е 30289дка, от която 9916 е собственост на физически лица, 20 309 е на общината и 64 на други организации /предимно юридически лица/.Долна баня е един от най¬екологично чистите радове и известни минерални курорти в България, разположен между планините Рила и Средна гора в близост до известния планински курорт Боровец, на 66 км от София. Градът е с установени и трайни традиции в опазването на околната среда.

Фауната се характеризира с представители на род Бозайници, от които белка, невестулка, лисица, вълк, мечка, дива свиня, сърна, срънда к, пор и язовец, а рода на земноводни е представен от дъждовника, змията и тритона. Районът разполага и с богато видово разнообразие на птици –глухар, лещарка, сокол, орел, лястовица, врабче, гугудка, врана, сойка, гълъб, особена гордост е наличието на големия брой щъркели. Понякога жителите и гостите на града имат възможността да се порадват срещите си с катеричките, които са редовни обитатели не само на горите, но и на дръвчетата, намиращи се в града. Множеството рибари имат възможността да уловят бяла пъстърва, мряна, шаран, каракуда, червеноперка и раци, чистещи речните дъна.

Защитени територии и зони

По своето местонахождение общината попада в резерват “Ибър”, който е важна част от Националния парк “Рила”, както и включва на територията си ЗМ “Голямо Градище“. Това дава възможност за участие в различни проекти, свързани със защитата на редки растителни и животински видове, както и за определяне на нови и приобщаване на стари туристически маршрути. Освен това е защитена зона по директивата за птиците и защитена зона по директивата за местообитанията

I.3.2 Социално-демографска характеристика

I.3.2.1 .Брой и гъстота на населението

Населението на община Долна баня по данни на НСИ от официално преброяване 2011г. е 4522 души, а по данни за 2013 е 4497 души.

Таблица 1. Възрастова структура на населението на община Долна баня

Община	**Възраст**				
Долна баня	*Общо*	*0-14*	*15-29*	*30-64*	*над 65*
бр.	4522	773	889	2176	684
%		17,09	19,66	48,12	15,13

Над две трети (67,8%) от населението е в трудоспособна възраст, която говори за голям потенциал на работна сила, но което е съчетано с висока безработица, определяща община Долна баня в Списъка на общините с равнище на безработица с или над 35 на сто по-високо от средното за страната за 2013 г., обусловено от липсата на нови работни места и адекватна професионална квалификация.

I.3.2.2 Динамика на населението

В Таблица №2 е представен естествения прираст на населението по пол през 2013г., по данни на НСИ.

Таблица 2. *Естествен прираст*

	Естествен прираст		
Община	всичко	мъже	жени
Долна баня	- 10	-5	-5

В Таблица №3 е представена числеността на община Долна баня през годините, по данни на НСИ.

Таблица 3. *Численост на община Долна баня през годините*

Численост на населението	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	4787	4699	4697	4668	4652	4665	4522	4487	4 497

Общата численост на населението в община Долна баня, видно от горната таблица, запазва постоянен отрицателен прираст, като единствено през 2013г.има леко увеличение с 10 души. Намаляването на населението през 2013г. спрямо 2006г.е с 290 души в абсолютна стойност, което представлява 4,3% отрицателен прираст.

Негативната тенденция се дължи едновременно, както на отрицателния естествен прираст, така и на отрицателния механичен прираст, дължащ се най-вече на трудова миграция към големите урбанизирани центрове и чужбина, като изключение прави отново 2013г., където има положителен механичен прираст от 20 души.

I.3.2.3 Етническа структура

Резултатите от преброяването през 2011 са представени по-долу.

- Лица, отговорили на въпрос за етническа принадлежност: 4282
- Българска: 3499
- Турска: 4
- Ромска: 753
- Друга: 15
- Не се самоопределя:11

I.3.2.4 Тенденции

От горните таблици могат да се набележат някои основни тенденции в демографската характеристика.

Забелязва се трайна тенденция към намаляване на населението, запазва се и отрицателния естествен прираст на населението, както и неговото застаряване.

Съществен момент в демографското развитие на община Долна баня на фона на всеобщата картина за страната е интензивната външна миграция, породена от безработицата и неблагоприятните социалноикономически условия.

I.4 Трудова заетост

Заетостта в община Долна баня в сравнение със средните за област София показатели се характеризира с по-ниско ниво на активност на населението 52% при средно 67.5% за областта, но съпроводено с висок коефициент на заетост от активното население 78% при 62,5% средно за областта.

Таблица 4. Заети лица за 2012 година

Община	Общо	Аграрен	Индустрия	Услуги	Относителен дял на заетите в частния сектор - %
Общо за София област	66390	2693	26031	37666	80,3
Долна баня	690	28	175	487	65,8

Коефициентът на безработица в община Долна баня е 21 % към 01.02.2011 г. (Незаети лица спрямо общ брой на икономически активни лица). При среден в Софийска област (към м. Декември 2011г.) - 12,2%. Общината се нарежда на една от първите позиции в Софийска област по процент на безработица на населението, заедно с общините Ихтиман, Самоков и Правец.

Безработицата на територията на общината се у-величава се увеличава. Средногодишния брой на безработните в община Долна баня по години е следния по данни на бюрото по труда – гр.Самоков:

Таблица 5. Регистрирани безработни лица на територията на община Долна баня

Регистрирани безработни лица, 2008 г.	483
Регистрирани безработни лица, 2009 г.	498
Регистрирани безработни лица, 2010 г.	612
Регистрирани безработни лица, 2011 г.	641

Таблица 6. Разбор на регистрираните безработни лица на територията на община Долна баня

Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно	438
Брой безработни лица с увреждане	18
Брой безработни младежи от 18 до 25 години	81
Брой безработни лица на възраст над 55 години	75

Структурата на безработните в община Долна баня е твърде негативна: 74,8% от регистрираните са без квалификация, като 93,1% от тях са с основно и по-ниско образование

Изводи:

- Много от безработните не са регистрирани;
- По-висок е делът на безработните сред жените;
- Наблюдава се тенденция за увеличаване делът на регистрираните трайно безработни лица;
- Твърде много от хората са с ниско образование, което е сериозна пречка за успешна професионална реализация;
- Малко от работодателите се интересуват от наемане на лица регистрирани на трудовата борса;

I.5 Показатели за доходи

За област София основните приходи на домакинствата са работната заплата и пенсиите, следвани от самостоятелната заетост и други приходи. Същата последователност важи и за средните приходи на лице.

Основен индикатор за доходите на домакинствата е средната годишна заплата на наетите лица в общината. Динамиката за периода от 2008 до 2013 е към увеличаване. През 2008, по данни на НСИ средния доход за регион София е 3113 лева на глава от населението, докато съгласно публикацията на НСИ „**Районите, областите и общините в Република**

България 2013”, средния доход за регион София на глава от населението вече е 3563 лева и съответно средния доход за регион София на домакинство е 8593 лева.

I.6 Икономическо развитие на общината. Стопански дейности

I.6.1 Икономическо състояние, сравнено със средното за страната по показатели

Община Долна баня е сред общините със сравнително слабо развита икономика, по икономическите показатели общината е на едно от най-ниските места в страната /нетните приходи от продажби на предприятията на един жител са 7,57 хил.лв. за 2012 г., като в сравнение с 2003г 10,60 хил.лв. има намаление от 29%. През 2012 г. на територията на общината са регистрирани 125 действащи стопански обекта, като се забелязва намаление в сравнение с 2003 г. когато икономическите субекти са 335.

I.6.2 Селско и горско стопанство

Със селско стопанство се занимава не малка част от населението на общината. Традиционно в Долна баня се отглеждат ягодови, малинови и други плодови насаждения, зърнени и етерично-маслени култури.

Земеделие:

От общата площ на община Долна баня в размер на 66 854 дка, 29 203 дка или 43.68% се използва за земеделски нужди.

В резултат на приватизацията и преструктурирането на по-голямата част от промишлените предприятия в Община Долна баня, голяма част от съкратените служители и работници от общинския център се насочиха към земеделското производство, което днес се явява основен фактор в местната икономика. В структурата на обработваемата земя най-голям е делът на зърнените култури, които заемат около 45% от обработваемата земя в Общината.

Животновъдство:

Животновъдството също има съществени традиции на територията на Община Долна баня. В резултат на реформите в селското стопанство, изразяващи се главно в ликвидиране на едрите форми на стопанисване на земята и на животновъдните комплекси, е налице значителен спад в поголовието на селскостопанските животни. В Община Долна баня се наблюдава тенденция на намаляване броя на животните във всички категории стопанства и рязко съкращаване на пазарната ориентация на подотрасъла. След практически пълната ликвидация на формите на концентрирано фермерско животновъдство, в общината преобладава отглеждането на единични бройки или малки стада от животни в личните стопанства на селските стопани, в много случаи при неподходящи хранителен режим, битови и санитарно-хигиенни условия, оказващи значително влияние върху обема и качеството на добиваната от тях животинска продукция.

Горско стопанство

Горския фонд в община Долна баня заема площ от 35 319 дка. или 47,98% от общата й територия. Долна баня е сред общините с голям процент на горски фонд, като най – характерните представители са бор, ела, смърч, дъб.

Вида на собствеността върху горите и горските площи относителният им дял в общия Горски фонд на територията на общината е както следва: 57,50% (20 309 дка) - общинска частна собственост, 28,08% (9 916 дка) - частна собственост, 14,24% (5 030 дка) - държавна публична и частна собственост и 0,18% (64 дка) - собственост на други юридически лица.

Горският фонд на територията на община Долна баня се управлява и стопанисва от Държавно лесничейство – Костенец, със седалище к. Вили Костенец.

Горите стопанисвани от Държавно лесничейство – Костенец като основен компонент на околната среда и като икономически и социален фактор са от изключително голямо значение за развитието на общината.

Те поддържат биологичното развитие на района, подобряват климата, регулират водния режим, създават благоприятни условия за развитие на дивеча, служат като обект на

туризъм, отдих, почивка и украса на природната среда. От тях се добиват значително количество строителна дървесина и дърва за огрев. Горите в общината имат голямо значение за местното население изразяващо се главно в снабдяването му с дърва за огрев (основен вид гориво за отопление на населението на територията на общината) и предоставяне на площи за паша. Дърводобивът, лесокултурната дейност, добивът на диворастящи гъби и горски плодове дават възможност за допълнителни доходи на населението. Горите в района на общината предлагат добра база за развитие на Ловното стопанство. Освен описаните функции горите в района имат и голямо противоерозионно и защитно-водохранно значение.

I.6.3 Преработваща промишленост

В община Долна баня има ограничен брой преработващи предприятия, като съществени за местната икономика са:

Предприятието "Ел бат" АД - Долна баня е от рециклиращата индустрия. Основната дейност на Ел Бат АД е преработване и рециклиране на различни видове олово-съдържащи отпадъци и амортизирани оловни акумулаторни батерии до получаване на олово, оловни сплави и натриев сулфат. Продуктите на фирмата са основна суровина при производството на оловно¬кисели акумулаторни батерии, широко използвани в автомобилостроенето, за кабелни покрития, а също и в химическата индустрия за облицовка. Производството в ЕЛ БАТ АД напълно съответства на използването на най-добри налични техники и технологии, приложими в тази сфера. Изпълнени са всички изисквания за опазване на околната среда и човешкото здраве,както и за осигуряване на безопасни условия на труд.

Развитието на промишлеността е предимно свързана с развитието на хранително – вкусовата промишленост, като централно място заема **винзавод – ЕТ "Ивена Комерс"**. Винзаводът е традиционен производител на вина и високо алкохолни напитки от регионално и национално значение. Това е единственото по-голямо предприятие в общината, което разширява и модернизира производствените си мощности. На основата на повишено качество и обогатяваща се номенклатура, винзаводът в град Долна баня притежава съществена конкурентноспособност както на вътрешния, така и на международните пазари. В завода работи около една пета от трудоспособното население на Долна баня.

Характерен отрасъл, произтичащ от особеностите на природата/голям е дела на горската растителност/ е дърводобива и дървопреработването.

Дърводобивът и дървопреработващата промишленост са представени от две по-големи фирми, които разполагат с амортизирано оборудване и обслужват предимно местни потребители. На територията на община Долна баня функционират десетина дребни производители на мебели от масив. Тяхното производство се осъществява практически в занаятчийски условия и е основано на индивидуални поръчки на отделни клиенти.

Шивашката промишленост е също характерен отрасъл за община Долна баня. Независимо от традициите в шивашкото производство съществувалите в близкото минало предприятия са ликвидирани в община Долна баня, което налага да се положат конкретни грижи за възстановяването на шивашкото производство. На територията на общината развиват дейност три по-големи цеха, заемащи по около 25-30 човека работна ръка. В по¬голямата си част шивашка дейност осъществяват отделни частни производители, изпълняващи частни малки поръчки и задоволяващи личните си нужди.

I.6.4 Туризъм

Традиционно туризма е приоритетен икономически сектор за община Долна баня. В града има действащо туристическо дружество. Туристическо дружество „Ибър" е наследник на създадения на 18.04.1902г. клон „Ибърски турист" към Българското туристическо дружество - гр.София, чийто председател тогава е професор Александър Балан. Инициативата е на даскал Атанас Цветков, който е и неговият пръв председател. То е първото селско туристическо дружество в България.

Туристическо дружество "Ибър" стопанисва две туристически хижи. В общината функционират четири семейни хотела, Вилно селище "Кедър", Почивна станция "Секвоя" и няколко къщи за гости.

Съчетанието от термални зони с минерални води и планина и правят дестинацията атрактивна. През 2012, Долна баня е била посетена от само 2044 чуждестранни туристи, с ефективен среден престой 4,9 дни, като реална цел е поне 2800 чуждестранни туристически посещения, със среден престой от 6,7 дни.

I.7 Водоснабдяване, канализация н третиране на отпадъчните води

I.7.1 Водоснабдяване

Река Марица е основната водна артерия в община Долна баня. Водите от реката се важни не само за битовите нужди на населението. Те се използват също така и в промишлеността и в селското стопанство – за напояване. В поречието й са изградени редица хидротехнически съоръжения. Качеството и количеството на водоизточниците в общината е значително високо. Базовия водоизточник е речното водохващане от река Марица, като село Свети Спас се водоснабдява от река Бистрица. По-голямата част от водопроводната мрежа е изградена от етернитови тръби, като общата дължина на мрежата е над 50км. Един от най-изразените проблеми по отношение на водоснабдяването е силната амортизация на водопреносната мрежа и високите стойности на загуби по мрежата. В община Долна баня няма пречиствателна станция, но такава предстои да бъде изградена след като бъде одобрен проекта на общинската администрация.

I.7.2 Съществуваща канализационна мрежа

Общата дължина на канализационната мрежа на общината е 28км. Няма изградени събирателни колектори и пречиствателни съоръжения, което води до изхвърляне на отпадните води директно в р. Марица. Предвид сравнително слабата амортизация на общата канализационна мрежа, нейното състояние може да се определи като сравнително добро, но е доста остаряла. Предвидено е изграждането на пречиствателна станция.

I.8 Използвани енергоносители, начини на отопляване.

I.8.1 Електроснабдяване

В община Долна баня електроснабдяването се извършва от републиканската енергийна система чрез районната електрическа подстанция в Костенец. Тази подстанция понижава напрежението на магистралната енергопреносна мрежа от 110кV на 20кV и осигурява електрозахранване със средно напрежение на районните трансформаторни постове в общината. Потребителите се захранват посредством въздушни и подземни кабели. На този етап в общината все още няма изградени електропроизводствени мощности макар и напоследък все по-често да се подига въпроса за ВЕИ. Електроразпределителната мрежа за средно и ниско напрежение се стопанисва и поддържа от подрайон Костенец, подразделение на “Енергоразпределение София” ЕАД. На територията на общината има необходимите трафопостове, въздушни и кабелни линии, съответстващи на потребностите на населението, промишлените предприятия, административните учреждения, социалните заведения и други стопански обекти. От към техническо състояние и поддръжка електроснабдителната мрежа отговаря на изискванията за сигурност и качество на електрозахранването.

Топлоснабдяване

Твърдото гориво (въглища и дървата за огрев) са основен вид гориво за отопление на населението на територията на общината. Административните сгради и сградата на общината, училищата и детската градина се отоплят предимно със собствено парно, използва се предимно нафта за гориво. Към момента не е налична инфраструктура за газоснабдяване.

I.9 Защитени територии и чувствителни екосистеми

Сравнително непокътната е природата в село Свети Спас, което се обяснява с липсата на активна човешка дейност в селото. За възстановяване ландшафтното и биологично разнообразие и възстановяване на равновесието, нарушено от човешкото влияние е необходимо да се разработят програми и мерки за залесяване на изсечения и пустеещ горски фонд.

Заплахи за биоразнообразието в общината са:

- Прекалената експлоатация на растителни видове, което води до тяхното изчезване;
- Глобалното затопляне, при което част от растителните видове не биха могли да се адаптират;
- Промишлено земеделие - отглеждане на строго определени видове култури, което води до липса на разнообразие.

Резервати

Част от територията на Общината попада в природен резерват “Ибър”, който е част от национален парк ’’Рила”. Резерватът съответства на първа категория защитена територия по IUCN, резерватът е включен в “Списъка на ООН на националните паркове и еквивалентните на тях резервати”. Със заповед на МОСВ от 15.10.1999 г. резерват “Ибър” /код в регистъра 45/ е прекатегоризиран от Народен в Национален парк ’’Рила”. Регионална дирекция по горите София: Държавно горско стопанство Костенец - Костенец. Документи за обявяване - Заповед №148/26.02.1985 г. Документи за промяна - Промяна в площта- увеличаване със Заповед №114/24.02.1992 г. Цели на обявяване - Гори от клек. Припокриване (частично или пълно) - Национален парк “Рила” и 33 по директивата за птиците “Рила”.

Национален парк „Рила" е с обща площ от 81 046 ха, от които 825,5 ха са в община Долна баня. Той е най-големият национален парк в България и един от най-значимите в Европа, сертифициран от „ПАН ПАРКС”. Създаден е през 1992 г. с цел да се запазят естествените екосистеми, видовото разнообразие в региона, местообитанията на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти от неживата природа, имащи световно значение за науката и културата. В НП “Рила” са включени 4 резервата - “Парангалица”, “Централен Рилски резерват”, “Ибър” и “Скакавица”, с обща площ 16.22 хил. ха (20% от територията на парка). Те са защитени територии от първа категория, които са образци от естествени екосистеми, с характерни и забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им. Резерватите в парка са част от развитието на мрежата на представителни за България и Европа екосистеми и застрашени местообитания. Те заемат 20 % от площта на парка. Уникалната флора и фауна и богатството от ендемични видове определят високата му консервационна значимост. Паркът е местообитание на растителни и животински видове, които фигурират в Европейския червен списък на животни и растения, застрашени от изчезване в света и Червената книга на България.

Защитени местности

На територията на община Долна баня се намират ЗМ:

- “Голямото градище” /код в регистъра 389/, площ 2.0 ха, РИОСВ и Регионална дирекция по горите София: Държавно горско стопанство Костенец - Костенец, Документи за обявяване - Заповед №РД1067г. Цели на обявяване - Опазване на територия с характерен ландшафт, който е резултат на хармонично съжителство на човека и природата.
- “Малкото градище” /код в регистъра 390/, площ 2.0 ха, РИОСВ, Документи за обявяване - Заповед №РД1068/18.08.2003 г. Цели на обявяване - Опазване на територия с характерен ландшафт, който е резултат на хармонично съжителство на човека и природата.
- Манастир “Св. Спас” /код в регистъра 386/, площ 3.0 ха, РИОСВ и Регионална дирекция по горите София: Държавно горско стопанство Костенец - Костенец, Документи за обявяване - Заповед №РД1064/18.08.2003 г. Цели на обявяване - Опазване на територия с характерен ландшафт, който е резултат на хармонично съжителство на човека и природата.

Природни забележителности

Община Долна баня е със слаба антропогенна дейност и значително запазени екосистеми и природни забележителности. Такива са територията южно от гр. Долна баня, т.е. Северния дял на Рила планина, включеният в Национален парк “Рила” - резерват “Ибър” и природните забележителности в този район.

I.10 Административно - териториална характеристика

Град Долна баня е общински и административен център в Община Долна баня, която включва и село Свети Спас.

I.11 Институционална рамка

Обществените отношения, свързани с местното самоуправление и местната администрация са в съответствие със Закон за местното самоуправление и местната администрация (в сила от 17.09.1991 г. отразена деноминацията от 05.07.1999 г., Обн. ДВ. бр.77/17 Септември 1991 г. изм. ДВ. бр.15/23 Февруари 2010 г.).

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Община Долна баня е представена от едно населено място /кметство/, което е общински и административен център.

В общината се избира общински съвет и кмет.

Дейността на общинския съвет и на кмета на общината се подпомага от общинска администрация.

Общинската администрация се структурира в дирекции, отдели или сектори. Структурата на община Долна баня включва: Кмет на Общината и Заместник- кмет. Общинската администрация е обща и специализирана администрация.

Обща администрация - включва дирекция „Административно-правно, обслужване, финанси и управление на собствеността”.

Специализирана администрация - включва дирекция “Регионално развитие и стопанска политика”.

Други дейности - включва дейност „Отбранително мобилизационна подготовка”; „Здравеопазване”; „Детска кухня”, “Домашен социален патронаж”, “Бани и перални”, “Чистота”, “Дейности по опазване на околната среда”, “Обредни домове и зали” и “Горско стопанство”.

Кметът на общината ръководи цялата изпълнителна дейност на общината; насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи.

Кметът на общината съгласно чл. 19- чл.21 от ЗУО, организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейната територия.

Общинският съвет съгласно ЗУО приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварване-то, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО. Общинският съвет, също така е задължен да определи размера на таксите за услугите по управление на отпадъците.

Общински съвет - Долна баня се състои от 9 общински съветници, които работят в постоянни комисии, както следва:

Постоянна комисия №1 - „Общинска икономическа и инвестиционна политика. Евроинтеграция. Общинско имущество. Общински финанси, данъци и такси. Общинска администрация. Обществен ред и сигурност. Бедствия, аварии и катастрофи.

Постоянна комисия №2 - „Регионална политика. Инфраструктури. Устройство на територията. Земеделие и гори. Опазване на околната среда и рационално използване на природните ресурси. Благоустрояване и комунални дейности.

Постоянна комисия №3 - „Образование. Култура. Ритуали. Културни исторически и архитектурни паметници. Здравеопазване. Социални грижи. Работа с деца и младежи. Работа с ромско население. Развитие на отдиха, спорта и туризма.

На теория кмета на общината отговаря за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците. На практика тези задължения се делегират на други подчинени общински служители.

Ежедневната работа по мониторинга на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците е въз основа на местното прието законодателство.

Институционалната рамка за управление на отпадъците в община Долна баня е:

Отговорен ръководител - Заместник Кмет;

Отговорен административен персонал - Старши експерт отдел „Околна среда", Главен експерт отдел „Европейска интеграция.

Разработената Програма за управление на отпадъците е важен документ за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво. Програмата е съобразено с изискванията на чл. 52 от ЗУО и е неразделна част от общинската програма за околна среда.

Заложения принцип „пълна отговорност на замърсителите" - „потребителите да заплащат пълните разходи, както по производството и потреблението на продуктите, така и свързаните с тях разходи по опазване на околната среда; превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения" се реализира чрез административни разпоредби и икономически регулатори. Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа „замърсителят плаща" е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби.

Таксата за битови отпадъци се събира от органите на данъчната администрация.

I.12 Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Костенец

Създадено е "Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков" в регион Костенец.

С решение №1 от 15.06.2009 г., Софийски Окръжен съд регистрира юридическо лице - сдружение с нестопанска цел с наименование "Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков" в регион Костенец. Седалище и адрес на управление на дейността на сдружението е гр. Самоков, ул. Македония №34. Регистрацията е въз основа на решения на всичките 4 общински съвета за създаване на сдружение. Органи на управление на Регионалното сдружение са Общото събрание и Управителния съвет.

Целите, определени в учредителния документ на Сдружението са:

- Подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Ефективно използване на ресурсите, възникващи в процесите на управление на отпадъците; оптимизиране на процесите за управление на отпадъците с оглед намаляване разходите за услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Постигане на прозрачност и отговорност в процесите на управление на отпадъците;
- Реализиране на целите и изискванията на националното законодателство и подзаконовите актове за управление на отпадъците;

- Стимулиране и подпомагане активността на отделните граждани за участие в процеса за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога и взаимодействието между държавата, органите на местното самоуправление, стопанските организации при решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците.

Гореописаните цели ще се постигат чрез предоставяне на консултации на общините-членове на сдружението по въпросите, свързани с управлението на отпадъците, предмет на дейност на сдружението; организиране и провеждане на процедури за осъществяване на дейности, свързани с управление на отпадъците; осъществяване на инвестиционна дейност, включително и за изграждане на РД за битови отпадъци; осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на сключени договори или върху отделни дейности, свързани с управлението на отпадъците; организиране различни форми на обучение; набиране и разпространение на информация, свързана с управлението на отпадъците; провеждане на работни срещи, семинари и конференции; публикуване и разпространение на печатни и електронни издания, свързани с дейността на сдружението; подпомагане на дейността на медиите при отразяване на проблемите на управление на отпадъците; подпомагане дейността на органите на централната и местна власт чрез изработване на експертни становища, организиране на дебати и предоставяне на предложения за промени в нормативните актове, организиране на проучвания и осъществяване на изследователски проекти.

Сдружението е създадено в обществена полза.

Предметът на основна дейност на сдружението е осъществяване на дейности и проекти, свързани с управлението на отпадъците и по-конкретно на битовите отпадъци и на приравнените на тях отпадъци, СО и масово разпространени отпадъци и др.

Предметът на допълнителна стопанска дейност е всякакъв вид търговски сделки, незабранени от закона при условие, че допълнителната стопанска дейност е свързана с предмета на основната дейност. Приходите от тази дейност следва да се разходват изцяло за постигане на целите на сдружението.

Органи на управление на Сдружението са Общото събрание и Управителния съвет.

Сдружението се представлява от Председателя на Управителния съвет.

Управителният съвет се състои от 4 члена. Членовете на съвета са кметовете на общините. Членовете на борда са избрани до изтичане на мандатите им. Избраният председател на Управителния съвет е кмета на гр. Самоков.

II. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

За Община Долна Баня не са характерни проблемите на големите административни, търговски и промишлени центрове по отношение на количествата и видовото разнообразие на генерираните отпадъци. Въпреки това предизвикателствата пред общината са значителни поради ограничения ресурс, който може да отдели за прилагане на нововъведените нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците.

Отпадъците замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават санитарно-хигиенни проблеми и са своеобразен дразнител на естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна те са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране, повторна употреба и оползотворяване води до съхранение на природните ресурси. Намаляване или ограничаване на замърсяването и оползотворяване могат да се осъществят с помощта на нови технологии, в подходяща икономическа среда. Предвид на това, решаването на проблемите изисква регионално кооперирание, интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база.

Съгласно Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, настоящата програма за управление на дейностите по отпадъците разглежда посочените в чл.2, ал.1 от ЗУО отпадъци, а именно:

- Битови отпадъци (БО);
- Производствени отпадъци (ПО);
- Строителни отпадъци (СО);

II.1 Анализ за отпадъците

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране.

Представеният анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците се основава на информация за образуването, съхранението, обезвреждането и оползотворяването на отпадъци за периода 2010 -2014 година. При изготвянето на оценката за битови и производствени отпадъци са използвани налични данни в общинска администрация на база годишни отчети на битови, производствени, строителни и опасни отпадъци, подадени от предприятия и фирми /по реда на горната Наредба №9/28.09.2004 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности /за периода 2010-2011/, Наредба № 2 от 22 януари 2013 г.за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри /за 2012-2013 г./ и Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (за 2014 г.). Използвани са също данни от Регионалното сдружение за управление на отпадъците (РСУО), както и други информационни източници като НСИ, Евростат, МОСВ, ИАОС, оператори, фирми и организации с които общината има договори, отнасящи се до събиране и оползотворяване на отпадъци и др. Резултатите от проучванията и направените допускания в рамките на проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Костенец (Самоков)” също бяха отразени при разработването на анализа на отпадъците, в случаите когато липсва базова информация за количествата и морфологичния състав на отпадъците.

II.1.1 Битови отпадъци

Твърдите битови отпадъци се състоят от органични и неорганични съставки. Съотношението на компонентите в състава на отпадъците е променливо и зависи от редица фактори:

- Степен на благоустроеност на населените места;
- Тип на селищната система;
- Климатични условия;
- Стандарт на живот и култура на населението;
- Демографски условия и др.

По смисъла на ЗУО "Битови отпадъци" са отпадъците, които се образуват от домакинствата и отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство. Подобните отпадъци не изискват специален подход при събиране, транспортиране и третиране. Могат да се изхвърлят в обикновени контейнери, да се събират от колите и персонала без да има специални изисквания. Те се състоят главно от хартия, пластмаси, стъкло, метали хранителни отпадъци, градински отпадъци. Голяма част от този поток може да се рециклира.

Твърдите битови отпадъци - битова и улична смет, опаковъчни материали, кухненски и градински отпадъци, стари мебели и др. са хетерогенен материал с непрекъснато променящи се свойства - химически и фракционен състав, плътност, специфична топлина на изгаряне и др. Съставът и количеството им подлежат на сезонни и регионални изменения. Така количеството на твърдите битови отпадъци расте пропорционално на големината на селището, а влагата зависи от сезона. Най-висока влажност битовите отпадъци имат през летните и есенните месеци, когато е увеличен делът на кухненските отпадъци. През зимните месеци в отпадъците преобладават пръст, пепел и хартия, които са с незначително съдържание на влага.

Количеството, съставът и свойствата на ТБО зависи от редица фактори: култура на жителите, степен на благоустрояване, вид на отопление на сградите, климатични фактори и др. Основен показател при дефиниране на количеството на ТБО е нормата на натрупване, показваща количеството отпадъци, образуващи се от установена разчетна единица (1 човек) за определен период от време (година, денонощие). Нормата на натрупване се определя както в *единица маса (кг, т),* така и в *единица обем (м^3\ л):*

а = В/Р. Т *където*

а *- норма на натрупване;*

В *- количество на отпадъците, (т или м\) ;*

Р *- разчетна единица (човек идр.):*

Т *период от време.*

Количеството, състава и свойствата на ТБО са показатели, на чиято основа се формира цялостната политика на управление на отпадъците. В "Националния статистически годишник" е отчетена норма на натрупване за обхванатото с дейност "сметосъбиране" население в страната, по около 500 кг./ж./год.

На депото м. “Дреняка” няма процедури по регистриране на отпадъците. През периода 2013-2015 г. битовите отпадъци се оценяват на около 1000 тона/година (Таблица 7).

Установената средна годишна норма на натрупване за Община Долна Баня е 202,7 кг.ж./год., която е по-малко от посочената норма в “Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците” - 296 кг./жител/година за населени места с 3,000-25,000 жители.

Таблица 7. *Докладвани количества събрани битови отпадъци от Община Долна Баня и норма на натрупване*

Година	Количество битови отпадъци *Тон*	Обслужвано население	Население общо *Жители*	Норма на натрупване *кг. /ж ./год.*

		Жители		
2013	913	4 487	4 487	203.48
2014	993	4 917	4 917	201.95

Морфологичен състав на битовите отпадъци

Морфологичният състав е основен физичен показател на ТБО и представлява съдържанието на частиците, конто ги съставят (хартия, метали, пластмаси, стъкло и др.), изразено в процент от общото им тегло.

В община Долна Баня не са извършвани изследвания за морфологичния състав на битовите отпадъци, което налага ползването на . За целите на "Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците" е извършено изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци за различните типове населени места. Територията на Община Долна Баня се причислява към населени места с 3-25,000 жители - Таблица 8:

Таблица 8. Морфологичен състав на ТБО

Население брой жители Съдържание		до 3 000	от 3 000 до 25 000	от 25 000 до 50 000	над 50 000
		%	**%**	**%**	**%**
А. Органични					
1.	Хранителни отпадъци	4.86	12.56	20.85	28.80
2.	Хартия	3.87	6.55	10.45	11.10
3.	Картон	1.30	0.70	1.63	9.70
4.	Пластмаса	5.21	8.98	9.43	12.00
5.	Текстил	3.48	4.70	3.40	3.20
6.	Гума	1.15	0.45	1.10	0.60
7.	Кожа	1.36	1.35	2.10	0.70
8.	Градински отпадъци	14.12	14.00	5.53	6.80
9.	Дървесни отпадъци	2.14	2.28	1.58	1.30
Б. Неорганични					
1.	Стъкло	8.85	3.40	8.78	9.90
2.	Метали	2.88	1.30	2.83	1.70
В. Други					
1.	Сгурия. пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани	50.78	43.73	32.35	14.20

Източник: "Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците"

Получените средностатистически величини, определени въз основа на окрупнените показатели за морфологичния състав на отпадъците на населени места от 3 000 до 25 000 ж. показват, че делът на подлежащите на рециклиране материали в изследваните партиди е 37,21%. От тях основен дял заема групата на пластмасовите, хартиените и картонените отпадъци.

С Наредба №8/24.08.2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци (заменена с Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци) са въведени изисквания за поетапно намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци. Към момента не се прилагат практики за осигуряване изпълнението на това изискване. В тази

връзка и в съответствие с целите на Национален план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г. се предвижда пускането в експлоатация на площадка за компостиране на „зелени" отпадъци в рамките на Регионален център за управление на отпадъците (РЦУО) – Самоков.

През разглеждания период (2010-2014 г.) не са прилагани мерки за отделяне на рециклируемите компоненти от събраните битови отпадъци, като цялото количество постъпило в системата за сметосъбиране е депонирано.

Община Долна Баня е въвела система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като за целта е сключила договор с Организацията по оползотворяване (ООп) – „РЕПАК" АД. На общинската администрация са предоставени следните отчети за количествата отпадъци от опаковки, събрани в изпълнение на целите на „РЕПАК" АД на територията на община Долна Баня.

Разделно събраните отпадъци от опаковки са дадени в следващата таблица:

Таблица 9. Разделно събрани отпадъци от опаковки

Година	Хартия	Пластмаса	Метал	Стъкло	Общо рециклируеми
	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
2014	1,540	0,894	-	1,254	

За останалите масово разпространени отпадъци община Долна Баня няма сключени договори с ООп и липсват данни за проведени кампании на територията на общината за събиране на ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла, негодни за употреба гуми и съответно не може да се направи извод за количествата събирани и оползотворени/рециклирани отпадъци.

Към момента се събират зелени отпадъци от поддържането на зелената система на града.

От представените данни се вижда, че е необходимо разработване на мониторингова система за контрол на разделното събиране на отпадъци от опаковки от населението, отчитане на количествата на отпадъците събрани от поддържне на зелената система на града, обхващане на данните за други рециклируеми отпадъци, които се събират на търговска основа. Събраните данни ще са необходими за обобщаване на информацията необходима за доказване на целите за разделно събиране на битови отпадъци съгласно чл. 31, ал. 1 от ЗУО.

Физикохимични свойства на битовите отпадъци

При избора на метод за обезвреждане на ТБО наред с морфологичния състав е необходимо да се познават и редица други техни показатели: влажност (в % към суха маса); pH; съдържание на органично вещество; отношението C/N; калоричност и др.

Някои от тези показатели оказват съществено влияние и върху самия технологичен процес на тяхното третиране. Физикохимичните свойства на ТБО са

Таблица 10. Физикохимични стойности на ТБО

Показатели	Населени места в хил. жители				
	до 50	50-100	100-150	150-250	над 250
pH	6.5	6.5	6.6	6.5	6.3
Влажност (% към суха маса)	31.0	33.0	33.8	37.5	45.0
Органично вещество	38.0	39.5	41.9	58.4	53.7
Неорганична вещество	62.0	60.3	58.1	41.6	46.3
Калоричност, ккал/кг	720.0	819.0	858.0	930.0	980.0

Стойностите за калоричността на ТБО варират по сезони и са свързани с променящия се морфологичен състав на отпадъците. От направените анализи е установено, че калоричността на ТБО за страната е в (раниците на 720-1760 ккал./кг.

II.1.2 Отпадъци от паркове и градини

Отпадъците от паркове и градинки понастоящем се събират от общината или чрез прилагане на различни социални програми и се извозват до общинското депо за ТБО.

В последните няколко години Министерството на труда и социалната политика изпълнява програмата „от социални помощи към заетост”. Дейностите, които се изпълняват от безработните са метене на улици, пешеходни зони, площади, междублокови пространства, поддръжка на паркове и градини, почистване от сняг и лед в зимния период, товарене на отпадъци до депото. Тези дейности, които се изпълняват по програмите включват също така и засаждане на растителност и др.

II.1.3 Едрогабаритни отпадъци

В общината няма специално депо за едрогабаритните отпадъци, в момента се депонират на общинското депо за ТБО. Депонираните количества не се измерват.

II.1.4 Производствени неопасни отпадъци

„Производствени отпадъци" са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от конто притежателят желае или е длъжен да се освободи. За тяхното отстраняване обикновено се грижат самите предприятия.

Изискванията за управление на производствените отпадъци са регламентирани в Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г./.

На територията на Община Долна Баня се формира отпадъци типични за производствените предприятия в общината – органични отпадъци от винзавод – ЕТ “Ивена Комерс”’ шлаки и пластмасови отпадъци от преработката на акумулатори от Ел Бат АД, дървесни и текстилни отпадъци от дървопреработващата и шивашката промишленост. Ел Бат АД изнася отпадъците, образувани от дейността на предприятието извън страната. Неопасните отпадъци, образувани от останалите производствени предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на общинското депо.

Основните проблеми при третиране на производствените отпадъци са свързани с:

- липсата на съоръжения за третиране на някои видове отпадъци – напр. рециклиране на текстилни отпадъци, което води до смесването им с битовите отпадъци и невъзможност за отчитане на количествата им;
- непълното организиране на разделно събиране и оттам невъзможността за рециклиране и оползотворяване и отчитане на количествата;
- депониране на голяма част от производствените отпадъци, което води до бързото изчерпване на капацитета на регионалното депо;

Проблемите с някои видове отпадъци като черни и цветни метали, хартия, картон, стъкло и някои пластмасови отпадъци са решени до голяма степен - в общините от региона има пунктове за изкупуване на метални и хартиени отпадъци, но общината не получава данни за количествата, което затруднява изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

II.1.5 Строителни отпадъци

Съгласно определението в ЗУО "Строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/БЮ на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение

94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения. Това най-общо са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървени материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др.

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

На територията на общината няма специално депо за СО. Услугите за третиране на СО се изпълняват от Общината, като се депонират на общинското депо м. “Дреняка”. Депонираните количества не се измерват. Транспортирането на СО се извършва от генераторите на отпадъци и се депонират срещу съответно заплащане. От общинската администрация се издават специални разрешителни за издаване на направление за извозване/третиране на излишни земни маси и строителни отпадъци от строителни обекти на територията на Община Долна Баня, както и за определяне на мястото и маршрут за извозването и възтановянето на терена след приключването на строително-монтажните работи (чл. 12 от Наредбата за чистотата и опазване на околната среда на територията на Община Долна баня).

Част от строителните отпадъци не достигат до депото, а се използват като инертни материали за подравняване на терени /частна собственост/ или се струпват незаконно на общински места и образуват нерегламентирани замърсявания. Общината е предприела необходимите мерки за ликвидирането им и за недопускане на повторното им образуване. Генерираните земни маси, депонирани на депото се използват за запръстяване на депонираните отпадъци. Към настоящият момент няма отчетност за количествата земни маси.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Въпреки наличието на определено място за извозване и депониране (депо м. “Дреняка”), често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за материално оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци, което може да се извърши в сътрудничество с другите общини от региона и частния сектор.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинската наредба за управление на отпадъците. В бъдеще общината ще може да получава надеждни данни в случаите, когато извършва процедурите за одобрение на плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

II.1.6 Опасни отпадъци

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в

промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г., Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.) и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба №3/01.04.2004 г, се водят на отчет в РИОСВ-София.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение № 2 към §1, т. 13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение № 1 към § 1, т. 11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товаополучателя.

Най- голям дял в общото количество имат отработени моторни и смазочни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак.

В Община Долна Баня няма складови помещения за съхранение на пестициди, препарати за растителна защита и други химикали.

Дейностите по третиране на опасните отпадъци образувани от дейността на Ел Бат АД се извършват в съответствие с комплексното разрешително на дружеството в собствени съоръжения, след което отпадъците се предават на дружества с необходимите разрешителни документи без да се ползва общинска инфраструктура.

На територията на общината не действат други фирми (освен Ел Бат АД), притежаващи Разрешения, издадени по реда на по реда на глава пета, раздел I от ЗУО, да събират излезли от употреба оловни акумулаторни батерии, както и дружества, които извършват събиране и предварително третиране на излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) или събиране на отработени моторни масла. Отпадъци от хуманитарната медицина се предават за обезвреждане на лица, притежаващи съответното разрешение за дейности с отпадъци.

В Община Долна Баня няма организирана Система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, поради това голяма част от тях се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Поради липса на интерес от страна на организациите по оползотворяване все още няма сключени договори за въвеждане на системи за разделно събиране на излезли от употреба батерии и акумулатори (НУБА); отработени масла; излезли от употреба гуми (ИУГ); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) на територията на Община Долна Баня и домакинствата не могат да се освободят от тези видове отпадъци чрез предаването им за разделно събиране и последваща повторна употреба или оползотворяване. Съответно на територията на община Долна Баня не са обособени „точки” с контейнери за събиране на НУБА и ИУЕЕО или местата за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми, и отработени масла, както и утвърдения график за кампанийното им събиране.

II.1.7 Утайки от ПСОВ:

Понастоящем, сектор отпадъчни води, генерира утайки само от почистване на канализацията. Тези материали се депонират на съществуващото депо за ТБО. Утайките не се ползват за оползотворяване в земеделието или за рекултивация.

Канализационната мрежа в община Долна баня е с обща дължина 28 км и обслужва цялото население на общината. Няма изградени събирателни колектори и пречиствателни съоръжения, което води до заустване на отпадните води директно в р. Марица. В село Свети Спас се ползват и септични ями.

На територията на общината няма ПСОВ.

Успоредно с решаването на проблема за третирането на утайките от почистване на канализацията трябва да се търси съпътстващо решение и за отпадъците от локалните пречиствателни съоръжения в града. В съответствие с принципът замърсителят плаща отговорността за тези отпадъци е на предприятията, които ги образуват.

II.1.8 Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в общината.

Опасните отпадъци, които могат да се генерират на територията на общината от хуманното здравеопазване са от поликлиниката в Долна баня, но съгласно действащото законодателство данните не се докладват до общината. изискванията към дейностите по в съответствие със ЗУО и Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.) дейностите по събиране и третиране на медицинските отпадъци отпадъци са задължение на лицата които ги образуват и по конкретно:

1. лечебните заведения по чл. 8, 9 и 10 от Закона за лечебните заведения;
2. здравните заведения по чл. 21 от Закона за здравето.

В заключение относно проблеми по отношение на събирането на данни може да се обобщи, че в община Долна Баня е необходимо създаването на система за събиране и обработка на данни от изпълнителите, които имат договори с общината и предприятията с общинско участие, както и получаването на информация от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа и въвеждане на механизми за получаване и оценка на достоверността на отчитаните от организациите по оползотворяване количества. Всичко това ще спомогне за установяване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

II.2 Съществуващи практики за третиране и транспортиране на отпадъци

II.2.1 Събиране и транспортиране на отпадъци

II.2.1.1 <u>Система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци</u>

Дейностите по третиране на битовите отпадъци, съгласно чл.4 от Наредба за чистотата и опазване на околната среда на територията на Община Долна баня включват:

1. чистене /метене и миене/ на градските площи: улици, площади и тротоари по график, разработен от компетентните длъжностни лица и утвърден от Кмета на Общината.

2. събиране, извозване и депониране на ТБО;
3. подържане на определените депа за ТБО;
4. зимно снегопочистване и опесъчаване на уличната мрежа и други определени територии;
5. почистване и провеждане на озеленителни мероприятия в градските паркове и градини.

В Община Долна Баня е изградена система за организирано събиране на твърди битови отпадъци. С наличната техника и съдове е обхванато 100% от населението на общината.

Дейностите но сметосъбиране и сметоизвозване се извършват от община Долна баня. В момента Общината сама извършва дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците от домакинствата, административните сгради и търговските предприятия и е оператор на депото в м. ’’Дреняка”.

Община Долна баня разполага със сметоизвозваща техника, както и със специализирана бордова, строителна и друга техника.

Ежегодно със заповед на Кмета на Общината се определят районите за организирано сметосъбиране и се утвърждава график за почистване, сметосъбиране, сметоизвозване, снегопочистване и опесъчаване. За 2015г. дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване са определени със Заповед № РД-15-15/28.01.2015 г. на кмета на община Долна Баня.

Организираното събиране, извозване, обезвреждане на битовите отпадъци и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване през 2016 г. се извършва в в цялата община – град Долна баня, село Свети Спас и производствените зони.

Сметопочистването и сметоизвозването се извършва по графици, които се изготвят за всяка седмица от зам. кмета на общината.

В община Долна баня кофите и контейнерите принадлежат на общината и се извършва събиране основно само на битовите отпадъци. По график колите минават и изпразват контейнерите и кофите.

Почистването и метенето на улиците, парковете и други общински площи, снегопочистване и подръжка на зелените площи се изпълняват основно чрез прилагане на програмата „от социални помощи към заетост” на Министерството на труда и социалната политика.

II.2.1.2. Брой, вид и обем на използваните съдове

За събиране на твърдите битовите отпадъци се използва смесена контейнерна система – със стационарни и сменяеми съдове. Контейнерите се поставят на определени места, от където се обслужват от специализираните автомобили. Съдовете за събиране на твърдите битови отпадъци са дадени в следващата таблица:

Таблица 11. Съдове за събиране на битови отпадъци

Контейнери за отпадъци	**Размер [м^3]**	**Количество**	**Собственик**
		2014 г.	
		Броя	
Битови отпадъци - тип I, тип “Мева”	0.11	800	Община
Битови отпадъци - тип II, 4 м^3	4	80	Община

Битови отпадъци - тип III, 5 м^3	5	1	Община

Събирането на отпадъците се извършва 2 пъти месечно.

Общия обем на поставените съдове е 52000 литра, което се равнява на 91,5 литра на жител. По този показател община Долна Баня е в по-неблагоприятана позиция спрямо общини със сходен брой жители – Бобов дол (174.78 л./ж.), Стрелча (130.97 л./ж.) и община Брезник (135 л./ж.), но трябва да се отбележи че нормата на натрупване за община Долна Баня е под средната за страната за този тип селища.

II.2.1.3 Брой и вид на специализираните автомобили за транспортиране на всеки вид контейнер

Транспортните средства, които се използват за транспортиране на твърдите битови отпадъци са специализирани автомобили.

Таблица 12. Транспортни средства, използвани за транспортиране на битови отпадъци

Коли за сметосъбиране и транспортиране	**Количество за 2014**	**Обем**	**Компресиране**	**Собственост**	**Възраст**
[Марка/Тип]	Бр.	[т^3]			**Год.**
Контейнеровоз “Волво”	1	4	не	Община	22
Сметосъбирачка “Мерцедес”	1	18	не	Община	24

Сметосъбиращите автомобили са оборудвани с универсални повдигащи устройства за работа със съдовете за ТБО. В общината наличните сметовозни коли не уплътняват отпадъците при транспортирането им до депото.

Сметовозните автомобили, притежавани от общината са били закупени 2008 г. /втора ръка/. Автомобилния парк е на възраст над 22 години. Съгласно чл.55 ал.2 от ЗКПО годишна амортизационна норма на ДМА категория V – автомобили – 25 % , или в продължение на 4 години се начисляват амортизации . Всички автомобили са 100 % амортизирани .

Понастоящем събраните отпадъци със специализираните автомобили се извозват на депото в м. ’’Дреняка”.

II.2.1.4 Брой, вид и капацитет на специализираните машини за дезинфекция и измиване на съдовете

Общината не разполага със специализирани машини за дезинфекция и измиване на използваните съдове за отпадъци.

II.2.1.5 Брой заети лица и съотношение на персонала, отговорен за администриране и за извършване на дейностите по събиране и транспортиране

Заетите лица, отговорни за администриране и извършване на дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците са:

- Управление/финанси и счетоводство/администрация - 3 служители;
- Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците - 3 работника.

В последните няколко години в почистване на обществено замърсените площи от нерегламентирано изхвърлени отпадъци в общината са участвали работници ангажирани по програмата към Министерството на труда и социалната политика „от социални помощи към заетост”.

II.2.1.6 Разходи за събиране на тон отпадъци на глава от населението

Разходите за услуги по управлението на отпадъците се възстановяват от събрани от населението чрез „такса битови отпадъци", която е ‰ от стойността на имота (промил от оценената стойност на имота). Жителите плащат за услугите по управление на отпадъците в съответствие с техния стандарт на живот/жилищен стандарт. Промилните степени за такса смет са определени за три различни типа потребители: жители, промишлен сектор и търговския сектор.

Общината определя „такса битови отпадъци", като процент от собствеността на имота, съгласно планираните бюджети, които се планират веднъж годишно и се гласуват на Общински съвет всяка година.

Събраните такси се използват за заплащане на предоставените услуги.

Планираните разходите за управлението на отпадъците и съответно планираните такси в община Долна баня през 2016 г. са дадени в следващата таблица.

Таблица 13. Планирани приходи за управлението на отпадъците

Община	**Население**	**Генерирани ТБО (тон/год)**	**Планирана такса за управление на ТБО**	**Такса от населението**	**Такса от бизнеса**	**Общо такса на глава от населението**
			2016 г.	2016 г.	2016 г.	2016 г.
Долна баня	4 510 (НСИ)	1429	229 679	72 001	157 678	50.92

Таблица 14. Разбивка на планираните приходи и разходите за управление на отпадъците

Наименование на приходите и разходите	План 2016 год
I. ПРИХОДИ. ПРЕДВИДЕНИ В ПЛАН-СМЕТКАТА	
1. Такса за битови отпадъци §2707 по бюджета на община Долна баня	**229 679**
В това число:	
1.1. ОТ ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА	72 001
1 .2. ОТ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА	157 678
II **РАЗХОДИ, ПРЕДВИДЕНИ ПО ПЛАН-СМЕТКАТА**	**229 679**
1. Осигуряване на съдове за съхраняване на бит.отпадъци, тр. средства	20 000
2. Събиране на битови отпадъци и транспорт до депата	51 879
3. Отчисленията по чл. 71 а и чл.71е от Закона за управление на отпадъците	56 168
4. Почистване на улични платна,сметище, площади, алеи и др. територии на населените места вкл.снегопочистване	50 000
5. Поддържане чистота на зелени площи и парковете	31 632
7. Други текущо възникнали дейности , почистване нерегламентирани сметища	20 000

II.2.2 Системи за разделно събиране на отпадъци

Особено важен елемент на управлението на твърдите битови отпадъци е създаването на условия за разделно събиране на някои полезни компоненти от тях като хартия, стъкло, метали и др., с цел повторната им употреба и/или рециклиране.

В Община Долна Баня е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки чрез разполагане на цветни контейнери по уличната мрежа.

Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки – "РЕПАК" АД обслужва системата на територията на общината и предоставя контейнерите за различните материали. Контейнерите които са разположени на 16 пункта /по три броя контейнери/ са общо 48 бр. и са с обем 240 литра:

- 16 бр. Сини контейнери за събиране на хартиени отпадъци от опаковки;
- 16 бр. Зелени контейнери за събиране на стъклени отпадъци от опаковки;
- 16 бр. Жълти контейнери за събиране на пластмасови и метални отпадъци от опаковки.

Честотата на извозване на отпадъците от хартия и пластмаси е 2 пъти седмично, а на отпадъците от стъкло - 1 път месечно.

Един комплект контейнери обслужва 282 ж., т.е. осигурените 16 комплекта отговаря на минималните изисквания заложени в Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

За популяризиране на разделното събиране на отпадъци от опаковки и повишаване на заинтересоваността на населението са проведени множество кампании, насочени към домакинствата, училищата и търговските обекти. Кампаниите включват разпространение на информационни и рекламни материали в учебни заведения и търговски обекти, във всички общински сгради, както и във всички институции в Долна баня, провеждане на информационни кампании, съобщения в сайта на община Долна баня, реклама в медиите и др.

Количество на предадените за оползотворяване и рециклиране отпадъци от опаковки през 2014 г. (тон) по данните от организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, които имат сключен договор за разделно събиране с община Долна Баня е представено по-долу.

Таблица 15. Количество на предадените за оползотворяване и рециклиране отпадъци от опаковки

Тип на отпадъците т/год.	**2014**
Хартия	1,540 т.
Пластмаса	0,894
Стъкло	1,254
Общо рециклирани	**3,688**

В съседните общини от региона съществува мрежа от частни изкупвателни пунктове за ресурси с пазарна стойност - отпадъци от хартиени и картонени отпадъци, пластмасови опаковки, метални отпадъци от опаковки и здрави стъклени бутилки (не всички видове).

Община Долна Баня няма сключени договори с организации по оползотворяване за изграждане на система за събиране на отпадъци от **излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори**, **отработени масла**, **ИУМПС, излезли от употреба гуми**.

В Община Долна Баня не е организирана Система за разделно събиране на **опасни отпадъци от домакинствата**.

Към момента не са изградени площадки, предназначени за събиране и временно съхраняване на разделно събрани отпадъци от бита, на които да се извършва безвъзмездно

предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата (чл. 19, ал. 3, т. 11 от Закона за управление на отпадъците).

Не се извършва разделно събиране на **биоотпадъци** с изключение на зелените отпадъци от поддържането на зелената система на града. Съществуващата система в община Долна Баня и в останалите общини от РСО не осигуряват съвместно постигането на регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци по чл. 8 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Не е решен проблемът със събирането на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон. При смесване с въглищни остатъци, сгур и пепел се променя състава на отпадъците в посока висока плътност и занижено съдържание на рециклируеми материали.

II.2.3 Предварително третиране на отпадъци

Съгласно изискване на чл.38 от *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*, отпадъците, които се приемат на депа трябва да бъдат подложени на предварително третиране.

В съответствие с принципа "замърсителят плаща" отговорността за финансирането на предварителното третиране на отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането на предварителното третиране е на общинските администрации, тъй като лицата, които са образували битовите отпадъци (населението) заплащат за целта "такса битови отпадъци", която постъпва в общинските бюджети.

Отговорността за предварителното третиране на строителните и производствените отпадъци е на притежателите им. В съответствие с дефиницията по §1, т.25 от Наредба №6., за да бъде определена една операция с отпадъци като "предварително третиране", тя трябва да отговаря на определени критерии:

- да е физичен, термичен, химичен или биологичен процес, включително сортирането;
- да променя характеристиките на отпадъците с цел:
  - да се намали обема им;
  - да се намалят опасните им свойства;
  - да се улесни по-нататъшното им третиране;
  - да се повиши оползотворяемостта им.

Министърът на околната среда и водите е утвърдил със заповед Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци, в което са описани методите, които се използват за предварително третиране на отпадъците и степента, до която отпадъците трябва да бъдат предварително третирани. Съгласно Ръководството за предварително третиране преди депониране на отпадъци в България:

„сортирането на отпадъци чрез инсталация за сепариране се счита за предварително третиране, ако осигурява:

1. Отделяне на необходимите количества оползотворими компоненти, така че да се изпълнят количествените цели за оползотворяване на масово разпространени отпадъци (т.е. изпълняват се изискванията за намаляване на обема на депонираните отпадъци, повишаване на оползотворимостта на добитите материали и улесняване на по-нататъшното третиране на отпадъците), или

2. Отделяне на опасните отпадъци от общия отпадъчен поток (т.е. изпълнение на изискването за намаляване на опасните свойства на отпадъците).”

На територията на общината не се изпълнява никакво третиране на отпадъците, като компостиране, раздробяване или сортиране.

След въвеждане на Регионалната система за управление на отпадъците зелените отпадъци от паркове и градини ще се транспортират за компостиране на РЦУО - Самоков.

Поради липсата на системно събирани данни за количествата на разделно събраните отпадъци чрез различните системи (от ООп, събирателни пунктове работещи на търговска основа) не е възможно да се определи дали степента на отделяне на рециклируеми материали от инсталацията е достатъчен за постигане на **целите за рециклиране на битови отпадъци** (чл. 31, т. 1 от ЗУО). От изпълнението на целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и целите за рециклиране на битови отпадъци зависи дали ще бъде намален размерът на **отчисленията за депониране**, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1 ЗУО;
2. с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 5 ЗУО.

В общината не функционират и площадки и инсталации за разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ или ИУЕЕО, сортиране на опаковки и др., експлоатирани от лица, притежаващи разрешение издадено по реда на Глава пета, Раздел I от ЗУО.

Предварително третиране не се прилага и по отношение на утайките от канализацията, чрез обезводняване и стабилизиране на утайките в открити или -закрити изгниватели.

II.2.4 Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци

II.2.4.1 Оползотворяване

Понастоящем в общината няма въведено домашно компостиране. Дървесните отпадъци се изгарят за отопление.

Около 40% от стъкления амбалаж се използва повторно.

Разделно събраните материали се рециклират.

II.2.4.2 Депониране. Регионални депа за битови отпадъци

Депонирането на отпадъци остава основния метод за обезвреждане на отпадъци в страната и в частност на територията на Община Долна баня. На територията на общината към момента има едно депо за отпадъци, което подлежи на закриване, но ще се експлоатира до изграждане на РЦУО - Самоков. На депото се депонират основно битови, СО и производствени неопасни отпадъци, които се уплътняват и от време на време се запръстяват с почва или се покриват с инертни материали. Експлоатацията на общинското депо е от 1988 г., изпълнява се от общината. Депото няма комплексно разрешително.

Общинското депо е в м. “Дреняка” на около 600 м югоизточно от гр. Долна баня. До площадката се стига по асфалтов път, който в последния участък е баластрен. Площадката е изцяло общинска собственост. Всички терени около площадката са на частни собственици. Използваната площадка представлява ерозирало дере, получено от повърхностните води от зоните по горното течение. Повърхностните води навлизат в старото депо. Депото не отговаря на съвременните нормативни изисквания за изграждане и експлоатация на депа за ТБО. Няма инсталации и не са въведени никакви мерки по мониторинг и опазване на околната среда.

Депото е предназначено за депониране на битови и инертни отпадъци и е с площ 5,875 дка по скица, издадена от Поземлена комисия - Костенец, офис гр. Долна баня, като заети са територии със статут на земеделски земи - имот № 000187 в землището на гр. Долна баня с ЕКАТТЕ 22006, начин на трайно ползване - сметище №К00199/05.04.2004 г.

Депото се използва в продължение на 22 години. През този период количеството депонирани отпадъци по оценъчна стойност е 30000 м^3. Констатирано е, че има съществено навлизане в частни земи. Дебелината на натрупаните отпадъци е от 0.80 м до 4.50 м.

Депото е с изчерпан капацитет. Няма свободен обем.

Площадката на депото не е водоснабдена, не е електрифицирана, не е оградена - няма КПП и охрана и не се осъществява контрол на достъпа до него, на входа липсва кантар. В района на депото няма постройки.

Няма процедури и критерии по регистриране на отпадъците, няма кантар. Отпадъците се депонират смесено въпреки, че има някакви опити да се разделят земните маси и да се използват за закриване. Постъпващият отпадък се изсипва върху депонирания и от време на време се прибутва като формира уплътнен висок фронт между дърветата в дълбокия край на ерозиралото дере. Наличието на значителен брой скелети на домашни животни в същото това дере показва, че депото се използва за депониране на мъртви животни. Честота на разстилане, уплътняване запръстяване и дебелина на слоя за запръстяване не са регламентирани, поради което леките фракции отпадъци се разнасят върху прилежащите територии, увеличава се броя на гризачите; сметищния газ води до спорадични запалвания на отпадъците; инфилтартът, който се формира замърсява подпочвените води. Депото се обслужва от един булдозер под наем.

Площадката на депото е дере, през което минава поток, който се влива в р. Марица. Той е приемник на генерирания инфилтрат. Инфилтратът, който се генерира е прекомерен, поради инфилтрацията на чисти повърхностни води и дренирала вода от прилежащите по-горе площи. Направените от общината охранителни канавки за предпазване на пътя преминаващ северно от депото са с наклони към тялото на депото. Така целият водосбор се съсредоточава към дерето ползващо се за депо.

Няма налични данни относно дебита и количеството вода непосредствено след депото по неговото продължение. Оценката е, че основно дерето ще е сухо през значителна част от годината.

Няма данни за нивото на подпочвените води в района на площадката. Оценката е, че нивото на подпочвените води по време на влажните сезони е сравнително близко до повърхността в горната част на дерето на депото - в близост до пътя. Нещо повече най-вероятно преди да се започне депониране на тази площадка дъното на дерето е било малко или разположено на нивото на подпочвените води и е служело за дрениране на околните земи. По продължение на фронта на отпадъците все още могат да се видят влажни петна и течаща вода към дъното на дерето.

В близост до имота на депото няма защитени зони, като е на 2 км отстояние от най-близките горски територии и на 10 км от НП “Рила”.

Изготвени са хидроложки и геоложки проучвания в района на депото, геодезическо заснемане на самото депо за определяне на точните му граници и местоположение.

Хидроложките проучвания представят подробна информация за оценка на възможностите за установяване на бай-пас за течащите от наклоните чисти дренажни и повърхностни води, които инфилтрират през депото и генерирания инфилтрат. Може да се наложи да се изгради или дренажна канавка или тръбопровод. Пригодността на решението зависи от това дали е възможно да се разположи на общинска земя или ще трябва да се простира в съседните частни земи.

Няма информация за извършено проучване на количеството и качеството на инфилтрата генериращ се от депото, както и за въздействието му върху повърхностните и подпочвените води.

Няма информация за настоящо замърсяване на р. Марица. Счита се за важно обаче да се минимизира генерирането на инфилтрат до възможно най-голяма степен така, че замърсяването от депото да не е в състояние да достигне р. Марица.

Няма налична информация за правена оценка на вредното въздействие върху подпочвените води. Такова въздействие се счита за пренебрежимо малко поради факта, че дъното на депото, където е установено депото служи за дрениране на подпочвените води от заобикалящите го терени. Замърсяването не може да се осъществи, тъй като не е възможно да се филтрира извън депото.

Генерирането на газ се оценява на значително ниско. Постъпващите отпадъци са ограничени и обикновено се оставят значително време на открито преди и след разстилането им. Това дава възможност на значително бързо аеробно разграждане на зелените фракции от отпадъците, а по този начин се намалява генерирането на газ. Всъщност по този начин се намалява органичното замърсяване на инфилтрата.

През годината не се извърша декаризация /дезинфекция/ на депото, включваща третиране против гризачи, насекоми и др.

През последните години общинска администрация положи много усилия за закриване на нерегламентираните сметища и предотвратяването появата на нови на територията на общината.

Има разработен проект за закриване и рекултивация на Общинското депо, включващ и мониторинг.

Предвижда се депото да се използва докато се изгради Регионалния център за управление на отпадъците - Самоков.

- Собственост и оператор, разрешение за обезвреждане на отпадъци;

Собственик на депото в м. "Дреняка" е община Долна баня, ул. „Търговска" №134. Има издадена скица от поземлена комисия Костенец, удостоверяваща правото на собственост на земята, като заетите територии са със статут на земеделски земи - кад. №000187.

Само част от площта на депото е общинска собственост - община Долна баня.

Експлоатацията на депото е от 1988 г., изпълнява се от общината. Депото няма комплексно разрешително.

На депото няма кантар. Това предопределя не съвсем прецизното и точно определяне на количествата депонирани отпадъци. Площадката на депото не е водоснабдена, не е електрифицирана, не е оградена - няма КПП и охрана и не се осъществява контрол на достъпа до него. В района на депото няма постройки. Разстилането и уплътняването на отпадъците се извършва от булдозер (под наем).

- процедура за възлагане и основни каузи на договора за възлагане на управлението на депото, в т.ч. срок на договора, задължения на оператора, закрепване, след експлоатационни грижи, клаузи за неизпълнение и гаранции, предоставени от оператора, възможности за преговаряне и др.;

Обслужването на депото се изпълнява от Общината.

- Основни клаузи на споразумението за съвместна експлоатация - в случай, че отпадъците се обезвреждат на регионален принцип;

На съществуващото депо се депонират битови отпадъци само от единственото населено място в община Долна баня. Регионалният принцип на обезвреждане на отпадъците не е въведен. При изграждане на РЦУО - Самоков отпадъците чрез контейнеровози ще се транспортират за депониране и тогава ще се въведе регионалния принцип на обезвреждне на генерираните отпадъци на територията на общината.

- Оставащ капацитет и прогноза за възможностите за обезвреждане на цялото количество битови отпадъци, СО и количеството на ПО на предприятията, които не разполагат със собствени съоръжения за обезвреждане;

Общинските битови отпадъци се транспортират до общинското депо, което е разположено в м. "Дреняка" на около 600 м югоизточно от гр. Долна баня и се депонират смесено със СО и неопасните индустриални отпадъци.

Депото е с площ 5,875 дка по скица, издадена от Поземлена комисия - Костенец, като заети са територии със статут на земеделски земи - имот №000187 в землището на гр. Долна баня с ЕКАТТЕ 22006, начин на трайно ползване - сметище №К00199/05.04.2004 г.

Депото е използвано в продължение на 22 години. Площта върху която се разполога депото е 26 дка за нуждите на проектирането и за по правилната преценка на съществуващото положение е заснета територия от 66 дка.

Депото е с изчерпан капацитет. Няма свободен обем.

За закриване на депото е изготвен проект, за който са извършени предпроектни проучвания. Установен е действителният обем отпадъци - 30000 $м^3$ (изчислен на база 3D

модел). В проекта е предвидено преоткосиране и предепониране на съществуващите отпадъци. Рекултивацията не се ситуира изцяло в имота отреден за сметище. Налага се да бъдат приобщени части от съседни имоти - от имот 000055 - 3770 м^2, 000054 - 1980 м^2, 0000055 - 5540 м^2. След проведените мерки по рекултивация се изчистват и освобождават 11600 м^2 замърсени терени.

За преоткосирането на съществуващите отпадъци и крайните нива е предвиден запас от 4000 м^3, които биха се натрупали на площадката на депото до въвеждане в експлоатация на РЦУО - Самоков.

- **Вид на отпадъците - изпълнение на забраните и ограниченията за депониране на специфични видове отпадъци**

На депото се извозват и депонират смесено битови и промишлени неопасни отпадъци чрез разстилане, уплътняване на слоеве и закриване с почва и инертни материали от време на време. Има някакви опити да се разделят земните маси и да се използват за закриване. Постъпващият отпадък се изсипва върху депонирания и от време на време се прибутва, като формира уплътнен висок фронт между дърветата в дълбокия край на ерозиралото дере. Наличието на значителен брой скелети на домашни животни в същото това дере показва, че депото се използва за депониране на мъртви животни. Честота на разстилане, уплътняване запръстяване и дебелина на слоя за запръстяване не са регламентирани. Разстилането и уплътняването на отпадъците се извършва от булдозер (под наем).

- **Изпълнение на процедурите и критериите за приемане на отпадъци**

На съществуващото депо не се прилагат процедури по регистриране на отпадъците, няма кантар и постъпващите отпадъци се проверяват визуално на входа на депото, няма отчетна книга за количествата, свойствата, произхода и кода на отпадъците, датата на доставка, самоличността на притежателя.

- **Необходимост и възможности за привеждане на депото в съответствие с техническите изисквания за изграждане и изискванията за експлоатация по Наредба №6 при спазване на сроковете при същата наредба**

Съществуващото депо не отговаря на изискванията на Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Няма информация за взети мерки за опазване на околната среда в района на депото.

Депото не е оградено, няма КПП и охрана не се осъществява контрол на достъпа до него, на входа липсва кантар.

Депото се експлоатира от 1988 г. Отпадъците чрез булдозер /под наем/ периодично се прибутват, разстилат и уплътняват. Честота на разстилане, уплътняване запръстяване и дебелина на слоя за запръстяване не са регламентирани.

Необходимото преоткосиране и изпълнението на проекта за закриване не може да се извърши в рамките на съществуващата площ на депото, необходимо е приобщаване на части от съседни терени.

Площадката на депото е изцяло общинска собственост. Всички терени около площадката са на частни собственици. Използваната площадка представлява ерозирало дере, през което минава поток, който се влива в р. Марица. Той е приемник на генерирания инфилтрат. Инфилтратът, който се генерира е прекомерен, поради инфилтрацията на чисти повърхностни води и дренирала вода от прилежащите по-горе площи. Направените от общината охранителни канавки за предпазване на пътя преминаващ северно от депото са с наклони към тялото на депото. Така целият водосбор се съсредоточава към дерето ползващо се за депо.

Няма информация за извършено проучване на количеството и качеството на инфилтрата, както и за въздействието му върху повърхностните и подпочвените води.

Ситуирането на депото ще изисква намаляване/елиминиране на инфилтрацията на повърхностни води от по-високите терени. Дори ако се направи това формирането на инфилтрат може все още да се получава поради подпочвените води, които проникват в

тялото на депото от страните и дъното на дерето. Предвижда се, генериране на инфилтрат дори и след закриване на депото.

Няма данни за нивото на подпочвените води в района на площадката. Оценката е, че нивото на подпочвените води по време на влажните сезони е сравнително близко до повърхността в горната част на дерето на депото - в близост до пътя. Нещо повече най-вероятно преди да се започне депониране на тази площадка дъното на дерето е било малко или разположено на нивото на подпочвените води и е служело за дрениране на околните земи. По продължение на фронта на отпадъците все още могат да се видят влажни петна и течаща вода към дъното на дерето.

Няма налична информация за възможното въздействие върху подпочвените води. Такова въздействие се счита за пренебрежимо малко поради факта, че дъното на депото, където е установено депото служи за дрениране на подпочвените води от заобикалящите го терени. Замърсяването не може да се осъществи, тай като не е възможно да се филтрира извън депото.

Няма информация за настоящо замърсяване на р. Марица. Счита се за важно обаче да се минимизира генерирането на инфилтрат до възможно най-голяма степен така, че замърсяването от депото да не е в състояние да достигне р. Марица.

Няма налични данни относно дебита и количеството вода непосредствено след депото по неговото продължение. Оценката е, че основно дерето ще е сухо през значителна част от годината.

Не се смята за подходящо да се установи цялостна система за защита на подпочвените води от навлизане в площадката. Ще е необходимо да се изгради система за събиране на замърсените с инфилтрат подпочвени води.

Липсва информация за водохващанията в района на депото.

Необходимо е да се изградят периферни охранителни и дренажни канавки, за да се избегне навлизане на чисти води в тялото на депото. Уловените чисти води трябва да се отклонят към удобно място по продължението на депото.

Необходимо е изграждане на дренажна система за събиране на повърхностния отток след окончателното закриване на депото и изграждането на дренажна система за събиране на инфилтрата, тъй като генерирането му по-скоро ще намалее отколкото да се преустанови. Единственият начин за улавяне на инфилтрата е да се уловят смесените подпочвени води и инфилтрата в дерето надолу в края на площадката. Обемите, които ще се уловят ще зависят от настоящите и бъдещите нива на концентрация. Улавянето най-вероятно ще е след изграждане на преграда напречно на дерето за да се намали разтварянето в не замърсените подпочвени води доколкото е възможно.

Липсва информация за количеството и вида на генерираните газове.

Генерирането на газ се оценява на значително ниско. Постъпващите отпадъци са ограничени и обикновено се оставят значително време на открито преди и след разстилането им. Това дава възможност на значително бързо аеробно разграждане на зелените фракции от отпадъците, а по този начин се намалява генерирането на газ. В същност по този начин се намалява органичното замърсяване на инфилтрата.

Ще се изградят газови прозорци, като количеството генериран газ е малко и не е необходимо изгаряне.

В близост до депото няма защитени зони, като е на 2 км отстояние от най- близките горски територии и на 10 км от НП “Рила”.

• Необходимост от закриване и рекултивация

Има изготвен проект за закриване и рекултивиране на съществуващото общинско депо за ТБО м. “Дреняка”, включващ и последващ мониторинг, който е разгледан и приет на Експертен съвет. Финансирането на закриването и прекратяване на дейността ще се извърши след пускане на експлоатация на регионалното депо.

Изготвени са хидроложки и инженерно-геоложки проучвания за съществуващото депо, както и геодезически замервания, за определяне действителния обем на натрупаните отпадъци - 30000 м^3 (изчислен на база 3D модел) и изискванията към мероприятията по закриването във връзка с улавяне на повърхностните води. В проекта е предвидено

преоткосиране на 6300 м^2 и предепониране на 23000 м^3 на съществуващите отпадъци извън границите на депото. След приключване на преоткосирането отпадъците се запечатват с пръст с дебелина 20 см.

Площта върху която се разполога депото е 26 дка за нуждите на проектирането и за по правилната преценка на съществуващото положение е заснета територия от 66 дка.

По продължение на петите на откоса е предвидена дренажна система за инфилтрирали води и ще се зауства в събирателна ривизионна шахта, посредством плътна тръба постъпва в резервоар за инфилтрат.

Рекултивацията не се ситуира изцяло в имота отреден за сметище. Налага се да бъдат приобщени части от съседни имоти - от имот 000055 - 3770 м^2, 000054 - 1980 м^2, 0000055 - 5540 м^2.

След проведените мерки по рекултивация се изчистват и освобождават 11600 м^2 замърсени терени.

Земните маси и глини необходими за рекултивацията на депото ще се доставят от кариера за земни маси и глини от околностите при транспортни разстояния до 15 км.

Замърсените райони и дере ще бъдат рекултивирани след отстраняване на отпадъците и 50 см от повърхностния замърсен почвен слой. На мястото на отстранените земни маси ще се изпълни насип от хумус.

Откосите получени след отстраняване на отпадъците по източния откос на дерето ще бъдат покрити с биоразградими рогозки, които ще предотвратяват ерозионните процеси.

За преоткосирането на съществуващите отпадъци и крайните нива е предвиден запас от 4000 м^3, които биха се натрупали на площадката на депото до въвеждане в експлоатация на РЦУО - Самоков.

Предвидена е техническа и биологична рекултивация.

В техническа рекултивация е предвидено изграждането на газов дренаж, защитен геотекстил, геомембрана по билото и откосите на депото, геосинтетична дренажна система, пръст 0.7 м и хумус 0.3 м. По продължение на петите на откоса е предвидена дренажна система за инфилтрирали води, която се зауства в събирателна ревизионна шахта и оттам постъпва в резервоар за инфилтрат. От външната страна на депото се предвиждат охранителни облицовачни трапецовидни канавки.

Отвеждането на дъждовните води се осъществява с канавки по бермите, които се зауствт в охранителните канавки.

От северозападната страна на депото до коритото на Дренячкото дере да се изгради дренаж за събиране на инфилтратната вода и отвеждането и до пречиствателна станция.

Ще се изградят 2 бр. газови кладенци и се предвиждат 3 бр. мониторингови кладенци извън тялото на депото. Очаква се генерирането на газ да е малко и да не е изгодно използването му.

Биологична рекултивация предвижда бъдещо използване на територията на депото за земеделско ползване.

Предвидени са и след експлоатационни грижи и мониторинг в периода след закриване на съществуващото депо в съответствие с Приложение 3 на Наредба №8 от 2004 г.

Предвидено е изграждане на ограда за цялото депо 515 м с което ще се преустанови неконтролируемия достъп на хора и животни. Предвиден е портал 4 м, както и маркиране на депото с обозначителни табели.

• Цена за депониране и обосновка на необходимостта от промяната ѝ, с цел покриване на пълните разходи за изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за депото

Цената на депониране се формира въз основа на предоставените средства по план сметка за всяка година в общината.

В проекта за закриване на общинското депо за ТБО е приложена количествена и стойностна сметка. В нея са предвидени цени за видовете строителни работи, материали,

мониторинг. Общата стойност в проекта за закриване на депото е около 942117.0 лв. без ДДС.

II.2.4.3 Други методи за обезвреждане и оползотворяване

В община Долна баня не се прилагат други методи на оползотворяване/ обезвреждане като например термично третиране - изгаряне на отпадъците с или без оползотворяване на енергията.

II.2.5 Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Територията на Община Долна Баня е обхванатата на 100% от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. През последните години вследствие на засиления контрол и подобряване на услугите по сметосъбиране проблемът с образуването на нерегламентирани и неорганизирани сметища е преодолян. Всички стари сметища на територията на общината са закрити, при поява на нови се почистват периодично.

Дейностите по ликвидиране на старите замърсявания с отпадъци са извършени с помощта на заети лица по програма „от социални помощи към осигуряване на заетост" към Министерството на труда и социалната политика.

Общината активно следи за образуването на локални замърсявания на територията й както и за тяхното своевременно отстраняване. На нарушителите се налагат санкции.

Решаване на проблемите с изоставените площадки за съхранение на пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, инвентаризиране на наличните количества, представляващи риск за околната среда

Проблем за общината е складираните от преди години опасни отпадъци - пестициди в склад, който е неохраняем и не е в добро състояние. Складът се контролира от страна на Община Долна баня. Предвижда се пестицидите да се съхранят екологосъобразно - централизирано в ББ-кубове или да се обезвредят извън страната.

След закриване на депото се предвижда извършване на периодичен мониторинг

Периодично генерирания инфилтрат ще се транспортира до ПСОВ на РЦУО - Самоков.

II.3 **Администриране на дейностите** по **управление на** отпадъците

II.3.1 Задължения на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредбата по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци за които не се прилага принципът отговорност на производителя и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

II.3.2 Организационно устройство:

Общинската администрация, по-специално ресорния Заместник Кмет и отговорния административен персонал, упражняват непрекъснат контрол върху събирането, извозването и третирането на различните отпадъци на територията на Общината. Структурата и съставът на звената и служителите, изпълняващи контролни функции е представен в следната таблица:

Таблица 16. Структура и състав на звената при Община Долна Баня, ангажирани в управлението на отпадъците

Наименование на административната структура в общинската администрация, отговорна за политиката по управление на отпадъците	**Общ брой на служителите, отговорни само за управление на отпадъците**	**Общ брой на служителите, отговорни както за управление на отпадъците, така и по други политики**
отдел „Околна среда”, при Община Долна Баня	1	0
отдел „Европейска интеграция		1

Полагат се непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането ѝ на практика и своевременно

идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците.

Дейностите по събиране, транспортиране, сортиране, предварително третиране, временно съхраняване, оползотворяване; обезвреждане на отпадъците, възложени от общината са обобщени в следната таблица:

Таблица 17. Дейности по управление на отпадъците възложени от община Долна Баня

Дейности, които общината е възложила	**Организационна форма на изпълнение на възложените дейности**
1. Дейност Чистота	Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците
• дейности по събиране и транспортиране на отпадъци от паркове и градини и др. зелени площи на територията на община Долна Баня	Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците
• дейности по обезвреждане/депониране на неопасни отпадъци на депо м. Дреняка	Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците
2. Почистване и поддържане на дъждоприемните шахти на територията на община Долна Баня и транспортиране на отпадъците.	ВИК

Чрез договор с ООп РЕПАК АД е приложена система за разделното събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, която отговаря на техническите изисквания поставени с Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

От отдел „Околна среда” са издадени 3 бр. разрешения по чл. 12 от *Наредбата за чистотата и опазване на околната среда на територията на Община Долна баня* за извозване на строителни отпадъци, зелени маси, земя от изкопни работи.

Отдел „Околна среда” работи активно с обществеността на територията на общината с оглед повишаване на екологичната култура. Дейността на Общинската администрация в областта на управлението на отпадъците достига до гражданите на Община Долна Баня чрез публикации в медиите, чрез сесиите на Общинския съвет, чрез публични събрания и семинари, чрез издаване на листовки и други средства. Ежедневно се приемат граждани по проблеми, свързани с чистотата и генерираните отпадъци, неправилно изхвърлени на неподходящи места, особено покрай бреговете на по- малките реки. Всяка жалба, сигнал или молба се разглеждат в срок, като се предприемат съответните мерки и се уведомяват гражданите.

За извършване на контролна дейност са упълномощени старши експерт отдел “Околна среда” и Зам. кмета на Общината. Актовете се съставят от упълномощени служители на Общината, определени със заповед на Кмета на Общината. Информация за предприетите действия за осигуряване спазването на законодателството е представена в следната таблица:

Таблица 18. Брой служители, ангажирани с контролни функции и брой наложени глоби и санкции

	2012	**2013**	**2014**
Брой служители, които осъществяват контрол, както по управление на отпадъците, така и по изпълнение на други	1	1	1

	2012	2013	2014
изисквания на закони и общински наредби			
Общ брой наложени глоби и санкции за неизпълнение на изисквания по управление на отпадъците, наложени от общински контролни органи, в т.ч на:	АУА Н– 0 бр	АУА Н– 0 бр глоби с квитанции – … бр.	АУА Н– 0 бр глоби с квитанции – … бр.
Физически лица	0	0	0
Юридически лица	0	0	0

II.3.3 Предприети действия за съвместно решаване на проблемите по отпадъците с другите общини

Учредено е регионално сдружение за управление на отпадъците.

По пътя към постигане на екологосъобразното управление на отпадъците, като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, община Долна баня търси правилните насоки към постигане на основната цел в устойчивото управление на отпадъците, които ще предотвратят, намалят или ограничат вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В тази връзка следвайки политиката на

МОСВ общината е предприела действия за съвместно решаване на проблемите с управлението на отпадъците с общините от Региона.

Създадено е "Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков".

С решение №1 от 15.06.2009 г., Софийски Окръжен съд регистрира юридическо лице - сдружение с нестопанска цел с наименование "Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков". Седалище и адрес на управление на дейността на сдружението е гр. Самоков, ул. Македония №34. Регистрацията е въз основа на решения на всичките 4 общински съвета за създаване на сдружение. Органи на управление на Регионалното сдружение са Общото събрание и Управителния съвет.

Целите, определени в учредителния документ на Сдружението са:

- Подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране и
- обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Ефективно използване на ресурсите, възникващи в процесите на
- управление на отпадъците; оптимизиране на процесите за управление на
- отпадъците с оглед намаляване разходите за услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Постигане на прозрачност и отговорност в процесите на управление на отпадъците;
- Реализиране на целите и изискванията на националното законодателство и подзаконовите актове за управление на отпадъците;
- Стимулиране и подпомагане активността на отделните граждани за участие в процеса за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога и взаимодействието между държавата, органите на местното самоуправление, стопанските организации при решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците.

Гореописаните цели ще се постигат чрез предоставяне на консултации на общините-членове на сдружението по въпросите, свързани с управлението на отпадъците, предмет на дейност на сдружението; организиране и провеждане на процедури за осъществяване на дейности, свързани с управление на отпадъците; осъществяване на инвестиционна дейност, включително и за изграждане на РД за битови отпадъци; осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на сключени договори или върху отделни дейности, свързани с управлението на отпадъците; организиране различни форми на обучение; набиране и разпространение на информация, свързана с управлението на отпадъците; провеждане на работни срещи, семинари и конференции; публикуване и разпространение на печатни и електронни издания, свързани с дейността на сдружението; подпомагане на дейността на медиите при отразяване на проблемите на управление на отпадъците; подпомагане дейността на органите на централната и местна власт чрез изработване на експертни становища, организиране на дебати и предоставяне на предложения за промени в нормативните актове, организиране на проучвания и осъществяване на изследователски проекти.

Сдружението е създадено в обществена полза.

Предметът на основна дейност на сдружението е осъществяване на дейности и проекти, свързани с управлението на отпадъците и по-конкретно на битовите отпадъци и на приравнените на тях отпадъци, СО и масово разпространени отпадъци и др.

Предметът на допълнителна стопанска дейност е всякакъв вид търговски сделки, незабранени от закона при условие, че допълнителната стопанска дейност е свързана с предмета на основната дейност. Приходите от тази дейност следва да се разходват изцяло за постигане на целите на сдружението.

Органи на управление на Сдружението са Общото събрание и Управителния съвет.

Сдружението се представлява от Председателя на Управителния съвет.

Управителният съвет се състои от 4 члена. Членовете на съвета са кметовете на общините. Членовете на борда са избрани до изтичане на мандатите им. Избраният председател на Управителния съвет е кмета на гр. Самоков.

II.4 Нормативна уредба

Общинският съвет – Долна баня приема Наредби, определящи условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.. Приетите наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците на територията на общината са:

- Наредба за чистотата и опазване на околната среда на територията на община Долна баня, приета с Решение №56, Протокол №5/12.04.2007 г.;
- Наредба за предоставяне на общински концесии; приета с Решение №116, Протокол №9/28.11.2006 г.;
- Наредба за определянето и администрирането на местни данъци и такси и цени на услуги, приета с Решение №47 взето с Протокол №3 от 24.03.2015 година на редовно заседание на Общински съвет град Долна баня;
- Наредба №1 за осигуряване и поддържане на обществения ред в община Долна баня, приета с Решение №177, Протокол №12/05.12.2008 г.;
- Наредба за изграждане и запазване на зелената система на територията на община Долна баня, приета с Решение №174, Протокол № 12/05.12.2008 г.

В съответствие с новите изисквания на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му в действащата нормативна уредба следва да се регламентират отговорностите на възложителите по отношение на изготвяне на планове за управление на строителните

отпадъци и задълженията на общинската администрация по одобряването на плановете и отчетите във връзка с изпълнение целите, заложени в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали /приета с ПМС № 277 от 5.11.2012 г., обн. ДВ. бр.89 от 13.11. 2012 г./. Необходимо е също регламентиране на задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на рециклируеми и биоразградими отпадъци, дейността на площадките за безвъзмездно приемане и др.

II.5 Финансиране на дейностите по управление на отпадъците

Финансирането на услугите и дейностите но събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса "Битови отпадъци", определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на Общината за съответната година. Таксата се заплаща от населението и фирмите за съответните услуги и се формира на база данъчна оценка на недвижимите имоти, и съответно не отразява адекватно принципа „Замърсителя плаща".

За физически лица и икономически субекти се използва различен промил от стойността на имота за определянето на такса битови отпадъци. В резултат на тази политика се получават диспропорции и кръстосано финансиране.

Приходите в общината за периода 2010 - 2014 г. са представени в таблицата по-долу:

Таблица 19. Приходи от такса-битови отпадъци по групи потребители.

	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015 (планирани)**
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	**132904**	**157161**	**210856**	**158880**	**149240**	**229 679**
В т.ч. от:						
Домакинствата	**45689,43**	**55670,29**	**52147,72**	54563,78	**54364,23**	72 001
Юридически лица	86228,71	111130,58	125532,03	103494,13	94439,73	157 678

При средногодишен доход от 8 593 лв. на домакинство, през 2013 г. границата на поносимост за услуги по управление на отпадъците, които едно домакинство може да си позволи (1% от доход) възлиза на 85,93 лв./дом./г. или общо за общината 160 174 лв./г. (при 2,41 бр. ж./домак.. Както се вижда събираните от домакинствата средства за управление на отпадъците са под границата на поносимост.

Понастоящем, общината разпределя по план-сметка приходите си от такса смет в няколко групи разходи за управление на отпадъците. Най-голям дял има сметосъбирането и сметоизвозването с включени разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на бит.отпадъци, транспортни средства. Друга част от събраните средства се изразходват за отчисления по чл. 71 а и чл.71е от Закона за управление на отпадъците. Трета част се разходват в улично почистване и поддържане чистота на зелени площи и парковете.

Таблица 20. Разходи за управление на отпадъците.

	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.) в т.ч. за:	116118	158198	156143	142737	150449	**229 679**
1. Осигуряване на съдове за съхраняване на бит.отпадъци, тр. средства	7646	17969	34065	12573	21500	20 000

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2. Събиране на битови отпадъци и транспорт до депата	66714	74530	56518	58204	49120	51 879
3. Отчисленията по чл. 71 а и чл.71е от Закона за управление на отпадъците	…	…	…	17642	…	56 168
4. Почистване на улични платна,сметище, площади, алеи и др. територии на населените места вкл.снегопочистване	20144	38030	29568	44000	44949	50 000
5. Поддържане чистота на зелени площи и парковете	6359	7565	6275	10812	12998	31 632
7. Други текущо възникнали дейности , почистване нерегламентирани сметища	15255	20104	29717	17148	21882	20 000

За община Долна Баня приходите от такса смет покриват разходите за управление на отпадъците през разглеждания период. За да се постигнат изискванията на новоприетото законодателство и във връзка с преминаването към регионално управление на отпадъците е необходимо приходите от ТБО да нарастват за да покриват оперативните и инвестиционните разходи.

III. Планиране

III.1 Прогнози

За целите на прогнозирането са ползвани резултатите от предпроектните проучвания извършени в рамките на проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Костенец (Самоков)”

III.1.1 Демографска прогноза

За охарактеризиране на демографското положение в общината са ползвани данните на Националния статистически институт (НСИ). За изготвянето на реалистична прогноза за броят на населението са отчетени и тенденциите за промяна на механичният прираст на населението. В основата на миграцията са главно:

- Семейни причини;
- Трудова заетост;
- По-добри условия на живот и др.

Историческите данни за населението на България, област София и община Долна Баня по данни на НСИ са представено в Таблица 29

Таблица 21. Население на България, област София и община Долна Баня за периода 2008 – 2014 г.

Области	Население към 31.12.2008 г.	Население към 31.12.2009 г.	Население към 31.12.2010 г.	Население към 31.12.2011 г.	Население към 31.12.2012 г.	Население към 31.12.2013 г.	Население към 31.12.2014 г.
Общо за страната	**5407105**	**5401214**	**5375069**	**5324900**	**5307868**	**5291675**	**5267480**
София	**152160**	**151605**	**150610**	**149595**	**148786**	**147561**	**145906**
Долна баня	4668	4652	4665	4511	4487	4497	4510

Прогнозира се, че след приключилото преустройство на стопанските сектори в общината и установения през последните години процес на повишаване на икономическата активност, подобряване на условията за живот и бизнес ще се наблюдава задържане на население в трудоспособна възраст в региона и следователно запазване и преминаване към минимално увеличаване в броя на населението. Данните за реалната икономика в региона - текущото състояние на инвестициите и износа на продукти от местни предприятия подкрепят тези изводи.

Въз основа на отбелязаните тенденции и дългосрочната прогноза на НСИ за демографското развитие на страната до 2060 г. се предвижда като най-вероятен сценарият за демографско развитие, при който различните административни единици следват естествената крива на досегашното си развитие, с относително запазване броя на населението.

На база на тенденциите за демографско развитие на населението на България и на регион Костенец са приети следните допускания, като основа за прогнозиране на изменението на населението. Тенденцията за демографско изменение на населението показано по-горе е прогнозирано на база на леко увеличаване до 2017г. и последващо задържане до съответното ниво.

Съобразно регионалния принцип на депониране е извършена и представена прогноза за общината на РЦУО. Данните за броя населението, използван при прогнозиране на различните отпадъчни потоци са представени в следната таблица.

Таблица 22. Прогноза за броя на населението в община Долна Баня

Община	**2017**	**2022**	**2027**	**2032**	**2042**
Долна баня	4751	4751	4751	4751	4751
Регион Костенец	**73909**	**73909**	**73909**	**73909**	**73909**

III.1.2 Прогноза за образуване на отпадъците

Прогнозата за количеството на генерираните отпадъци предвижда, че въпреки запазване броя на населението, количеството на отпадъците и (съответно търсенето на услуги по управление на отпадъците) ще се запази на сегашните нива с леко повишение поради очаквания ръст на БВП.

Нормативната уредба регламентира поетапно въвеждане в годините до 2020 г. на все по-строги изисквания към услугите по управление на отпадъците, които настоящата система не осигурява. След анализ на наличната информация е оценена норма на натрупване понастоящем около 202,7 kg/ж/год.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът "норма на натрупване" (НН), отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност.

В таблицата по-долу е дадена прогноза за образуваните отпадъци при допускане за икономическо развитие - среден растеж. Отчетено е увеличение на количествата на твърдите битови отпадъци с 42% от годишен реален темп на изменение на БВП (разходи на домакинствата за храна, напитки, дрехи и обувки и др. подобни, съгласно данни от НСИ).

Таблица 23. Прогноза за образуваните отпадъци

	Генерирани битови отпадъци на год.			
Година	**2017**	**2022**	**2032**	**2042**
Община Долна баня	**1630**	**1765**	**2061**	**2387**

Предполага се годишен растеж от 3.8% среден годишен растеж за периода 2016-2022 г.; 3.7% годишен растеж за периода 2022 - 2032 г.; и 3.5% годишен растеж за периода 2032 - 2042 г.

Въз основа на данните от предходната таблица морфологичният състав на битовите отпадъци на община Долна баня е изчислен на база на осреднени стойности характерни за категорията населено място в която попада Долна Баня.

Таблица 24. Прогноза за образуваните отпадъци по видове

Среден растеж	**Средно за Община Долна баня**	**2017**	**2022**	**2032**	**2042**
Съдържание	%	t/год	t/год	t/год	t/год
Хранителни отпадъци	12.56%	205	222	259	300
Хартия	6.55%	107	116	135	156
Картон	0.70%	11	12	14	17
Пластмаса	8.98%	146	158	185	214
Текстил	4.70%	77	83	97	112
Гума	0.45%	7	8	9	11
Кожа	1.35%	22	24	28	32
Градински отпадъци	14.00%	228	247	289	334
Дървесни отпадъци	2.28%	37	40	47	54
Стъкло	3.40%	55	60	70	81
Метали	1.30%	21	23	27	31
Сгурия, пепел, инертни материали, пръст, пясък и други	43.73%	713	772	901	1044
Общо	**100.00%**	**1630**	**1765**	**2061**	**2387**

Направена е и оценка на количествата генерирани отпадъци от опаковки в община Долна баня. Предвидено е редуциране на количествата на битовите отпадъци от опаковки както следва:

- 100% от картонените отпадъци се третират като отпадъци от опаковки;
- Количествата на отпадъците от опаковки - стъкло, хартия и пластмаса се приемат около 33% от съответните количества отпадъци;
- До 8% от общото количество на металните отпадъци се приемат като отпадъци от опаковки.

В таблицата е заложено рециклиране на 60% от хартиените отпадъци от опаковки, 60% рециклиране на стъклените отпадъци от опаковки, 50% рециклиране на металните отпадъци от опаковки и 22.5% рециклиране на пластмасовите отпадъци от опаковки.

Таблица 25. Прогноза за рециклираните отпадъци от опаковки, третираните органични отпадъци и депонираните битови отпадъци

Година	**2017**	**2022**	**2032**	**2042**
Битови отпадъци - общо	1630	1765	2061	2387
Отпадъци от опаковки - рециклирани	51	55	65	75
Органични отпадъци - третирани	171	185	216	251
Битови отпадъци за депониране	1408	1524	1780	2061

III.1.2.1 Биоразградими отпадъци

България се е задължила да редуцира депонираните количества на биоразградими отпадъци. Оценката на потенциалното количество на органични отпадъци в община Долна баня, предвидено за третиране е определено така, че да се осигури изпълнението на целите за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране. На национално ниво целите са както следва:

Година	**Цел**
1995 Базова	100%
2010	75%
2013	50%
2020	35%

Морфологичният състав на Биоразградимите битови отпадъци от домакинствата в общи линии е: 100% (хранителни отпадъци + хартия + картон + текстил +кожа + градински и дървесни отпадъци) или за региона това прави 41.7% от количеството отпадък, преди рециклиране на отпадъците от опаковки. След рециклиране на отпадъците от опаковки, количеството на органичните отпадъци се намалява с 1%. При индустриалните битови отпадъци това количество е оценено на 66.0% преди и 67.5% след рециклиране.

Около 2/3 от отпадъците от почистване на паркове и улици са биоразградими.

Следващата таблица показва съдържанието на биоразградимите отпадъци в отпадъците, депонирани понастоящем на общинските депа в региона в тона годишно и в kg/жител преди и след допълнително рециклиране на отпадъците от опаковки в региона.

Таблица 26. Количество на биоразградимите отпадъци

Биоразградими отпадъци	**Среден растеж**	**2016**	**2018**	**2020**
Битови	41.69%	9,905	10,149	10,478
Индустриални	66.00%	1,190	1,190	1,190
Паркови улични	66.67%	1,090	1,081	1,081
Общо за рециклиране	т/год.	12,186	12,421	12,749
Непаркови	т/год.	11,096	11,340	11,668
Без рециклиране	kg/жител	**164**	**168**	**172**
Непаркови	kg/жител	**149**	**153**	**158**
Битови	41.58%	9,301	9,530	9,838
Индустриални	67.49%	1,051	1,051	1,051
Паркови улични	66.67%	1,090	1,081	1,081
Общо за рециклиране	т/год.	11,442	11,662	11,970
Непаркови	т/год.	10,352	10,581	10,889
С рециклиране	kg/жител	**154**	**158**	**162**
Непаркови	kg/жител	**139**	**143**	**147**

III.1.2.2 Оценка на генерирани количества отпадъци от утайки

Съгласно Националната програма по управление на отпадъците процентът на утайките, които следва да се третират е: 60% от 2012 г., и 80% от 2020 г.

Националната програма не предвижда депониране на утайките на регионалните депа за ТБО. Количествата на утайките за населени места с население по- голямо от 2000 е.ж. се генерират от пречиствателните станции за отпадъчни води, а за тези с по-малък брой на населението идват от септичните ями.

Таблица 27. Оценка на генерирани количества отпадъци от утайки

Община	**Население 2014**	**Генерирана утайка тона/год.**			**Прогнозирани утайки**			
		Агломерации			**2017**	**2022**	**2032**	**2042**
		10,000 еж	2-10,000 еж	<2,000 еж	t/год.	t/год.	t/год.	t/год.
Долна баня	4510	-	72	0	72	73	73	73
Тона утайка годишно за региона		**770**	**250**	**130**	**1020**	**1150**	**1280**	**1280**
Общо тона/год. 20%TS за региона		**3900**	**1300**	**700**	**5100**	**5800**	**6400**	**6400**

III.1.2.3 Оценка на генерирани количества индустриални неопасни отпадъци депонирани на общинските депа за ТБО

Количествата на депонираните индустриални неопасни отпадъци са количествата събирани от общините или извозвани директно от компаниите за депониране на общинското депо за ТБО. Този тип отпадък е приравнен към битовите отпадъци и се генерира основно от или заради служителите в компаниите.

Нормата на генериране на индустриални неопасни отпадъци е определена като процент от битовите отпадъци: 33% от хранителните отпадъци, 50 % хартия и картон и 33% пластмаса и други неопасни отпадъци.

Таблица 28. Генериран битов отпадък от работник годишно

Генериран битов отпадък от работник годишно	**kg/чов./г.**			
	2017	**2022**	**2032**	**2042**
Константно състояние	110	110	110	110

Предложено е запазване на постоянно количество на генерираните отпадъци.

Броят на служителите, работещи в производството и бизнес сектора в община Долна баня са определени като процент от общия брой за плановия регион и броя на населението в общината. Общият брой на служителите е 993.

Таблица 29. Битови отпадъци генерирани от индустрията

Битови отпадъци генерирани от индустрията	**тона/год**				
	2017	**2022**	**2032**	**2033**	**2042**
Константно състояние	109	109	109	109	109

III.1.2.4 Оценка на генерирани количества отпадъци от паркове и градинки и почистване на улици

Генерираните количества отпадъци от паркове и градинки и почистване на улици са определени по окрупнени показатели на база глава от населението.

Таблица 30. Оценка на генерирани количества отпадъци от паркове и градинки и почистване на улици

Паркови и улични отпадъци	**Норма на генериране на паркови и улични отпадъци на жител**	**тона/год.**			
		2017	**2022**	**2032**	**2042**
Градове	25 kg/чов./г.	119	119	119	119

Села	15 kg/чов./г.	0	0	0	0
Общо		**119**	**119**	**119**	**119**

III.1.2.5 Оценка на генерирани количества едрогабаритни и други видове отпадъци

Количествата на едрогабаритните и други отпадъци са определени на глава от населението по статистически данни за плановия регион и броя на населението в общината.

Таблица 31. Оценка на генерирани количества едрогабаритни отпадъци

Едрогабаритни отпадъци	**Норма на генериране на едрогабаритнии отпадъци на жител**	**тона/год.**			
		2017	**2022**	**2032**	**2042**
Градове	10 kg/чов./г	48	48	48	48
Села	8 kg/чов./г	0	0	0	0
Общо		**48**	**48**	**48**	**48**

III.1.2.6 Обобщение на количествата на генерираните отпадъци

Долната таблица резюмира количествата на генерираните и третираните отпадъци в община Долна баня.

Предвижда се същинското рециклиране на битовите отпадъци да започне през 2012 г. Рециклирането на СО се предвижда поетапно, съгласно целите на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците.

Предвижда се 33% от общото количество на битови отпадъци от индустрията, депонирани понастоящем на общински депа да се рециклира или третира. Количествата на рециклираните отпадъци от опаковки през 2008 г. се базират на данни от НСИ за 2006 г.

Таблица 32. Обобщение на количествата на генерираните отпадъци

Година	**2017**	**2022**	**2032**	**2042**
Общо генерирани отпадъци, тона годишно	2885	3021	3317	3643
Третиране / рециклиране				
Отпадъци от опаковки	75	80	92	105
Органични паркови градински отпадъци	66	65	65	65
Органични домакински отпадъци	65	70	79	89
Третиране на органични битови отпадъци - общо	131	135	144	154
Депониране				
Битови отпадъци от домакинствата	1408	1524	1780	2061
Битови отпадъци от индустрията	73	73	73	73
Паркови и улични отпадъци	53	53	53	53
Утайки	72	73	73	73
Едрогабаритни отпадъци	48	48	48	48
Общо количество депонирани отпадъци [тона / год.]	**1654**	**1772**	**2027**	**2309**

III.2 Основни цели на програмата

Въз основа на анализа на съществуващата практика по управление на отпадъците и идентифицираните проблеми и несъответствия, както и при отчитане на изискванията на националното законодателството и политика и на конкретните условия и нужди на района, са определени основните цели на програмата:

1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците;
2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците;
4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
6. Нормативно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта:
7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
8. Укрепване на административния капацитет на общината за управлението на отпадъците;
9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща";
10. Участие на обществеността:
11. Управление на специфични потоци отпадъци.

III.3 Предложения във връзка с планирането

III.3.1 Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците

Предотвратяването на образуването на отпадъци е първи приоритет при управление на отпадъците. Нуждата от предотвратяване/минимизиране на количеството на ТБО е наложителна поради нарастващото им общо количество с всяка измината година. Разработена е специална програма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, която е представена като отделна глава на настоящата програма. Инициативите за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци ще бъдат са насочени към:

- Насърчаване на практиката за **екологосъобразно проектиране** – цели се още по време на оформянето на замисъла на продукта да се осигури, че той ще оказва минимално въздействие върху околната среда през целия си жизнен цикъл в т.ч. да се ограничи количеството на използваните природни суровини и превръщането им в отпадък. Ще бъдат прилагани мерките по:
  - минимизиране използването на суровини чрез намаляване или пълно изключване влагането на материали в производството на даден продукт;
  - минимизиране образуването на отпадъци по време на производството;
    - проектиране с цел оптимизация на производството
    - повишаване осведомеността относно неефективното използване на повече суровини и свързаното с това повишаване на производствените разходи
    - намаляване образуването на отпадъци от опаковки при доставянето на компоненти;
  - минимизиране образуването на отпадъци по време на разпространението:
    - проектиране с цел оптимизация на опаковането на продукта;
    - проектиране на опаковката с цел многократната и употреба;
  - минимизиране образуването на отпадъци по време на употребата
    - подобряване на трайността на продукта и неговата износоустойчивост;
    - проектиране с цел предотвратяване на бързото превръщане на продукта в отпадък, минимизиране на необходимите за

употребата му консумативи и минимизиране на нуждата от поддръжка и ремонт;

- включване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено обратно в материалния цикъл:
  - проектиране на продукта с цел увеличаване на възможностите за включване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено обратно в материалния цикъл;
  - проектиране на продукта с цел намаляване количеството на влаганите опасни вещества и замяната им с неопасни;
  - проектиране с цел улесняване на ремонтирането, разкомплектоването и подмяна на части на продукта;
  - проектиране с цел улесняване на рециклирането;
  - проектиране с цел улесняване на повторната употреба.

- **продуктови стандарти**:
  - забрани и ограничения за влагане на опасни вещества;
  - изисквания за улесняване на разглобяването, подмяната на резервни части и поправката им, възможност за многократна употреба, и др.;
  - изисквания за минимизиране на обема/ теглото;
  - изискванията за качеството на продукта;
  - гаранционен срок – осигуряващи трайността на продукта и възможностите за ремонт и подмяна на резервни части;
  - изисквания за маркировка на продукта.
- **технологични стандарти** – за повишаване ефективността на добива на суровини и производството на продукти с цел намаляване използването на природни ресурси
- **количествени цели** - поставени върху количеството на образуваните отпадъци или концентрациите на замърсителите в отпадъците (т.е. определяне на вредното въздействие на отпадъците) като:
  - поставяне на цел за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП;
  - фиксиране на количество, което не трябва да бъде надвишавано;
  - фиксиране на процент спрямо референтна година
  - установяване на процент спрямо предходната година
  - достигане на зададено ниво на безопасност/състав на продукта
  - достигане на определена степен на прилагане на даден инструмент за предотвратяване на отпадъците – напр. дял от потребителите, ползващи пазарски торби за повторна употреба
- нормативни изисквания за прилагане на т.нар. **„зелени обществени поръчки”**, при които водещите критерии за избор на изпълнители на услуги или закупуване на продукти с обществени средства е прилагането на принципа за предотвратяване на отпадъците
- **Икономически инструменти**,:
  - Положителни и отрицателни финансови стимули:
    - данъци и такси върху природните суровини;
    - данъци и такси върху специфични продукти, в т.ч. намалени такси върху продукти пригодени за повторна употреба или продукти с еко-маркировка
    - такси върху отпадъци, като: такса за депониране или изгаряне, определяне размера на таксата в зависимост от количеството на образуваните отпадъци;
    - стимули за производство на екологосъобразни продукти: данъчни приспадания намаляване на амортизационния срок на инвестициите в опазване на околната среда, субсидии

- данъчни облекчения – напр. за центрове за поправка и повторна употреба;
- депозитни системи – с цел увеличаване на многократната употреба- при връщане на използвания продукт депозита се възстановява.

- продуктите за които се прилага **отговорност на производителят** –разходите за управлението на отпадъците се начисляват в цените на крайните продукти, поради което за да останат конкурентни, производителите се стремят да ги намалят чрез произвеждане на продукти, които могат да се употребяват многократно или след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци.
- **Комуникационни/ маркетингови инструменти**
  - прилагани етични кодекси от маркетинговите отдели на отговорния бизнес относно мерките за въздействие върху нагласите на потребителите с цел насърчаване търсенето на екологосъобразни продукти;
  - мерки за публичност и реклама;
  - подкрепа от компетентните органи потребителски и други неправителствени организации.
- **Еко маркировка** - поставяне на информационен етикет указващ например съдържанието на опасни вещества или друга информация, показваща въздействието върху околната среда или чрез поставяне на знак (еко-маркировка) удостоверяващ, че при проектирането и производството на продукта са взети всички възможни мерки за предотвратяване вредното му въздействие върху околната среда в т.ч. за предотвратяването на отпадъците:
  - поставяне на еко-маркировка, удостоверяваща изпълнението на комплекс от критерии от:
    - официални сертифициращи органи – еко-маркировка на Европейската общност, еко-маркировка Blue Angel и др.
    - частни независими схеми за оценяване - Max Havelaar, FSC, Nature Plus (за строителни материали), MSC, Energy Star и др.
  - поставяне на информационен етикет, че продукта изпълнява определено изискване напр. клас енергийна ефективност, възможност за многократна употреба, лого за рециклиране;
  - издаване на Декларация за екологосъобразност на продукта (Environmental Product Declaration – EPD) – това е стандартизиран инструмент (ISO 14025/TR) за оценката на въздействието върху околната среда на продукта през целия му жизнен цикъл.
- **Повишаване на обществеността съзнание**/ обучение –мерки за насърчаване на потребителите да купуват продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда:
  - обсъждания с потребителски организации и споразумения с отговорния бизнес за мястото на рекламата в нашето общество, заостряне вниманието за негативните характеристики на потребителското общество и ненужните покупки, насърчаване на повторната употреба;
  - дебати с асоциации на търговците на дребно за екологично етикетиране на продукти, целящи изтъкване на екологичните характеристики на продуктите и заостряне на вниманието към по-вредните продукти;
  - информационни системи на екологичните характеристики на продуктите;
  - стимули от отговорния бизнес, банковия сектор и организации на потребителите за устойчиви покупки от домакинствата;
  - практики по организирането на различни кампании като например безплатни подаръци необразуващи отпадъци или „безналични" подаръци.

За оценяване успеха на изброените по-горе инструменти са въведени индикатори за измерване и цели за предотвратяване на отпадъци по отношение на:

- количеството на образуваните от тях отпадъци;
- вредното въздействие на образуваните от тях отпадъци;
- съдържанието на вредни вещества в тях.

Мерките за предотвратяване ще бъдат в следните приоритетни направления:

- **Повторната (многократната) употреба,** чрез която предотвратява превръщането на материала в отпадък и по-такъв начин се редуцира количеството на продуктите навлизащи в етапа на управление на отпадъците от жизнения цикъл на продукта:
  - директна употреба – напр. повторно пълнене на опаковки;
  - обновяване - подобряване, поддръжка в изправност и др.;
  - поправяне - отстраняване на неизправности
  - използване като източник на резервни части
  - реставриране - този процес може да включва пълно разглобяване на продукта и подмяна на основни части, като реставрираният продукт може да е със същите или дори с по-добри качества.
- Мерки за насърчаване на повторната употреба:
  - дейността на работилници за поправка и магазини за стоки втора употреба и прилаганите възможности за подпомагането им чрез:
    - осигуряване на работна ръка по линия на програми по заетостта;
    - улесняване връзката с лица, които искат да се освободят от стоки с потенциал за повторна употреба,
    - информиране на широката общественост за ползите и възможностите за закупуването на стоки втора употреба;
  - дейността на доброволчески и благотворителни организации;
  - начините на събиране на едрогабаритните отпадъци до и други отпадъци, подходящи за повторна употреба, за да се избегне увреждането им
- Хранителни отпадъци:
  - добри практики за информиране и въздействие върху навиците на потребителите при закупуването и съхраняването на храни;
  - резултати от дискусии с производителите и търговците на храни
  - резултати от проекти провеждани в училищни столове, детски градини и заведения за обществено хранене.
- Отпадъци от хартия и картон от домакинствата:
  - практики за ограничаване употребата на хартии, като се даде приоритет на електронните носители;
  - резултати от специфични проекти като напр. поставянето на стикер "против нежелана поща" – резултати от обсъжданията и сключени споразумения с рекламодатели и разпространители;
- Борба с прекомерната консумация и устойчивост на потреблението
  - резултати от информационни кампании за разясняване на вредното въздействие от излишните покупки
  - прилагани мерки за насърчаване замяната на потреблението на продукти с услуги;
  - резултати от обсъждане с потребителски организации и отговорния бизнес за негативните характеристики на потребителското общество;
  - резултати от дискусии с търговци на дребно, асоциации и групи за защита на потребителите;
  - прилагани мерки за повишаване търсенето на екологосъобразните продукти - излагане на видно място и възнаграждения при закупуването им - схеми за бонуси или отстъпки
  - повишаване на информираността и развитието на екологичното етикетиране на продукти.

- съществуващи бази данни с идентифицирани продукти, след употребата на които се генерират опасни отпадъци и мерки за насърчаване предлагането на алтернативи.

- Зелени отпадъци
  - проучване на натрупания опит в страната и държавите от ЕС в домашното компостиране
  - резултати и добри практики от разделно събиране и децентрализираното компостиране
  - прилагани комуникационни инструменти, демонстрации, дни на отворени врати и др.
- Опаковки от домакинствата и свръхопаковане
  - проучване на добрите практики и възможностите за ускоряване на напредъка в замяната на найлоновите торбички с пазарски чанти за многократна употреба;
  - мерки за борба с практиката на свръхопаковане (опаковане, което няма полезна функция, като например защита при транспортиране, а има съществена роля в продуктовия маркетинг);
  - депозитни системи.
- Отпадъци от офиси
  - прилагани мерки, насочени към спестяването на хартия в офисите, най-вече чрез повишаване на информираността за правилното използване на новите технологии;
  - добри примери от страна на публичната администрация и "зелените" обществени поръчки;
  - резултати от обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите - доброволни споразумения, т.нар. „харта за еко-консумация”.
- Отпадъци от учебни заведения
  - провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се
  - включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото потребление в учебните програми
  - системи за оценка на училищата
- Търговски обекти, хотели, ресторанти, увеселителни заведения - отговорния бизнес е чувствителен към имиджа си поради което ще бъдат предвидени мерки за въвеждането на етикети за "еко-динамично развиваща се компания", присъждани на фирми които са предприели мерки за:
  - намаляване генерирането на отпадъци от опаковки и др.;
  - продажби на продукти, подходящи за повторна употреба;
  - предприемане на мерки за обратно приемане на отпадъци и предаването им за рециклиране и повторна употреба;
  - намаляване потреблението на енергия и емисиите на парникови газове;
  - осигуряване по-добра информация за основните въздействия върху околната среда на продуктите;
  - увеличаване броя на продуктите с екомаркировка или биологичните продукти;
  - по-добро представяне на тези продукти по рафтовете;
  - даване на конкурентно предимство на екологичните продукти
- Занаятчийски, производствени и търговски отпадъци
  - прилагане на етикети от типа "еко-динамично развиваща се компания";
  - добри практики и ръководства за сектори (строителство, автомивки, принтери, бензиностанции и т.н.);
  - прилагани инициативи за подпомагане на малките и средните предприятия – създаване на фондове, правни и технически

консултантски услуги, експертни оценки и съдействие от страна на браншови камари и компетентни органи;
    - икономически инструменти (данъци, субсидии и т.н.) и отговорност на производителя.
- Строителни отпадъци - с въведената в ЗУО такса за депониране се цели поетапно повишаване на цената за депониране на строителните отпадъци до нива по-високи от разходите за разделянето и рециклирането им. В държавите от ЕС, в които е в сила подобно законодателство всички проучвания и мерки за предотвратяване и рециклиране на строителни отпадъци произтичат от браншовите организации на строителния бранш. Предложени са:
    - инициативите за заменянето на материали и техники, които не позволяват демонтаж, повторна употреба или рециклиране;
    - разработени наръчници, които да се използват по време на строителни или ремонтни работи, както и при разрушаване на сгради;
    - практиките за използването на продукти за повторна употреба и / или произведени от рециклируеми материали в т.ч. чрез механизма на „зелените обществени поръчки” и т.н.;
    - стартирани инициативи за присъждане на етикети "Устойчиви сгради" или „устойчив квартал” за сгради с екологосъобразно строителство.
- Въведени индикатори за мониторинг на изпълнението като напр.
    - индикатори за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП;
    - количествени цели за отделните отпадъчни потоци.
    - индикатори за всеки конкретен инструмент за предотвратяване,
    - прилагани информационни системи за електронно събиране и обработване на данни за отпадъците и продуктите, позволяващи надеждна оценка на изменението на потоците и състава на отпадъците

III.3.2 Увеличаване на количествата рециклирани н оползотворени отпадъци

Понастоящем отговорността за разделното събиране на масово разпространените отпадъци (отпадъците от опаковки, батерии и акумулатори, отработени масла, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и др.) е възложена на Организациите на оползотворяване (ООп). Все пак, общината трябва да играе активна роля при планиране и определяне на изискванията към системите за събиране на тези отпадъчни потоци, с цел постигането на високи нива на рециклиране. За тази цел се препоръчва:

- Сключване на договори с ООп за всички видове масово разпространени отпадъци;
- Включване в местната нормативна уредба на подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециклируеми материали;
- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общината;
- Осъществяване на професионално разработени кампании за повишаване на информираността на обществеността организирани на общинско ниво;
- Определяне на допълнителни местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране, сепариране и сортиране.
- За спазването на забраната за изхвърляне на отпадъци, обозначени с маркировка за разделно събиране в контейнери за смесени битови отпадъци следва да бъдат упълномощени длъжностни лица, които да осъществяват контрол.
- Контрол за спазване на техническите изисквания и увеличаване ефективността на инсталациите за сепариране на битови отпадъци и разделно събрани отпадъци от опаковки

- При необходимост обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнители и/или изменения в договорите на съществуващи изпълнители във връзка с изискванията на националното законодателство за управление на отпадъците за разделно събиране на отпадъци;
- Избор на подходящ вариант за начисляване на такса битови отпадъци (напр. определяне на такса битови отпадъци, отчитаща изхвърлените количества) така, че да се насърчи разделното събиране и рециклирането с цел постигане на целите за събиране на рециклируеми и биоотпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа и (след изграждане на съоръженията за третиране на отпадъците), поетапно въвеждане на новата система.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци в региона ще доведе до намаляване на общото количество депонирани отпадъци.

Разделно събиране на биоотпадъци.

За постигане на регионалните цели по чл. 31 от ЗУО за отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа е необходимо прилагане на мерки за разделно събиране на биоотпадъци и предварително третиране. За целта е необходимо да бъде уточнен финансовия принос на Община Долна Баня в постигането на регионалните цели. Също така е необходимо да се уточни разпределение на задълженията между отделните общини в регионалното сдружение на общините (РСО) за изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци по чл.8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чрез решение на общото събрание).

За осигуряване на необходимите допълнителни количества постигането на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци е предвидено въвеждане на разделно събиране и изграждане на съоръжение за открито компостиране на разделно събрани зелени отпадъци. Системите за разделно събиране ще бъдат насочени основно към зелените отпадъци от паркове и поддръжката на зелени площи, въвеждане на събиране на градински отпадъци от районите с фамилни къщи и на подходящи за компостиране хранителни отпадъци от заведения за обществено хранене, хотели, ресторанти. Предвижда се отклоняване от депата на цялото количество образувани биоотпадъци от поддържане на зелени площи при дейността на Общинско предприятие "Озеленяване и благоустройство", както и:

1. Обхващане в система за организирано събиране и извозване на градинските отпадъци от едно и дву-фамилните къщи;
2. в случай на неизпълнение на регионалните цели може да се предприемат мерки за обхващане на хотели, ресторанти, заведения за обществено хранене, на територията на община Долна Баня в система за разделно събиране на кухненски и хранителни отпадъци, които са подходящи за компостиране.
2. Обособяване в рамките на регионалния център на площадка за открито компостиране на биоотпадъци от поддържане на зелени площи на територията на общината и на други разделно събрани биоотпадъци, подходящи за компостиране..

В допълнение на общите мерки следва да се предприемат действия за подпомагане възникването и развитието на пазар за компост и най-вече за преодоляването на съществуващите предубежденията относно качеството на произведения компост от разделно събрани отпадъци от бита . За целта се предвижда стриктно спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компоста както и използването му в дейности по поддръжка на зелената система на града, финансирани от общинския бюджет..

Инсталация за компостиране на биоотпадъци от поддържане на зелени площи на територията на общината и на други разделно събрани биоотпадъци от

Повърхността на площадката ще бъде покрита с асфалт с показатели, отговарящи на условията за преминаване на тежки камиони. Цялата площ на инсталацията за компостиране ще бъде оградена с подходяща за целта ограда. Ще бъде поставено водоизолационно покритие на определени площи за гарантиране на подходящо събиране и третиране на дъждовните води.

Площадката за компостиране на зелени отпадъци се предвижда да бъде с обща площ 6100 m^2. В нея са включени :

- зона компостни редове – 1500 m^2;
- зона суров материал – 700 m^2;
- зона за рафиниране – 450 $m^{2.}$

Предвидени са също:

- 12 компостни редове. Обем на една компостна дига V=45 m^3;
- Резервоар с обем от 20 $м^3$ за съхраняване на вода от повърхностния отток от площадката за зелено компостиране. Водата се използва за оросяване;
- Резервоар за оросяване, заедно с помпена група (1раб+1рез Q=1,5-5m^3/час);
- Резервоар за противопожарни нужди – 80 m^3.

Биоотпадъците ще се разстилат под формата на редове с триъгълно сечение (т.нар. windrows), което позволява да се съхрани част от топлината отделяна от дейността на микроорганизмите, при което температурата нараства. Компостирането се разделя на 4 стадия: 1) мезофилен; 2) термофилен; 3) изстиване; 4) съзряване. В процеса на био-деградацията органичният субстрат претърпява физично и химично превръщане с образуването на стабилен хумифициран краен продукт. Компостирането води до намаляване на обема на биоразградимите отпадъци в рамките от 20 до 60 %, на съдържанието на влага до 40% и на теглото до 50 %. Киселинността (pH) на крайния компост е близко до неутралната и съотношението въглерод към азот е по-малко от 20:1. Този продукт е ценен за селското стопанство като органичен тор и като средство за подобряване структурата на почвата.

Площадката ще се състои от редовете с биоразградимите отпадъци (за активната фаза и фазата на изстиване и съзряване), място за разтоварване на необработения материал, място за временно съхранение на готовия компост, гариране и маневриране на товаро-разтоварната техника и оборудването за обръщане на редовете.

Площадката трябва да е с настилка (асфалтова или циментова) за предотвратяване на замърсяването на подземните води и за събиране на дъждовните води. На основата трябва да се даде подходящ наклон (2- 4 %) с цел довеждане на инфилтрата и повърхностните води в резервоар. Събраните води могат да се използват повторно за постигане на оптимална влажност на редовете с отпадъци.

На площадката трябва да се изгради и навес за разполагане на компоста по време на фазата на изстиване и съзряване, както и склад за временно съхранение на готовия продукт.

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

В съответствие с нормативните изисквания, разделното събиране на опасни отпадъци се предвижда да обхване всички населени места през 2020 г. За временно складиране на опасни отпадъци от бита в регионалния център са предвидени 2 бр. затворени товарни контейнери ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка.

За осигуряване събирането на опасните отпадъци от бита е нобходимо създаването на система за разделното им събиране. Не се предвиждат обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата на територията на общината.

Във връзка с нормативните изисквания се предвижда изграждане на **площадка за безвъзмездно предаване** на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други, финансирани от общината. С цел намаляване на финансовите разходи за общината чрез привличане на частни инвестиции от ООп е препоръчително на площадките да се приемат и отпадъци финансирани от други източници извън такса битови отпадъци като например масово разпространени отпадъци и строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита. За тези отпадъци ще се изисква финансиране от лицата отговорни за управлението на съответния вид отпадък - организации по оползотворяване или да се определи входна цена за услугите, предоставяни от общината за отпадъци, различни от битовите.

В случай че събраните рециклируеми отпадъци от организациите по оползотворяване, изкупвателни пунктове и площадките за безвъзмездно предаване не са достатъчни за изпълнение **целите за рециклиране на битови отпадъци** е необходимо общината да осигури допълнително събиране и рециклиране на рециклируеми отпадъци от бита (хартия,

пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителят» не се прилага. С цел обхващане във възможно най-голяма степен на отпадъците, които вече се събират разделно се предвижда създаване на система за регистриране и отчитане на количествата събрани от частния сектор.

Строителни отпадъци

Задълженията за управление на строителните отпадъци са на възложителите на строителството, но общината следва да предприеме мерки за стимулиране изграждането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци и създаване на пазар за рециклирани строителни материали чрез влагането им в обекти финансирани с публични средства. Това ще изисква промяна на методологията за определяне на критериите за избор на изпълнители на строежи финансирани с общински средства.

Тъй като общината провежда голяма част от процедурите, в които се изисква одобряване на инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци дейността на комисиите и съответните решения следва да осигуряват прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект).

III.3.3 Събиране на смесени битови отпадъци

Необходимо е оптимизиране на системата за събиране на смесени битови отпадъци след въвеждането на системи за разделно събиране на биоотпадъци, рециклируеми отпадъци, които ще отклонят значително количество от общия отпадъчен поток. Освен това с оглед на предстоящото преустановяване на експлоатацията на общинското депо ще се наложи оптимизиране на транспортните схеми с цел транспортиране до регионалното депо.

С оптимизирането на системата може да се проучат възможностите за по-нататъшно повишаване на качеството (подобряване на параметрите брой индивидуални съдове, брой контейнери на жител) и увеличаване на ефективността (по-висока степен на уплътняване) на услугите по сметосъбиране и включването на нови услуги във връзка с нововъведените задължения на кметовете на общини.

III.3.4 Предварително третиране

В нормативната уредба е създаден механизъм за насърчаване на рециклирането и оползотворяването на отпадъци чрез въведените отчисления, които увеличават цената за депониране. Общините могат да намалят или изцяло да се освободят от отчисленията в случай, че изпълнят целите за разделно събиране на битови отпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа. В тази връзка е необходимо прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци така, че да се постигнат целите за рециклиране, целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и критериите за стабилизиране на остатъчната фракция в степен достатъчна за получаване на мотивирана заповед от директорът на РИОСВ, с която дава съгласие за намаляване на дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци.

III.3.5 Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Законодателните промени изискват непрекъснато ограничаване на количествата депонирани отпадъци вследствие нарастване на отчисленията за депониране и повишаване на изискванията за предварително третиране преди депониране. Въпреки това депонирането е крайния етап от всяка интегрирана система за управление на отпадъците.

Във връзка с предстоящото преустановяване на експлоатацията на депото на общината е необходимо цялото количество отпадъци да бъде пренасочено към регионалния център в Самоков.

С оглед на това, че общинското депо не отговаря на нормативните изисквания и е с изчерпан капацитет е необходимо предприемането на мерки за изграждане на първа клетка,

на регионалното депо чрез съвместно съ-финансиране от общините участващи в регионалното сдружение.

Успоредно с това следва да се предвиди закриване, рекултивация и следексплоатационни грижи за общинското депо.

III.3.6 Нормативно регулиране на управлението на отпадъците н ускоряване прилагането на законодателството н политиката в тази област

Въз основа на настъпилите изменения и допълнения в националното ’законодателство и въвеждането на системи за биоотпадъци, строителни, опасни отпадъци, и промени в изискванията за масово разпространени отпадъци в общинската наредба но чл.22 от ЗУО следва да бъдат заложени следните изисквания:

- забрани ограничения, отговорности и задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, домсъветите, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др. както и към лицата извършващи дейности с отпадъци, с които общината има сключени договори с цел осигуряване прилагането на схемите за събиране на биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя.
- въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя, включване на нови задължения към изпълнителите извършващи предварително третиране и компостиране с цел осигуряване спазването на изискванията за качество към компоста.
- въвеждане на изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена;
- в случай, че се въведе такса въз основа „плащаш колкото изхвърляш” е необходимо да се гарантира, че смесените битови отпадъци няма да попадат в контейнерите за разделно събиране, което ще наложи въвеждане на механизъм за следене какво се изхвърля в контейнерите и отказ за обслужване на контейнер за разделно събрани отпадъци ако са налице нежелани примеси;
- санкции за използване на нерегламентирани сметища;
- ред за предаване на строителни и специфични отпадъци;
- задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между съществуващите звена и при необходимост се предвижда създаването на нови структури - напр. за съвместно управление на регионално съоръжение, инспекторат и др.;
- задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на масово разпространени и биоразградими отпадъци, излезли от употреба гуми, ИУМПС, ИУЕЕО и др.;
- обхващане и урегулиране дейността, с издаване на разрешения от страна на общинската администрация на всички лица, от чиято дейност се образуват производствени, строителни или опасни отпадъци ползващи общинска инфраструктура;
- идентификация на лицата, образуващи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране - биоразградими отпадъци, опаковки и други видове масово разпространени отпадъци;
- периодични проверки за спазването на изискванията на законодателството;
- прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията;

- осигуряване на достатъчен, подходящо квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация за осигуряване спазването на законодателството;
- осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) за осигуряване спазването на законодателството;
- нормативно осигуряване за въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни;
- съставяна на план за извършване на инспекции;
- ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките и водене на регистър за наложените санкции.

III.3.7 Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците

Осигуряването на достатъчни и надеждни данни за образуването, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните видове отпадъци е от съществено значение за правилната оценка на съществуващото състояние и за осъществяване на ефективно планиране и контрол на дейностите по управление на отпадъците. Предвиждат се мерки за:

- въвеждане на информационна система за получаване и обработка на данни от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа (пунктове и от големи генератори), организации по оползотворяване и лица извършващи дейности с отпадъци, с които общината има договори с цел мониторинг на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- изграждане на връзка в реално време с информационната система, поддържана от Изпълнителната агенция по околна среда;
- дефиниране на отговорностите на различните звена за ефективно събиране и обработка на информацията:
- обезпечаване дейността на ангажираните звена с достатъчен персонал, техническо оборудване и подходящи софтуерни продукти;
- провеждане на регулярни морфологични изследвания на отпадъците от системите за събиране на смесени битови отпадъци и отпадъци от опаковки
- оценка на общото количество на образуваните отпадъци, включително и нерегламентирано изхвърляните;
- оценка на количеството и дела на отделните видове масово разпространени и други отпадъци, за които се предвижда въвеждането на системи за разделно събиране;
- прогнози за изменение на количеството и съставът на отпадъците;

III.3.8 Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната

С въвеждането на регионалните системи и регионалните структури за управление на отпадъците се налага да се прецени разпределението на функциите и задачите между общинската администрация и регионалните структури и въз основа на това да се обоснове необходимостта от допълнителен персонал, обучението и квалификацията му, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира:

- компетентност при разработване на наредби, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- разработване на мониторингови системи за контрол на управлението на отпадъците;
- участие в регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Костенец и координиране с другите общини;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данните за управлението на отпадъците;
- въвеждане на автоматизираната информационна система за регистриране, обработване и докладване на данни за управление на отпадъците;

- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване /обезвреждане на отпадъци;
- провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъци.

III.3.9 Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаша" при интегрираното управление на отпадъците

За прилагането на принципа "замърсителят плаща", в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, се налага нарастване на таксите, заплащани от домакинствата до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги. При повишаването на таксите следва да бъде отчитана и поносимостта им, съобразно доходите на населението.

Програмата предвижда мерки за:

- прогресивно нарастване на "таксите за битови отпадъци", с цел достигане на нива, покриващи дългосрочните разходи за прилагане на нововъведените нормативни изисквания;
- изразходване на средствата, постъпващи от такси, само за дейности по управление на отпадъците, по най-ефективния начин;
- покриване на всички разходи на оператора за експлоатация на регионалните съоръжения, както и разходите за дейностите след закриването му, чрез таксите за депониране;
- засилване на контрола спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци и изхвърляне на нерегламентирани места.
- определяне на необходимостта от финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината
- привличане на средства за инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците от други международни финансови институции или ПУДООС;
- разширяване прилагането на публично-частното партньорство и привличане на частни инвестиции;.

III.3.10 Участие на обществеността

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложени в общинската програма, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Ще се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание. За целта се предвижда:

- редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда;
- привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на Ъакса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства;
- повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;

- получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

За повишаване на общественото съзнание чрез Пресцентъра на Община Долна Баня към медиите периодично се подава информация за дейности с широко обществено значение, подава се информация и на сайта на Община Долна Баня.

III.4 Варианти за управление на отпадъците

Оптималната алтернатива за управление на отпадъците трябва да бъде устойчива система, която е икономически поносима, социално приемлива и екологично ефективна.

Икономическата поносимост изисква разходите за системите за управление на отпадъците да са икономически приемливи за всички сектори на обслужваното население, включително домакинствата, търговския сектор, индустрията, институциите и правителството.

Социалната приемливост изисква системите за управление на отпадъците да отговарят на потребностите на местното население и да са отражение на ценностите и приоритетите на това общество.

Екологичната ефективност изисква общите екологични тежести от управлението на отпадъците да намаляват, както по отношение на потреблението на ресурси (включително енергия), така също и по отношение на генерирането на емисии във въздуха, водата и земната повърхност.

Оптималната алтернатива предполага въвеждането на интегрираното управление на отпадъците като цялостен подход към гореизложените аспекти, включва използването на различни варианти за третиране на отпадъците и обхваща целия поток отпадъци.

Една интегрирана система за управление на отпадъците се състои от следните етапи, които са анализирани задълбочено в следните глави:

- предотвратяване образуването на отпадъците и повторна употреба на отпадъците;
- технически варианти за събиране и транспортиране на отпадъците (смесени, разделени при източника);
- съоръжение за сепариране по материали и рециклиране;
- технически варианти за третиране на отпадъците (термично, механично-биологично третиране, компостиране);
- обезвреждане на отпадъците на депо.

Описание на вариантите

Отчитайки анализите и техническата информация за общината са разработени два варианта за управление на отпадъците. Всички те съответстват на изискванията за управление на отпадъците на ЕС и Р. България.

Вариантите се състоят от две части:

- Обща част, свързана с предотвратяването на образуването на отпадъци, рециклирането на масово разпространени отпадъци и компостирането на био-отпадъци, която е еднаква за всички алтернативи;
- Специфична част, свързана с третирането на смесените битови отпадъци, която е различна при всеки вариант.

III.4.1 Описание на дейностите, които са общи за разглежданите сценарии

По-долу е представено кратко описание на дейностите, които са общи за разглежданите сценарии.

III.4.1.1 Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда. Предотвратяването и

намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

- влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт;
- удължаване полезния живот на продуктите - произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтиране и поправка на продуктите;
- намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите;
- произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират;
- ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Правилно прилаганата политика за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци може да доведе до съществени съкращения, както на разходите за събиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците, така и на разходите за контрол по прилагането на нормативните изисквания.

Мерките за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които следва да се предприемат на регионално и местно ниво, могат да се обобщят както следва:

- Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци - препоръчва се обсъждане на възможността за определянето на размера на такса битови отпадъци въз основа на реално образуваните количества, чрез което да се насърчават предприятията и домакинствата за минимизиране на отпадъците;
- Повишаване на обществеността съзнание, стимулиране на многократната употреба на продукти, прилагане на комуникационни инструменти, с цел насърчаване търсенето на екологосъобразни продукти, популяризиране на схемите за „еко-маркировка” - чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението, насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им при покупката на продукти.

Детайлно описание на мерките за предотвратяване на отпадъците е представено в Раздел V.

III.4.1.2 Рециклиране на масово разпространени и други рециклируеми отпадъци

Понастоящем отговорността за разделното събиране на масово разпространените отпадъци (отпадъците от опаковки, батерии и акумулатори, отработени масла, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и др.) е възложена на Организациите на оползотворяване (ООп). Все пак, община Долна Баня трябва да играе активна роля при планиране и определяне на изискванията към системите за събиране на тези отпадъчни потоци, с цел постигането на високи нива на рециклиране. За тази цел се препоръчва:

- Сключване на договори с ООп за всички видове масово разпространени отпадъци
- Включване в местната нормативна уредба на подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециклируеми материали;
- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общината;
- Осъществяване на професионално разработени кампании за повишаване на информираността на обществеността организирани на общинско ниво;

За определяне на количествата рециклируеми отпадъци, които ще се отделят от общия отпадъчен поток е направено допускането, че количеството на масово разпространените отпадъци, което ще бъде събрано разделно от организациите по оползотворяване ще е точно равно на количеството, което им е необходимо за изпълнение на целите за събиране и оползотворяване, като се отчете делът на населението на общината спрямо населението на страната.

III.4.1.3 Разделно събиране на биоотпадъци.

За оползотворяване на биоразградимите отпадъци във всички сценарии е предвидено прилагане на домашно компостиране, отклоняване на зелените отпадъци от поддържане на зелената система на града, разделно събиране на градински и хранителни отпадъци от заведения и едно и двуфамилни къщи, както и изграждане на съоръжение за открито компостиране на разделно събрани зелени и други биоотпадъци, подходящи за открито компостиране.

III.4.1.4 Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

Прието е системата да включва събиране чрез провеждане на периодични кампании с мобилен събирателен пункт както и поставяне на контейнери в регионалния център, които ще служат за междинно съхранение на опасните отпадъци събрани от домакинствата, до момента на тяхното транспортиране до заводите за третиране на опасни отпадъци.

Вариантите не предвиждат обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата на територията на общината и региона.

III.4.1.5 Събиране на рециклируеми отпадъци от бита, за които не се прилага принципът „отговорност на производителят”

Във връзка с изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО се предвижда изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други. На площадката ще бъдат приемани разделно събрани отпадъци от домакинствата, както и „подобни” на домакинствата източници, в съответствие с местната нормативна уредба по управление на отпадъците и изградената система за разделно събиране на територията на община Долна Баня. Предвижда се да бъдат събирани всички фракции битови отпадъци, с цел да се даде възможност домакинствата да се освободят от разделно събраните отпадъци на едно място.

Площадката ще бъде обособена и като център за приемане за повторна употреба на отпадъци от домакинствата, с което ще се даде възможност на гражданите да върнат ненужни предмети, от които желаят да се освободят и същите да бъдат използвани повторно.

Предварителните проучвания показват, че целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 ЗУО за рециклиране на битови отпадъци могат да бъдат изпълнени в община Долна Баня без да се налага въвеждане на финансирано от общината разделно събиране на рециклируеми отпадъци от бита, за които не се прилага принципът „отговорност на производителят” в случай, че целите се изчисляват като рециклирани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали спрямо общото количество образувани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали.

Стартиране на система за събиране на този вид отпадъци ще се наложи в случай обаче, че по силата на чл. 12, ал. 4 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, със заповед на министъра на околната среда и водите за изчисляване изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 ЗУО бъде определен метод изискващ 50% рециклирани отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци.

III.4.2 Специфични характеристики на сценариите

Алтернативни възможности, разгледани при прединвестиционните проучвания за финансиране от ОПОС 2007 – 2013 г. са представени по-долу. Разгледани са два варианта за биологично третиране чрез компостиране:

Вариант 1 – биологично третиране само на разделно събрани отпадъци

Вариант 2 – сепарация на смесени отпадъци и последващо закрито компостиране до получаване на нискокачествен компост и отделна секция за третиране на разделно събрани зелени отпадъци с получаване на висококачествен компост.

III.4.2.1 Вариант 1 Основно предложение

Регионалният център за управление на отпадъците гр. Самоков се предвижда да се изгради близо така че в бъдеще да може да се разположат всички съоръжения предвидени в сценария с най-малко разходи. Предвижда се инвестицията да се изпълни в няколко етапа:

Първоначално ще се изградят само следните елементи (етап 1):

- Външни връзки;
- Клетка 1 за регионалното депо;
- Част от вътрешните пътища и съпътстващата инфраструктура, обслужваща клетка 1 на регионалното депо;
- Мерки за мониторинг и защита на околната среда (Пречиствателна станция за инфилтрат, резервоари за техническа вода, мониторингови кладенци и др.);
- Необходима инфраструктура (вкл. електронна везна, административни и технически сгради, охранителни канавки, ограда и др.);
- Център за рециклиране;
- Система за улавяне на газовете.

Проектни данни за при средно годишно количество на депонираните отпадъц в региона Vr.отп=44330 m^3/год.					
Клетка	Площ	Общо обем на клетката	Запръстяване	Обем Отпадъци	Период на експлоатацията
	m^2	m^3	m^3	m^3	години
1	32,300	350,100	17,500	332,600	7.5
2	37,100	390,800	20,800	370,000	8.3
3	37,800	379,500	20,100	359,400	8.1
Общо		1,120,400.00	58,400.00	1,062,000.00	24.0

Първоначално ще се изградят само следните елементи (фаза 1):

a) Външни връзки

Предвижда се изграждане на:

- Път за достъп с дължина 150 метра и ширина 9 метра, от които 7 метра ширина на платното и два банкета по 1 метър
- Електрозахранване – 120 м електропровод, свързващ площадката с далекопровод 20 kV.
- Водоснабдяване – 1300 метра до гр. Самоков
- Канал за отпадъчни води – 1300 метра, който се зауства в градската канализация.

b) Приемна зона

Приемната зона се намира в началото на площадката за депониране на отпадъци и е с площ F=15 дка, в която са разположени следните съоръжения:

- Портал с автоматично регулируема бариера, свързана с КПП;
- Портален монитор за измерване на радиация;
- Електронна везна – мостови кантар с капацитет 40-50 тона, оборудван със система за електронно отчитане и четец на карти. Електронната везна отчита на максимални интервали от 20кг. Размери приблизително 18х3м. Везната ще бъде оборудвана с регистрационна система със специализиран софтуер и хардуер, информационни дисплей, двупосочна аудио комуникация с оператора на електронната везна;
- Контролно пропускателен пункт – двуетажна тухлена сграда със застроена площ 20 квадратни метра;
- Административно битова сграда – едноетажна масивна постройка със застроена площ от 220 квадратни метра;
- Гараж и работилница – едноетажна сграда с метална конструкция и застроена площ 312 кв. метра;

- Общински център за рециклиране (общински събирателен център) - обособена площадка състои от: Зона за разтоварване и Зона за складиране. Зоната за разтоварване е повдигната на височина H=1.80 от складовата зона. Зоната за разтоварване е на нивото на пътя за достъп, осигурен е лесен достъп чрез разтоварни площадки за леки автомобили пред всеки контейнер. Контейнерите са за разделно събиране на отпадъци, донесени и изхвърлени от отделни лица. Контейнерите са обозначени с табели за типовете отпадъци. В складовата зона са разположени различни малки контейнери за събиране на специфични отпадъци /батерии, луминесцентни лампи и др. Общинският център за рециклиране - В зоната са разположени: 9 бр.контейнери с размер 5/2.4/2 с обем 16 m3 (за по-обемисти и леки суровини); 2 бр. контейнери с размер 5/2.4/1 с обем 10 m3 (за строителни отпадъци и тежки суровини). За временно складиране на опасни отпадъци от бита са предвидени 2 бр. затворени товарни контейнери ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка.
- Мачтов трафопост 20/04 kV
- Водомерна шахта
- Паркинг за леки автомобили, с необходимите им транспортно - комуникационни връзки и захранващи инженерни проводи.
- Електроснабдяване
- Водоснабдяване

c) Технологична зона

Основни елементи на тази зона са следните съоръжения:

- Клетка I за регионалното депо;

Конфигурацията на клетките е определена в зависимост от особеностите на естествения терен с цел минимизиране на земните работи, както и от изискванията за постигане на определен обем. Клетка 1 е с общ обем 350 100 m^3 и обем за депониране от 332 600 m^3.

За минерален запечатващ пласт на дъното ще служи 50см уплътнена глина, положена на два пласта по 25см., при достигане на коефициента на филтрация мин $K=1x10^{-9}$ м/сек.

След изпълнение на минералния запечатващ пласт по дъното, откосите и бермите на клетките за ТБО се изпълнява хидроизолация от геомембрана с дебелина HDPE=2 мм. Същата се предпазва от нараняване по дъното, чрез полагане на защитен геотекстил P800gr/$м^2$ от горната й страна

Мрежа от хоризонтални дренажни тръби за отвеждане на получения инфилтрат извън тялото на депото. Изпълняват се от високоякостни перфорирани тръби от НДРЕ ф315. Местоположението и направлението на дренажните тръби е определено с оглед максимално улавяне на инфилтриралите води.

- Част от вътрешните пътища и съпътстващата инфраструктура, обслужваща клетка I на регионалното депо;
- Мерки за мониторинг и защита на околната среда (Пречиствателна станция за инфилтрат, резервоари за техническа вода, мониторингови кладенци и др.)
- Необходима инфраструктура (вкл. кантар, административни и технически сгради, охранителни канавки, ограда и др.);
- Система за третиране на инфилтриралите води - ПСОВ-модулен тип с капацитет P=150 $м^3$/ден; Ретензионен резервоар;
- Обиколен експлоатационен път
- Навес за верижни машини (навес за компактор) – метална конструкция със застроена площ 82 м2;
- Дренажна система
- За отвеждане на инфилтриралите през ТБО атмосферни води се предвижда дренажна система за всяка клетка. Изпълнена е от високоякостни перфорирани HDPE тръби ф 315, положени на дъното на клетката върху екрана. Наклоните и тяхната посока се определят с оглед максималното улавяне на инфилтрата.

В Клетка1 ще бъдат разположени две перфорирани HDPE тръби ф315. Постъпилите атмосферни и инфилтриралите води, ще постъпват в дренажите и се отвеждат в буферен

резервоар. В долния край на клетката тръбите от перфорирани преминават в плътни. Тръбите по дъното на клетката са покрити с дренажен слой промита баластра с дебелина 50см, с цел предотвратяване на разрушение на тръбите от компактора и сметовозните коли.

В горния край, след дъното тръбите се извеждат чрез плътна HDPE ф315 до края на клетката, с цел по време на експлоатацията и бъдещата рекултивация да се инспектират и промиват дренажите. Двата клона след клетката преминават през спирателна и събирателна шахта и постъпват в буферен резервоар, а от там в Локалната пречиствателна станция /ЛПСОВ/.

- Буферен резервоар

Буферният резервоар подобрява работата на ЛПСОВ, и служи за временно съхранение на генерираният инфилтрат.

Резервоара е с работен обем V=370m^3, и авариен V=720m^3. Аварийният обем се постига като се запълнят освен резервоара и довеждащите тръбопроводи до нивото на клетката.

Поради дългият експлоатационен период –около 30г., геомембраната е защитена от UV лъчите с геоклетъчната мембрана.

В резервоара е инсталиран поплавък свързан с автоматиката на ЛПСОВ, който управлява спирателната шахта.

В резервоара е предвидено да се извозва и инфилтрата от закритите депа в региона. Количеството на същият не е голямо и няма да окаже съществено натоварване на пречиствателната станция. До същият е осигурена транспортан връзка.

- Модулна /локална/ пречиствателна станция

Станцията за пречистване на инфилтрат ще бъде разположена в съседство с 1$^{-ва}$ клетка. Тя ще бъде в състояние да пречиства инфилтрата при стандартно и върхово ниво. Проектирането на ПС не е предмет на настоящата разработка. За същата се предвижда доставка и монтаж на готова модулна пречиствателна система с обратна осмоза. Капацитета на пречиствателната станция е 150м^3/денонощие.

Примерни основните компоненти на ПС са:

- Фундамент
- Помпена станция за входящи води
- Резервоар за изравняване и съхранение
- Пречиствателно устройство
- Резервни части и складови помещения
- Уреди за измерване на пречистените води
- Помпена станция и тръбопровод за пречистените води

След пречистване водите ще постъпват в канализационната система на депото и посредствам външен колектор ще се свържат с градската пречиствателна станция. Канализацианната система на депото е в част ВиК на проекта. Външните връзки са предмет на отделен проект.

- Инсталация за измиване на гуми

Над ЛПСОВ е разположена инсталацията за измиване на гумите. Сметовозните коли след излизане от клетката за депониране минават през инсталацията за миене на гуми и напускат зоната. Миенето става само на напускащите коли. Изпълнителя ще достави и монтира система за миене на гумите за камиони. Описание на основните елементи на системата:

- Задвижвани с електричество здраво укрепени движещи ролки
- Електрически контролен панел с централно открито управление
- Интегриран резервоар за вода с достатъчно голям капацитет
- Водна помпа
- Фундамент
- Специални дюзи за ефективно почистване на грайферите на гумите, както и повърхностите от вътрешната и външната страна на гумите.
- Пречистване на водата посредством добавянето на безопасен за околната среда утаител и с непрекъснато отвеждане на насъбралите се утайки с помощта на изгребваща конвейерна система
- Устройството е изцяло закрито, като това ще позволи монтирането му без де е необходимо изграждането на бетонна водосборна яма

- Система за отвеждане и обезвреждане на биогаз - Газоотвеждащите кладенци се изграждат успоредно с депонирането на отпадъците. Изграждането им започва след полагане на площния дренаж по дъното на депото и продължава успоредно с експлоатацията му. Газоотвеждащите кладенци имат за цел отвеждане на получения биогаз от тялото на депото.
- Охранителни канавки

За предпазване на района на „Регионален център за управление на отпадъците–гр.Самоков" е проектирана система от отводнителни и охранителни канавки. По голяма част от повърхностният отток се улавя от пътните канавки, те са предмет на проекта за вътрешни пътища.

- Ограда

За недопускане на неконтролирания достъп на хора и животни в зоната на депото се предвижда изграждане на ограда от СТБ колове и оградна мрежа с височина H=2.05m и обща дължина L=2375m. Предвиден е бетонов цокъл под оградата за възпрепиятстване проникването на гризачи в района на депото.

Достъпът до обекта на хора и автомобили, ще се осъществява през входен портал състоящ се от двойна врата с размери 2x350/260см.

Поради неправилната форма на имота /множество ръкави/ и дерета които немогат да бъдат оползотворени, оградата не огражда целият имот а 265 341 м^2.

След портала е предвидена монтиране на ограничителна ел.механична бариера с видеоконтрол от КПП.

- Лесозащитен пояс

Неразделна част от благоустроителните мероприятия на депото е лесозащитният пояс. Той се състои от високостеблени разстителни видове, който се разполагат успоредно на оградата и обхващат депото от всички страни. Той предпазва околната среда от замърсяване с отпадъци, които имат малко обемно тегло и се разпръскват от духащите ветрове. Ширината му е 5-6м. За лесозащитния пояс ще се използват дървета и храсти със санитарно защитни свойства, декоративни качества, устойчивост към вредни вещества, отделяни в атмосферата и почвата, студоустойчиви.

- Мобилно оборудване

За целите на бъдещата експлоатация ще бъде доставено следното оборудване:

- Компактор - за уплътняване и разстилане на отпадъци и запечатващите пластове почва -1 бр.
- Челен товарач - за товарене на земни маси и баластра на самосвал по време на експлоатацията -1 бр.
- Трактор - за транспортиране на земни маси по време на експлоатацията -1 бр.
- Допълнително оборудване – сменяемо устройство за почистване, което се монтира на трактора за почистване на вътрешните експлоатационни пътища.

Във фаза 2 се предвижда изграждането на:

- Площадка за компостиране на зелени отпадъци;
- Клетка II за регионалното депо;
- Система за улавяне и изгаряне на газовете;
- Закриване на Клетка I;
- Площадка за компостиране на зелени отпадъци с капацитет 1700 тона отпадъци годишно.

Площадката за компостиране на зелени отпадъци е с обща площ 6100 m^2. В нея са включени : зона компостни редове – 1500 m^2; зона суров материал – 700 m^2; зона за рафиниране – 450 m$^{2.}$ Предвидени 12 компостни редове. Обем на една компостна дига V=45 m^3; Резервоар с обем от 20 м^3 за съхраняване на вода от повърхностния отток от площадката за зелено компостиране. Водата се използва за оросява; Резервоар за оросяване, заедно с помпена група (1раб+1рез Q=1,5-5m^3/час); Резервоар за противопожарни нужди – 80 m^3;

- Система за улавяне и изгаряне /оползотворяване на газовете;

Във фаза 3 се предвижда изграждането на

- Клетка III за регионалното депо;
- Закриване на Клетка II.

- Система за улавяне и оползотворяване на газовете

III.4.2.2 Вариант 2 Алтернативно предложение

Регионалният център за управление на отпадъците гр. Костенец се предвижда да се изгради близо така, че в бъдеще да може да се разположат всички съоръжения предвидени в сценария с най-малко разходи.

Регионалният център за управление на отпадъците гр. Костенец се предвижда да се изгради близо така че в бъдеще да може да се разположат всички съоръжения предвидени в сценария с най-малко разходи. Предвижда се изпълнени на проекта в 3 фази (етапа).

Първоначално ще се изградят само следните елементи (фаза 1):

- Външни връзки (като вариант 1);
- Етап I за регионалното депо -клетка 1 (като вариант 1);
- Всички вътрешните пътища и съпътстващата инфраструктура на регионалното депо;
- Мерки за мониторинг и защита на околната среда (Пречиствателна станция за инфилтрат, резервоари за техническа вода, мониторингови кладенци и др.) Необходима инфраструктура (вкл. кантар, административни и технически сгради, охранителни канавки, ограда и др.);
- Център за Рециклиране (като вариант 1).
- Площадка за сепарация на отпадъци и закрито компостиране;

Технологията включва механично и биологично третиране на: 1) смесени битови отпадъци: 2) Едрогабаритни отпадъци; 2) Растителни отпадъци събрани разделно при обслужване на обществени паркове и градини (дървесни и „зелени" отпадъци) събрани в Регион Костенец. Технологията предвижда предварително третиране „зелените" и на едрогабаритните отпадъци на претоварните станции като се използва полу - мобилно оборудване както е показано в таблицата по-долу.

Предварителното третиране на „смесени общински" и „зелени" отпадъци има за цел производството на компостен материал. Компостирането се осъществява в редове в затворена, вентилационна сграда. Сградата е разделена на 4 секции за компостиране. Всяка една секция може да се използва по едно и също време само за един тип компосиране – на зелени или на смесени отпадъци. По време на летния период цялата сграда се използва за производство на компост от „зелени" отпадъци, а през зимния сезон – за „смесени" отпадъци.

Диаграмата по-долу показва процесите на третиране на постъпващите на площадката различни типове отпадъци.

Проектният капацитет на инсталацията е за третиране на 750 m^3 суров компост седмично. Теглото на компоста зависи от специфичното тегло на кубически метър шредиран отпадък и влагосъдържанието на компоста. При влагосъдържание 60-65% теглото на суровия компост от общинските отпадъци е около 400 тона седмично или 20,000 тона годишно.

Междинният склад за зелени отпадъци е необходим за да осигури относително постоянен поток за процеса на компостиране за период от 6 месеца годишно.

Междинният склад за смесени общински отпадъци следва да има капацитет за поне един ден.

Отпадъците от предварителното третиране ще се транспортират до регионалното депо. В по-следващ етап би могло да се достигне до вторично третиране и производство на RDF.

Отпадъците от окончателното пресяване на узрелия компост от „зелени" отпадъци би могъл да се върне отново в процеса на компостиране.

Готовият компост от смесени общински отпадъци ще се използва за ежедневно запръстяване на депото, като по този начин ще намали обема на необходимата за целта пръст. В допълнение също така ще се редуцира обема на генерираните от депото газове.

Входящи количества отпадъци

А) Зелени отпадъци

Три различни вида отпадъци могат да се класифицират като „зелени" отпадъци – общински отпадъци от паркове, градини и улични тревни площи. Приблизителното количество на събраните „зелени" отпадъци от паркове и тревни площи е около 1,700 тона годишно.

Разделно събраните градински отпадъци е около 50% от общото им количество в смесените общински отпадъци и представяват основно отпадъци от градски пазари и „зелени" отпадъци от промишлеността.

Двата типа „зелени" отпадъци се очаква да се събират през летния период за около 25 седмици в годината. Генерирането на „зелени" отпадъци започва в късна пролет и завършва в късна есен.

Проектният капацитет за зелени отпадъци е 25 седмици годишно с общо тегло от 1700 тона.

В) Смесени общински отпадъци

Смесените общински отпадъци (СОО) ще се обработват до получаване на узрял компост, който ще се използва основно за запръстяване на Регионалното депо.

Завършеният суров компост се транспортира до компостните редове в инсталацията за компостиране, с помощта на челен товарач.

Компостиране

По време на 8 седмичния период за компостиране температурата и влажността на компостните редове трябва да се анализира регулярно. Температурата се измерва с инфрачервен преносим термометър. Температурните данни за всеки компостен ред се прехвърлят на компютърни файлове. Данни за влажността се снемат непосредствено при обръщането на компостния ред, когато в случай на необходимост, могат да се вземат представителни проби за анализ.

Узрелият компост ще се използва за запръстяване, а остатъка ще се депонира на регионалното депо. Общо рециклиран отпадък – до 34%.

Във фаза 2 се предвижда изграждането на:

- Клетка II за регионалното депо;
- Система за улавяне и изгаряне на газовете;
- Закриване на Клетка I.

Във фаза 3 се предвижда изграждането на:

- Клетка III за регионалното депо;
- Закриване на Клетка I.

Избраният вариант на база прединвестиционни проучвания е Вариант 1 Основно предложение.

IV. Програма за намаляване образуването на отпадъци

Образуването и третирането на отпадъци е свързано с редица рискове за околната среда вследствие емисиите на метан и инфилтрат от депонирането на отпадъци, отделянето на тежки метали и диоксини и фурани при изгаряне, както и поради токсичността на редица опасни отпадъци.

Освен вредата за околната среда, с образуването на отпадъците и тяхното обезвреждане се губи значително количество природни ресурси.

Последните години бяха маркирани от непрекъснато нарастване на общественото съзнание за огромните предизвикателства, пред които сме изправени за избягване на глобална екологична катастрофа.

В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за околната среда са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

IV.1 Концепция и нормативни изисквания

Концепцията за предотвратяване образуването на отпадъци заема централно място във всички важни нормативни документи за управлението на отпадъците- както в *Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане* , така и в рамковата Директива 2008/98/ЕО за отпадъците и директивите за специфичните отпадъчни потоци. В националното законодателство предотвратяването на отпадъците е регламентирано в Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и наредбите за масово разпространените отпадъци.

Дефиницията за „предотвратяване" съгласно чл. 3, ал. 3 от рамковата директива за отпадъците съдържа основните аспекти на действията за предотвратяване образуването на отпадъци и намаляване на количеството и опасностите свързани с отпадъците, а също така определя и периода от жизнения цикъл, в който се прилагат мерките за предотвратяване. В съответствие с дефиницията „предотвратяване означава мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или

в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите"

Както се вижда от определението предотвратяването може да бъде разделено на два главни аспекта – намаляване на количеството и намаляване на вредното въздействие. Директивата на дава приоритет на някой от тези два аспекта, като дори вследствие на употребата на съюза „или" (вместо „и") показва, че е достатъчно да бъде изпълнена една от трите подточки за да се счете, че са предприети мерки за предотвратяване на отпадъците.

Също така, директивата все още не регламентира до каква степен трябва да са изпълнени дейностите за намаляване на количеството и опасността на отпадъците за да се приеме, че са спазени изискванията за предотвратяване. Не са въведени задължителни индикатори за измерване и отчитане степента на прилагане на мерките за предотвратяване. Това означава, че концепцията е в процес на разработка и усъвършенстване.

Повторната употреба се счита за форма на предотвратяване тъй като се съдържа в т. а) на дефиницията за предотвратяване – „включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл". Самостоятелно повторната употреба е дефинирана като „всяка дейност, посредством, която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени".

За повторна употреба могат да се считат следните дейности:

•директна употреба – или от някой друг или по различен начин;

•обновяване: напр. почистване, подобряване на външния вид, поддръжка в изправност и др.;

•поправяне: отстраняване на неизправности;

• използване като източник на резервни части;

• реставриране: този процес може да включва пълно разглобяване на продукта и подмяна на основни части, като реставрираният продукт може да е със същите или дори по-добри качества.

Повторната употреба не само отлага момента в който продукта се превръща в отпадък, но също вследствие многократната употреба на продукта се намалява количеството на отпадъците което би се образувало от еквивалентни продукти за еднократна употреба.

В рамковата директива е въведено и понятието „подготовка за повторна употреба", което има същия смисъл като повторната употреба, но се отнася не за дейности с продукти, а с отпадъци. Подготовката за повторна употреба не се счита за предотвратяване тъй като

отпадъците вече са образувани. Тъй като определението за „отпадък” е широкообхватно, практически не може да се направи ясно разграничение между „продукт” и „отпадък” и съответно между „повторна употреба” (която е вид предотвратяване) и „подготовка за повторна употреба” (операция по оползотворяване). Очаква се допълнителна яснота по въпроса да се внесе с приемането на критериите за край на отпадъка, които следва да се разработят в съответствие с чл. 6 от рамковата директива.

Въпреки, че не се считат за предотвратяване, подготовката за повторна употреба и рециклирането на отпадъци водят до предотвратяване образуването на отпадъци тъй като спестяват добива на първични природни суровини и свързаното с това образуване на отпадъци от добивната промишленост.

Концепцията за предотвратяване на отпадъците трябва да бъде прилагана по време на всички етапи от материалния цикъл – от добива на суровината, производството на продукта, дистрибуцията, потреблението и превръщането му в отпадък. Предотвратяването следва да се прилага и преди стартирането на материалния цикъл – по време на проектирането на продукта, избор на начин за опаковане, изготвянето на стратегията за реализацията му, вземането на решения за маркетинговото му позициониране и др. Мерките за предотвратяване предприети през по-ранните етапи са по-ефективни.

IV.2 Мерки за предотвратяване на отпадъците

В Приложение IV на рамковата директива са изброени възможните мерки за предотвратяване на отпадъците - мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци, мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране и производство и разпространение, мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба. За успешното прилагане на стратегия за предотвратяване на отпадъците е необходимо да се приложи комбинация от нормативни, икономически, технически и комуникационни механизми. Мерките следва да обхващат всички етапи от жизнения цикъл - проектиране, добив на суровини, производство, разпространение, употреба, образуване на отпадъка и края на отпадъка.

В Таблица 46 са идентифицирани възможните мерки за осигуряване предотвратяване на отпадъците и е указан етапа от жизнения цикъл, в който съответните мерки могат да бъдат приложени.

Таблица 33. Възможни мерки за предотвратяване на отпадъците

	Проектиране	**Добив на суровини**	**Производство**	**Разпространение**	**Употреба**	**Отпадък**	**Край на отпадъка**
Нормативни	Продуктови стандарти Цели за предотвра-тяване Зелени обществени поръчки	Технологични стандарти Продуктови стандарти Цели за предотвра-тяване	Технологични стандарти Продуктови стандарти Цели за предотвра-тяване	Цели за предотвратя-ване Навлизане на пазара	Цели за предотвратяване	Цели за предотвратя-ване Технологични стандарти	Продуктови стандарти (критерии за край на отпадъка)
Икономически	Положителни/ отрицателни финансови стимули Разширена отговорност на производите-	Положителни/ отрицателни финансови стимули	Положителни/ отрицателни финансови стимули	Разширена отговорност на производителя Положителни/ отрицателни финансови	Положителни/ отрицателни финансови стимули	Разширена отговорност на производителят Положителни/ отрицателни	

	лят			стимули		финансови стимули	
Комуникационни инструменти/ други	Еко маркировка Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразуме-ния	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразуме-ния	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразуме-ния	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Еко маркировка Повишаване на общественото съзнание/ обучение Маркетинг Доброволни споразумения	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Повишаване на обществено съзнание/ обучение Зелени обществени поръчки Маркетинг Доброволни споразуме-ния
Технически инструменти	Екологосъо-бразно проектиране	Технологични стандарти	Повторна употреба (чрез реставри-ране) Технологични стандарти	Повторна употреба (на опаковки)	Повторна употреба (продажба на продукти втора употреба)	Повторна употреба (части за повторна употреба)	

Мерките за предотвратяване на отпадъците трябва да са подбрани така, че да се гарантира максимална ефективност на въздействието върху конкретния отпадъчен поток или етап от жизнения цикъл, към които са насочени. По долу е направено кратко описание на идентифицираните в Таблица 46 мерки, а в следващите раздели са представени планираните комбинации от мерки за всеки конкретен отпадъчен поток, образуван на територията на Община Долна Баня.

IV.2.1 Повишаване на общественото съзнание и обучение

Целта на тази мярка е да повиши информираността за опасностите за околната среда и човешкото здраве свързани с отпадъците вследствие, на което да убеди:

- потребителите да купуват продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;
- производителите да произвеждат продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;
- проектантите да проектират продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;

В условията на пазарна икономика търсенето на екологосъобразни продукти може да бъде повишено чрез въздействие върху нагласите на потребителя. В съвременното информационно общество разясняването на вредните въздействие на отпадъците върху околната среда е силен подтик за насочване на потребителите например към продукти с по-малко опаковки или с опаковки създаващи по-малко рискове за околната среда, което от своя страна ще насърчи проектирането и производството на екологосъобразни продукти, от които се образуват по-малко отпадъци, продукти с ограничено съдържание на опасни вещества, продукти подходящи за многократна употреба, намаляване на опаковките и т.н.

Тъй като в редица случаи предотвратяването на отпадъците не съвпада и противоречи на икономическите интереси на производителите и потребителите на продукти политиката на убеждаване е недостатъчна и трябва да бъде съчетана със задължаващи нормативни изисквания, стандарти и икономически инструменти.

IV.2.2 Екологосъобразно проектиране

Целта на екологосъобразното проектиране е още по време на оформянето на замисъла на продукта да се осигури, че той ще оказва минимално въздействие върху околната среда през целия си жизнен цикъл в т.ч. да се ограничи количеството на използваните природни суровини и превръщането им в отпадък.

Тази мярка може да включва например дейности по:

- минимизиране използването на суровини чрез намаляване или пълно изключване влагането на материали в производството на даден продукт – замяна на хартиените носители на данни с електронни, намаляване размера на продукта и др.
- минимизиране образуването на отпадъци по време на производството;
  - проектиране с цел оптимизация на производството
  - повишаване осведомеността относно неефективното използването на повече суровини и свързаното с това повишаване на производствените разходи
  - намаляване образуването на отпадъци от опаковки при доставянето на компоненти;
- минимизиране образуването на отпадъци по време на разпространението:
  - проектиране с цел оптимизация на опаковането на продукта;
  - проектиране на опаковката с цел многократната и употреба;
- минимизиране образуването на отпадъци по време на употребата
  - подобряване на трайността на продукта и неговата износоустойчивост;
  - проектиране с цел предотвратяване на бързото превръщане на продукта в отпадък, минимизиране на необходимите за употребата му консумативи и минимизиране на нуждата от поддръжка и ремонт;
- включване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено обратно в материалния цикъл:
  - проектиране на продукта с цел увеличаване на възможностите за включване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено обратно в материалния цикъл;
  - проектиране на продукта с цел намаляване количеството на влаганите опасни вещества и замяната им с неопасни;
  - проектиране с цел улесняване на ремонтирането, разкомплектоването и подмяна на части на продукта;
  - проектиране с цел улесняване на рециклирането;
  - проектиране с цел улесняване на повторната употреба.

IV.2.3 Разширена отговорност на производителя

Разширената отговорност на производителя е подход на политиката по околна среда според, който отговорността на производителя за продукта е удължена за да обхваща употребата и етапа след употребата в т.ч. отговорността за управлението на отпадъците, образувани след употребата на продукта. Разходите за управлението им се начисляват в цените на крайните продукти, поради което за да останат конкурентни, производителите се стремят да ги намалят чрез произвеждане на продукти, които могат да се употребяват многократно или след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци. Следователно въвеждането на отговорност за финансиране на управлението на отпадъците принуждава производителите да проектират продуктите си по екологосъобразен начин.

Разширената отговорност на производителя се реализира чрез:

- нормативни задължения (наредбите за масово разпространените отпадъци) или чрез доброволни споразумения между отговорния бизнес и администрацията в т.ч.:
  - задължения за приемане на отпадъците, образувани след употреба на продуктите, обратно в местата за продажба на продуктите на крайните потребители;
  - създаването на обединения на производителите (организации по оползотворяване) или индивидуално от отделните производители;
  - въвеждане на стандарти за продуктите
  - въвеждане на цели за събиране и оползотворяване на отпадъци, образувани след употреба на продуктите – каквито са въведени в наредбите за масово разпространените отпадъци;
- икономически инструменти:
  - повишаване на таксите за депониране – каквито са отчисленията въведени с Раздел IV "а" от ЗУО и по конкретно отчисленията по чл. 64 от ЗУО;
  - депозитни системи
  - субсидиране на предприятия, които са предприели мерки за предотвратяване и/или налагане на допълнителни такси/данъци на предприятия, чиито продукти не са екологосъобразни- каквато е продуктовата такса, заплащана от производители/ вносители, които не членуват в организация по оползотворяване или не изпълняват задълженията си индивидуално;
- комуникационни инструменти:
  - маркиране/ етикетиране – маркировките за съдържание на вредни вещества, съгласно наредбите за масово разпространените отпадъци, както и екомаркировките, поставяни на екологосъобразни продукти в съответствие с изискванията на ЗООС;
  - информация до потребителите за възможностите за предаване на отпадъците от продуктите, осигурени от производителите;
  - информация предоставена от производителите на преработвателите на отпадъци относно вложените материали, съдържанието на опасни вещества и възможностите за демонтиране/ разделяне по материали – задължения за предоставяне на такава информация са въведени с наредбите за масово разпространените отпадъци, което позволява на преработвателите да подобрят качествата рециклираните материали и да предотвратят попадането на опасни вещества в рециклата.

IV.2.4 „Зелени" обществени поръчки

Един от най-важните инструменти на администрацията е провеждането на т.нар. „зелени обществени поръчки", при които водещите критерии за избор на изпълнители на услуги или закупуване на продукти с обществени средства е прилагането на принципа за предотвратяване на отпадъците. Примери за това са закупуването на продукти за многократна употреба, продукти втора употреба, залагане в техническите спецификации на възможности за ремонт, поправка, подмяна на части и компоненти и др.

Зелените обществени поръчки освен, че имат директни ползи за околната среда, подпомагат развитието на пазара на екологосъобразни продукти и услуги, допринасят за преодоляване на предразсъдъците относно използването на рециклирани продукти, продукти втора употреба и служат като добър пример за частния сектор.

IV.2.5 Маркиране на продуктите и схеми за екомаркировка

Целта на този инструмент е да насочва потребителите към покупката на екологосъобразни продукти чрез поставяне на информационен етикет указващ например съдържанието на опасни вещества или друга информация, показваща въздействието върху околната среда или чрез поставяне на знак (екомаркировка) удостоверяващ, че при проектирането и производството на продукта са взети всички възможни мерки за предотвратяване вредното му въздействие върху околната среда в т.ч. за предотвратяването на отпадъците. Това е комуникационен инструмент и цели въздействие върху нагласата на потребителите.

Реализира се чрез доброволно участие в схеми за:

- поставяне на екомаркировка, удостоверяваща изпълнението на комплекс от критерии от:
  - официални сертифициращи органи – екомаркировка на Европейската общност, екомаркировка Blue Angel и др.
  - частни независими схеми за оценяване - Max Havelaar, FSC, Nature Plus (за строителни материали), MSC, Energy Star и др.
- поставяне на информационен етикет, че продукта изпълнява определено изискване напр. – клас енергийна ефективност, възможност за рециклиране (лого за рециклиране), членство в организация по оползотворяване (маркировка по чл. 62, ал. 5 от ЗУО) и др.
- издаване на Декларация за екологосъобразност на продукта (Environmental Product Declaration – EPD) – това е стандартизиран инструмент (ISO 14025/TR) за оценката на въздействието върху околната среда на продукта през целия му жизнен цикъл. ….

IV.2.6 Използване на маркетинг инструментариума за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти

В съвременното общество търсенето на екологосъобразни продукти непрекъснато се увеличава, вследствие включването в образователните програми и все по-широкото разпространение в масмедиите на информация за проблемите по опазването на околната среда, поради което предприемането на мерки за популяризиране на продуктите, които могат да се употребяват многократно, чиято употреба е свързана с образуването на по-малко отпадъци или вреди за околната среда може значително да подобри възможността за пласиране на продукцията.

Мерките за публичност и реклама следва да бъдат провеждани не само от производителите и дистрибуторите на продукта, но да се подкрепят също от компетентните органи потребителски и други неправителствени организации. Препоръчително е предприемането на общи действия като напр. съгласуването на етични кодекси от

маркетинговите отдели на отговорния бизнес относно мерките за въздействие върху нагласите на потребителите с цел насърчаване търсенето на екологосъобразни продукти.

IV.2.7 Положителни/ отрицателни финансови стимули

С прилагането на икономически инструменти може да се постигне значително съкращаване употребата на първични природни ресурси, намаляване на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда. Те трябва да се използват по начин, който изключва засягане на свободната конкуренция. В съответствие с политиката на Европейския съюз следва да са насочени към осигуряване поемането на разходите по управление на отпадъците от причинителя им или производителя на продукта, след употребата на който се образуват.

В държавите от Европейския съюз се прилагат следните инструменти:

- данъци и такси върху природните суровини – полезни изкопаеми, строителни материали, дървесина и др.
- данъци и такси върху продукти:
  - масово разпространени отпадъци, образувани след употребата на батерии, електрическо и електронно оборудване, МПС, опаковки, масла, гуми;
  - найлонови торбички, пластмасови прибори и др. продукти за еднократна употреба;
  - диференцирани (намалени) такси върху продукти пригодени за повторна употреба или продукти с екомаркировка;
- такси върху отпадъци:
  - такса за депониране или изгаряне- целящи да повишат цената за депониране/ изгаряне, които са с най-ниските приоритети в йерархията за управление на отпадъците, което принуждава задължените лица да предприемат мерки за предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъци;
  - определяне размера на таксата в зависимост от количеството на образуваните отпадъци;
- стимули за производство на екологосъобразни продукти:
  - данъчни приспадания - с цел защита на конкуренцията се прилагат само за иновации, научни изследвания, а в някои случай за инвестиции в опазване на околната среда;
  - намаляване на амортизационния срок на инвестициите в опазване на околната среда;
  - субсидии (в т.ч. безвъзмездни) за финансиране на проекти за предотвратяване на отпадъците;
  - субсидиране на консултантски услуги;
- други:
  - данъчни облекчения – за центрове за поправка и повторна употреба;
  - депозитни системи – с цел увеличаване на многократната употреба- при връщане на използвания продукт депозита се възстановява.

IV.2.8 Цели за предотвратяване

С въвеждането в нормативната уредба на цели за предотвратяване се цели постигането на по-голямо намаляване на количествата на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда в сравнение с текущите нива.

Целите за предотвратяване могат да бъдат поставени върху количеството на образуваните отпадъци, концентрациите на замърсителите в отпадъците (т.е. определяне на

вредното въздействие на отпадъците) или чрез следене на специфичен индикатор характеризиращ общия успех от прилаганите мерки.

Рамковата директива за отпадъците поставя цел до края на 2014г. да бъдат определени цели за 2020 г. за предотвратяване и за прекъсване на връзката между икономическия растеж и екологичните въздействия, свързани с образуването на отпадъците.

Проучванията посочват следните възможности за въвеждане на цели за предотвратяване:

- поставяне на цел за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП (degree of decoupling). Съгласно методологията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) този показател се определя с формулата

$$r(t) = 1 - \frac{W(t)/GDP(t)}{W(t_0)/GDP(t_0)}$$

където:

r(t) – степен на взаимозависимост между икономическия растеж и образуването на отпадъци за година t;

W(t) –количеството отпадъци, образувано през година t;

GDP(t) –брутен вътрешен продукт през година t;

W(t) –количеството отпадъци, образувано през година t_0;

GDP(t) –брутен вътрешен продукт през година t_0;

Обикновено се избира разлика от 5 години т.е. $t-t_0=5$.

Понастоящем с нарастването на БВП се увеличава и количеството на отпадъците, като целта е степента на тази взаимозависимост да бъде:

  - намалена – когато след прилагане на мерките за предотвратяване количеството на отпадъците продължава да нараства, но с по-малко в сравнение с нарастването на БВП, което се означава като относителна независимост (relative decoupling) или
  - преустановена – когато с нарастването на БВП, количеството на отпадъците остава същото или намалява, което се означава като абсолютна независимост (absolute decoupling).
- фиксиране на количество отпадъци, което не трябва да бъде надвишавано;
- фиксиране на процент спрямо количеството отпадъци образувани през година избрана за референтна, който не трябва да бъде надвишаван;
- установяване на процент/проценти за намаляване на количеството спрямо предходната година;
- достигане на зададено ниво на безопасност на продукта или състав на продукта;
- достигане на определена степен на прилагане на даден инструмент за предотвратяване на отпадъците – напр. дял от потребителите, ползващи пазарски торби за повторна употреба;

IV.2.9 Продуктови стандарти

С прилагането на продуктови стандарти се цели да се осигури, че продуктите са проектирани и произведени така че да се гарантира пригодността им за постигане изискванията за предотвратяване като:

- забрани и ограничения за влагане на опасни вещества – напр. въведените в наредбите за масово разпространените отпадъци, REACH и др.;
- изисквания за улесняване на разглобяването, подмяната на резервни части и поправката им, възможност за многократна употреба, и др. въведени със специфичните наредби за ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА и др.;

- изисквания за минимизиране на обема/ теглото – напр. съществените изисквания към опаковките;
- изискванията за качеството на продукта – напр. критериите за край на отпадъка;
- гаранционен срок – осигуряващи трайността на продукта и възможностите за ремонт и подмяна на резервни части;
- изисквания за маркировка на продукта - CE маркировка, екомаркировка и др.

IV.2.10 Повторна употреба

Повторната (многократната) употреба предотвратява превръщането на материала в отпадък. По-такъв начин се редуцира количеството на продуктите навлизащи в етапа на управление на отпадъците от жизнения цикъл на продукта.

Както беше посочено за повторна употреба могат да се считат следните дейности:

- директна употреба – напр. повторно пълнене на опаковки, презареждане на батерии, дрехи втора употреба и др.;
- обновяване: напр. почистване, подобряване на външния вид, поддръжка в изправност и др.;
- поправяне: отстраняване на неизправности напр. на електрически или електронни уреди;
- използване като източник на резервни части;
- реставриране: този процес може да включва пълно разглобяване на продукта и подмяна на основни части, като реставрираният продукт може да е със същите или дори с по-добри качества.

Повторната употреба допринася за намаляване на количеството на образуваните отпадъци в етапа на производство, етапа на разпространение и етапа на потребление от жизнения цикъл на продукта:

- етап на производство – вследствие употребата на резервни части от излязло от употреба оборудване;
- етапа на разпространение – вследствие повторно пълнене на опаковки;
- етапа на потребление – вследствие продажбата на продукти втора употреба.

За насърчаване на повторната употреба се прилагат следните инструменти:

- екологосъобразно проектиране – проектиране на продуктите така, че да са пригодени за многократна употреба;
- продуктови стандарти – напр. съществените изисквания към опаковките, CEN стандарти, изискващи осигуряването на минимален брой употреби и др.;
- обучение и кампании за повишаван на общественото съзнание, насочени към поощряване на повторната употреба;
- етикетиране и маркиране като напр. етикета RReuse, гарантиращ надеждното функциониране и безопасността на уредите, поправка от персонал, чиято подготовка и обучение са сертифицирани при спазването на определена процедура.

IV.2.11 Технологични стандарти

Чрез прилагането на технологични стандарти се цели да се повиши ефективността на добива на суровини и производството на продукти с цел намаляване използването на природни ресурси.

Технологичните стандарти се прилагат главно заради нормативни изисквания, но могат да се използват и вследствие на доброволни споразумения или като маркетингов

инструмент. Към тях могат да се причислят и изискванията за прилагане на най-добри налични техники. Съществуват повече от 30 BREF документи за прилагане на най-добри налични техники в различни сектори – текстилна индустрия, нефтопреработване, химическа индустрия, хартиено производство, металургия и др. Прилагането на най-добри налични техники е свързано с предотвратяване на образуването на отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда в етапите на добив и производство от жизнения цикъл на продукта.

IV.3 Предотвратяване на битовите отпадъци

В съответствие с изискванията на националното законодателство управлението на битовите отпадъци е пряка отговорност на общината, на чиято територия те се образуват. Политиката на Община Долна Баня по управление на битовите отпадъци следва да се ръководи от йерархията за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяването на отпадъците, последвано от повторна употреба и рециклиране, оползотворяване (по-специално енергийно) и на последно място депониране.

IV.3.1 Създаване на необходимите условия за предотвратяване при източника на образуване

Община Долна Баня планира провеждането както на мерки за създаване на подходяща среда за предотвратяване на отпадъците така и специфични мерки насочени към конкретни видове отпадъци.

IV.3.1.1 Нормативни изисквания

Законодателната рамка за предотвратяването на отпадъците е положена с рамковата директива за отпадъците, чиито разпоредби предстои да се въведат в националното законодателство. На европейско ниво все още законодателството няма необходимата степен на конкретност. До окончателното формулиране на националната политика по предотвратяване на отпадъците община Долна Баня не предвижда приемането на специфични разпоредби в местната нормативна уредба. До тогава усилията ще бъдат насочени към повишаване на общественото съзнание, набирането на данни, консултации и обсъждане на възможностите за ангажиране в този процес на лицата, чиито отговорности за предотвратяване на отпадъците вече са определени с наредбите за масово разпространените отпадъци.

IV.3.1.2 Повишаване на общественото съзнание

Успехът на политиката за предотвратяване на отпадъците зависи в най-голяма степен от привличането на възможно най-широк кръг от заинтересованите лица. На първо място трябва да се повиши тяхната осведоменост за ползите от мерките за предотвратяване, рисковете за околната среда свързани с отпадъците, както и начините за реализацията на предвидените мерки и ролята на отделните участници. При избора на стратегия за повишаване на общественото съзнание следва да се отчете, че посланията за предотвратяването и отговорното потребление са една сложна тема, която противоречи на посланията на рекламните на продуктите, които продават мечти и защитават концепцията за потребление, фокусирани върху удоволствието и съществуването без грижи. За разлика от тях кампаниите за устойчиво потребление правят до известна степен обратното, чрез връщане на нашето внимание към социалните или екологични последици от нашите избори. Освен това промяната в поведението на потребителите няма незабавен ефект и отнемат време. Посланията трябва да се повтарят редовно, за да се поддържа техния ефект.

Нещо повече, би било невярно да се твърди, че кампаниите са в синхрон с всички нива на населението и са ефективни за всички целеви аудитории. За някои от тях, нищо не заменя прекият контакт и изглежда полезно да се разчита на тези участници на местно ниво, да предават послания, да адаптират форми на комуникация с различните целеви публики и да дават приоритет на местните контакти.

IV.3.1.3 Набиране на данни

За определяне успеха на кампаниите за повишаване на осведомеността и другите мерки за предотвратяване трябва да се измерят техните ефекти върху промяната на нагласите и поведението на потребителите. Измерванията са възможни в определени целеви групи, както и на малки проби от населението.

Докато промените в нагласите и поведението на потребителите могат да се определят чрез статистически проучвания, то количеството на генерираните отпадъци свързан с различните целеви аудитории е трудно да бъде определено. Ето защо за да се измери въздействието на кампаниите и другите мерки за предотвратяване на отпадъците е необходимо да се правят изследвания за количеството и състава на отпадъците за даден район или за общината като цяло.

IV.3.1.4 Ангажиране на лицата, за които се прилага принципът „отговорност на производителят”

Община Долна Баня има сключени договори с най-големите в страната организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори, моторни превозни средства, които съгласно съответните наредби за масово разпространени отпадъци имат задължения да предприемат мерки за увеличаване на повторната употреба, предотвратяване образуването на отпадъци и свързаните с тях рискове за околната среда. Понастоящем те не предоставят информация на Община Долна Баня за предприетите от тяхна страна мерки за предотвратяване на отпадъците и постигнатите резултати. В тази връзка е необходимо да се обсъдят възможните подходи и да се договорят начините за отчитане на предприетите мерки, както и да се определят измерими индикатори.

Планирани мерки

1. Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към:

• намаляване на образуваните отпадъци

• устойчиво потребление

• участие в разделното събиране (разделяне при източника).

2. Община Долна Баня ще си сътрудничи, с други общини и региони в:

• изграждането на партньорства за повишаване на общественото съзнание или за провеждане на съвместни мероприятия за предотвратяване на отпадъците;

• участие в съвместни проекти.

3. Община Долна Баня ще извършва анализ на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци (институции и офиси) на регулярна основа, като осигурява приемственост в методологиите. Тези анализи трябва да дадат възможност генерирането на отпадъци да бъде проследено с течение на времето.

4. Паралелно с данните за образувани отпадъци, Община Долна Баня ще извърши оценка на промените на пазара (данни за продажбите на екологични продукти и услуги). СО също редовно ще провежда проучвания на общественото мнение с цел да се идентифицират промените в нагласите и поведението на жителите.

5. СО ще обсъди съвместно с организациите по оползотворяване възможните подходи за отчитане на предприетите от тях мерки за предотвратяване, както и да се определят измерими индикатори за постигнатите резултати. Постигнатите договорености ще залегнат в договорите с организациите.

IV.3.2 Хранителни отпадъци

Вследствие на биоразградимостта си хранителните отпадъци оказват силно въздействие върху околната среда тъй като в процеса на биологично разграждане условията на депата за отпадъци отделят топлина, биогаз и замърсители в инфилтрата. Изследване, проведено за Европейската комисия, показва, че храната представлява 20 - 30% от емисиите на парникови газове, свързани с потреблението. Месото и птиците, сами по себе си

съставляват 12% от тези емисии, в сравнение с 5% от млечните продукти и 2% за плодове и зеленчуци..

Морфологичния анализ на битовите отпадъци, образувани на територията на Община Долна Баня показва, че 20,32% от тях са хранителни – остатъци или съвършено непокътнати хранителни продукти.

Резултатите от реализираните в гр. Брюксел пилотни проекти за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци показват, че е възможно да се намалят тези количества до почти 80%, чрез информиране и въздействие върху навиците на потребителите при закупуването и съхраняването на храни. Пилотните проекти включват дейности за повишаване на осведомеността и са разработени практически инструменти (магнитни списъци за пазаруване, карти за записи и др.). Въпреки това, тези кампании са били изолирани и са били в състояние да достигнат само до ограничена част от населението.

За успешното реализиране на мерките за предотвратяване е необходимо да бъдат привлечени производителите и търговците, като за целта на първо място трябва да се повиши осведомеността им и да се насърчи готовността им да участват в провеждането на информационна кампания, предприета от Община Долна Баня.

Планирани мерки:

6. Община Долна Баня ще стартира пилотен проект в избран район за борба срещу образуването на хранителни отпадъци от домакинствата, която ще включва осведомяване и информационни кампании и организиране на курсове за обучение за потребление и съхранение на хранителни продукти. В зависимост от резултатите от пилотния проект Община Долна Баня ще проучи възможността за разширяване на кампанията и обхващане на повече райони.

7. Община Долна Баня ще организира обсъждане с производителите и търговците на храни за повишаване на осведомеността им и насърчаване готовността им да участват в провеждането на информационна кампания, предприета от Община Долна Баня;

IV.3.3 Отпадъци от хартия и картон

Делът на отпадъците от хартия и картон е 10,41% от образуваните отпадъци. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Офис хартията и отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели.

За намаляване на количествата отпадъчна хартия образувани от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата поставили стикер на пощенските кутии от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение в Брюксел където се прилага тази схема показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за телефонни указатели или за друга информация предоставена на печатно издание.

Планирани мерки:

8. Община Долна Баня ще предприеме действия за насърчаване поставянето на стикер "против нежелана поща", включително чрез дизайн на стикера, отпечатване на пилотен тираж и разпространението му в пилотен район.

Тази мярка трябва да бъде съпътствана от организиране на обсъждане и сключване на споразумение с рекламодатели и разпространители за подобряване на каналите за дистрибуция на стикера и зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии да получават рекламни материали.

9. Включване в комуникационната кампания на дейности за борба с разхищаването на хартия като цяло, например за начините за намаляване на печатните издания в домакинствата.

IV.3.4 Зелени отпадъци и домашно компостиране

На европейско ниво все още е спорен въпросът дали домашното компостиране представлява предотвратяване или операция по рециклиране. Докато не бъде взето окончателно решение Община Долна Баня ще счита тази дейност за предотвратяване тъй като тя се извършва в домашни условия и растителните остатъци не влизат в общинските схеми за събиране на битови отпадъци, а също така се използват природни процеси на биоразграждане, които само се ускоряват и направляват.

В Община Долна Баня голяма част от сградите са на един или два етажа и разполагат с градина. Градинските отпадъци представляват 7,77% от количеството на битовите отпадъци.

Поради тази причина Община Долна Баня подкрепя децентрализираното компостиране, което позволява жителите сами да управляват своите органични отпадъци, подходящи за компостиране (зелени и някои хранителни отпадъци).

Децентрализираното компостиране може да бъде разпространено по-широко чрез допълнителни мерки за повишаване на осведомеността. Община Долна Баня ще инициира организирането на практически демонстрации с цел обучаване на нови участници и разпространение на опита на вече обучените лица.

Планирани мерки:

10. Община Долна Баня ще предприеме мерки за разпространение на опита в домашното компостиране сред населението чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.

IV.3.5 Прекомерна консумация

Рекламата продава мечти и създава желания, които водят до потребление. Цените на някои продукти – по-специално на нови технологии - продължават да намаляват, което води до образуване на отпадъци от уреди или приспособления, които се използват веднъж или два пъти и бързо се изхвърлят или натрупват в мазета и тавани.

Ефектите на модата и ценовата конкуренция също карат производителите да разработват продукти, които имат кратка продължителност на живота или е трудно да се поправят. Търговските практики насърчават случайното потребление: за да запазят намалена цената на новите уреди, някои производители прехвърлят техните маржове на печалбата от продукта върху консумативите. Така напр. принтерите стават по-евтини, въпреки че покупната цена на техните касети е прекомерно висока.

Тъй като в редица случаи ненужните покупки водят до образуване на обемисти отпадъци, които не се събират в контейнерите за битови отпадъци, Община Долна Баня е принудена да организира тяхното събиране тъй като в противен случай ще се изправи пред опасността от появата на незаконно изхвърляне. Предприемането на превантивни действия за предотвратяване образуването на този вид отпадъци е свързано с далеч по-малко разходи в сравнение със събирането им и оползотворяването/ обезвреждането им за сметка на общинския бюджет.

Община Долна Баня възнамерява да предприеме мерки за увеличаване на възможностите за повторна употреба на продуктите чрез популяризиране на тази дейност и насърчаване на фирмите извършващи поправка и продажба на стоки втора употреба.

Община Долна Баня възнамерява да се бори с излишните покупки, като разяснява вредното въздействие от потреблението на домакинствата. Ефектите върху околната среда на текущото потребление са недобре разбрани. Те обаче съвсем не са незначителни. Според френската Агенция по околна среда ADEME, приблизително 50% на емисиите на парникови газове от домакинствата са свързани с предоставянето на стоки и услуги, в сравнение с 26% от индивидуален транспорт и 22% от употреба на енергия за жилищата. Въпреки, че отделните уреди стават все по-ефективни, по-доброто им проектиране не води до общо намаляване на въздействието върху околната среда поради повишеното потребление.

За преодоляване на тази неблагоприятна тенденция е необходима промяна в структурата на развитието на икономиката, така че да е центрирана в по-малка степен върху потреблението на материални продукти и повече върху потреблението на услуги. За потребителите, често е по-изгодно да наемат или да заплатят за услуга с добре поддържани инструмент, включващ най-новите технологии, отколкото да купят инструмент, който ще бъде използван само веднъж или два пъти в годината. Това в допълнение към екологичните им предимства има и потенциал за създаване на местни работни места и услуги. Разбира се възможностите на местната власт за въздействие пряко върху продуктовата политика са минимални, но Община Долна Баня може да подпомага този процес чрез дейности, които да предупреждават хората за вредните ефекти от потреблението.

За тази цел Община Долна Баня планира организирането на различни кампании като например безплатни подаръци необразуващи отпадъци или „безналични" подаръци. СО може да въздейства и по отношение на тези, които участват в търговията на дребно, или чрез дейности за партньорство или чрез посочване на неподходящи практики. Тези средства за действие са описани по-подробно в раздела, посветен на устойчивото потребление.

Планирани мерки:

11. Община Долна Баня ще събира статистическа информация и ще разработи кампании за повишаване на осведомеността по отношение на вредните въздействия на потребителските стоки като се наблегне на утвърдените концепции за сивата енергия, въглеродния баланс, както и на екологичния отпечатък.

12. Община Долна Баня ще възложи проучване, за идентифициране на механизмите, въведени в други държави или региони за насърчаване замяната на продукти с услуги.

13. Община Долна Баня ще организира обсъждане с потребителски организации и отговорния бизнес за мястото на рекламата в нашето общество, заостряне вниманието за негативните характеристики на потребителското общество и ненужните покупки, насърчаване на повторната употреба. Ще бъдат идентифицирани продукти чиято употреба е най-ненужна и ще се поставят цели за ограничаване на консумацията им.

IV.3.6 Насърчаване на устойчивото потребление

На съвременните потребители се налага да правят все повече и по-сложни избори при задоволяване на дадена потребност. През 1960 г., типичните магазини за хранителни стоки, предлагаха 2000 различни продукта. Днес супермаркетите предлагат над 15 000. В същото време да избере продукт на купувача отнема не повече от няколко секунди средно. При това в общото количество на информацията, налична върху етикета, информацията за въздействието върху околната среда е много рядка.

За провеждането на успешна политиката на устойчиво потребление от съществено значение е да е възможно да се повлияе на потребителя в момента на избор. Начинът на взимане на решения от потребителите трябва да бъде променен и в същото време предлаганите екологосъобразни алтернативи трябва да бъдат предоставени адекватно. Потребителите трябва да разполагат с необходимата информация и всякакви пречки - финансови или други, които биха могли да застрашат този избор трябва да бъдат отстранени.

Това се идентифицира и от Европейската комисия, която в съобщението си относно устойчивите начини на производство и потребление подчертава особената важност, която могат да имат тези политики и практики в масовата търговия на дребно. Тя подчертава, че продажбите на екологични продукти, зависят силно от тяхната наличност и излагането им по рафтовете в супермаркетите. Поради своята централна роля между доставчици и потребители, най-големите вериги супермаркети също могат да действат като катализатор по отношение на „чистото" производство и екологосъобразното проектиране на продуктите. Комисията възнамерява да проучи методите за насърчаване на големите търговци на дребно, да окажат положително въздействие върху начините на производство и потребление. Също така подчертава предимствата от прилагането на икономически стимули, например за намаляване на ДДС. Тези инструменти не са на разположение на местните власти (продуктовата и фискалната политика) поради което Община Долна Баня не може да оказва въздействие в тази сфера, по начин различен от иницииране на пилотни проекти за подобряване на дискусията и създаване на благоприятна среда за промяна.

Отчитайки натрупания опит по-специално на инициативите на различни вериги супермаркети, като например Казино (Casino) във Франция или Теско (Tesco) в Обединеното кралство, Община Долна Баня ще инициира дебат за екологичното етикетиране на продукти. Планира се различни търговци на дребно, асоциации и групи за защита на потребителите да се обединят, за да идентифицират по-добрите методи за изтъкване на екологичните характеристики на продуктите по лесен за възприемане начин.

Повишаването на информираността и развитието на екологичното етикетиране на продукти следва да бъде придружено със заостряне на вниманието към по-вредните продукти, както и да се предприемат необходимите мерки (законодателни икономически) за елиминиране на всички механизми, които правят цената на продуктите вредни за околната среда по евтини от екологосъобразните алтернативи.

Община Долна Баня ще инициира обсъждане с бизнеса за проучване на възможностите за набелязване на съвместни действия така, че екологосъобразните продукти да бъдат излагани на видно място и закупуването им възнаградено. Добри практики в това отношение са прилаганите в редица държави от ЕС схеми за бонуси или отстъпки, предоставяни чрез „Спестовна карта" или "Клиентска карта", в които може да се включи закупуването на „зелени" продукти или услуги. От страна на Община Долна Баня бонусите могат да дават достъп до други екологични услуги или продукти като например отстъпки за транспортна карта за обществения транспорт.

Планирани мерки:

15. Община Долна Баня ще провежда кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти включително:

• проучвания, идентификация и събиране на достоверна, конкретна и обективна информация за екологични алтернативи на продуктите и др.

• разработване на информационна система на екологичните характеристики на продуктите

• наблюдение, образование, насърчаване нагласите за устойчиво развитие като контра мярка на рекламата на консуматорския начин на живот и модните явления.

16. Община Долна Баня ще организира дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно с цел създаването на благоприятни пазарни условия за реализацията на екологосъобразни продукти. Също така ще се извърши идентифициране на продуктите, след употребата на които се генерират опасни отпадъци, като батерии, бои и пестициди и набелязване на мерки за насърчаване предлагането на алтернативи в магазините.

17. Община Долна Баня съвместно със отговорния бизнес, банковия сектор и организации на потребителите ще проучи възможностите за въвеждане на стимули за устойчиви покупки от домакинствата. В този контекст, развитието на система от тип "карта за устойчиви покупки" следва да възнагради покупателното поведение, насочено към екологосъобразни продукти.

IV.3.7 Повторна употреба

Истински, но малко известен потенциал за повторна употреба са отпадъците от типа "едрогабаритни". Поради обема си тези отпадъци не могат да се събират, чрез системата за сметосъбиране и сметоизвозване. Оставените до съдовете за събиране отпадъци се извозват до инсталации за раздробяване и сепариране на едрогабаритните отпадъци и единствено остатъците се депонират. Понастоящем не се предлагат услуги за събиране от врата до врата и не са изградени пунктове за приемане на едрогабаритни отпадъци. Не съществуват и работилници за ремонт и продажба организирани, финансирани или подпомагани по друг начин от Община Долна Баня.

Количеството на масово разпространените отпадъци (напр. електрическото и електронно оборудване) обратно приети в магазините и количествата, които се събират чрез други схеми от организациите по оползотворяване не са известни с точност. Не е известно също количеството на уредите, части и компоненти от тях реализирани от организациите по оползотворяване чрез повторна употреба.

В тази сфера редица частни дружества извършват дейност на търговска основа, като фирми за ремонт и поправки, търговци на стоки втора употреба (в т.ч. и от внос), някои благотворителни организации. Покупко-продажби на стоки втора употреба се извършват и от отделни лица най вече за електронни уреди, мебели и др. С появата на онлайн търговията, продажбата на стоки втора ръка се развива бързо.

Към момента няма статистика за обема на отпадъците възстановени по този начин. Необходимо е да се извърши проучването на тези дейности с цел да се определи потенциала за развитие на този сектор и да се разработят подходи за насърчаването му.

В Община Долна Баня, както и в страната като цяло социалната икономика, формирана от общностни, доброволчески и не-за-печалба дейности е слабо развита. В държавите от западна Европа предприятията в социалната икономика са пионери по отношение на разделното събиране и рециклирането на отпадъците. Тяхната дейност в това отношение е еволюирала и разнообразна: от събиране на стари дрехи и хартиени отпадъци, предприятията в социалната икономика постепенно разшириха своята дейност до възстановяване, ремонт и препродажба на обзавеждане, домакински уреди или велосипеди. В тези държави предприятията в социалната икономика се подкрепят финансово с публични средства, особено за инфраструктурни дейности (магазини, работилници за ремонт, създаването на център за обучение, и т.н.), като субсидиите се изплащат пропорционално на количествата отпадъци, събрани и употребени повторно. В рамките на съществуващия бюджет, прилагането на подобни практики в Община Долна Баня към момента е неосъществимо.

За да улесни развитието на повторната употреба Община Долна Баня следва да предприеме мерки за:

- установяване на контакти с работилници за поправка и магазини за стоки втора употреба и обсъждане на възможностите за подпомагането им чрез:
  - осигуряване на работна ръка по линия на Агенцията по заетостта;
  - осъществяване на връзка с лица, които искат да се освободят от стоки от продуктови групи, които предлагат висок потенциал за повторна употреба, най-вече домакински уреди и мебели;
  - информиране на широката общественост за ползите и възможностите за закупуването на стоки втора употреба;
- насърчаване дейността на доброволчески и благотворителни организации;
- промени текущата практика за оставяне на едрогабаритните отпадъци до контейнерите за битови отпадъци, за да се избегне увреждането на стоките, подходящи за многократна употреба.

Насърчаването на повторната употреба на обемни отпадъци от бита ще изисква промени в системите за събиране, както и промени в поведението на домакинствата.

Планирани мерки

18. Община Долна Баня ще възложи проучване за анализ на жизнения цикъл, за да оцени екологичните разходи и ползи от повторна употреба на определени продукти, с цел да се състави списък на продуктите за повторна употреба, които трябва да бъдат насърчавани систематично.

19. Община Долна Баня ще установи контакти и развива партньорство с всички, които участват в повторната употреба и ще насърчи инициативите в тази област. В тази връзка Община Долна Баня ще търси партньорство с Агенцията по заетостта за иницииране на кампания за представяне на предложения за подпомагане на стартирането на нови инициативи и насърчаване на създаване на работни места в този сектор.

20. В преговорите с организациите по оползотворяване ще се изисква производителите/вносителите да спазват своите отговорности, за отдаване на приоритет на повторната употреба пред рециклирането и ще се настоява за поставяне на по-амбициозни цели за повторна употреба. В рамките на процедурата за съгласуване на проектите на нормативни актове Община Долна Баня ще изисква разширяване на отговорността на производителя чрез включване на нови продукти (напр. текстил, мебели и др.) и поставяне на приоритетни цели за повторна употреба.

21. За да насърчи повторната употреба на едрогабаритни отпадъци, Община Долна Баня ще промени практиката за събирането на едрогабаритни отпадъци чрез стартиране на общинска система за събирането на вещи с потенциал за повторна употреба от домовете, за да се избегне, където е практически възможно, увреждането на стоките с потенциал за многократна употреба и предаването им на съществуващи ремонтни работилници.

22. Община Долна Баня ще подпомага организационно благотворителните организации и други социално икономически предприятия предоставящи услугите за събиране на вещи и ремонт с цел повторна употреба, както и развитието на борсите за обмен или продажба на продукти втора употреба.

IV.3.8 Прекомерно опаковане

В националното законодателство е въведена екологична такса за продажба на найлонови торбички за еднократна употреба.

След въвеждане на ограничението постигнатите резултати в големите търговски обекти са видими и не се налага да се вземат допълнителни мерки на това ниво. От друга страна, ефектите от таксата върху дребните търговци е трудно да се оценят, но може да се направи извода, че има бавен напредък в замяната на найлоновите торбички с пазарски чанти за многократна употреба. Необходимо е да се направят по задълбочени проучвания за постигнатия ефект и да продължат дейностите за популяризиране ползването на торбичките за многократна употреба.

Въпреки постигнатите успехите в ограничаването употребата на найлоновите торбички все още може да се направи много по отношение на проблема със свръх-опаковането. Освен за защита при транспортиране на своите продукти, редица производители опаковат стоките си прекомерно, което има съществена роля в продуктовия маркетинг. Трябва да бъдат положени усилия за преодоляване на това негативно явление.

Планирани действия:

23. Община Долна Баня ще оцени резултатите от борбата с торбичките за еднократна употреба в малките търговски обекти и ще направи оценка на възможностите за по-нататъшно намаляване или дори преустановяване, разпространението на торбички за еднократна употреба на това ниво.

24. Община Долна Баня ще проведе изследване за оценка на степента на феномена свръх опаковане в бизнеса и ще предприеме действия да посочи примери за злоупотреби в това отношение, например чрез показването в масмедиите на колички за пазаруване пълни със свръх-опаковани и не-свърх опаковани продукти.

IV.4 Предотвратяване на образуването на отпадъци, приравнени на битовите отпадъци

IV.4.1 Съществуваща нормативна рамка

В съответствие с действащото законодателство на територията на Община Долна Баня на икономическите субекти е предоставена възможност за дейностите сметосъбиране и сметоизвозване да не заплащат такса на база данъчна оценка на имота, а в зависимост от честота на извозване, броя, вида и обема на заявените съдове. Това законодателно изискване има за цел да се насърчи повече предотвратяването на образуването на отпадъци и отделянето на рециклируемите материали при източника на образуване.

IV.4.2 Предотвратяване при източника на образуване и насърчаване на устойчивата консумация

IV.4.2.1 Офиси

Икономиката на Община Долна Баня се характеризира с господстващ третичен сектор (услуги). Структурата на брутната добавена стойност, произведена от фирмите на територията на Община Долна Баня показва икономическа ориентация към по-високотехнологични дейности в сферата на услугите в т.ч. търговия, транспорт, комуникации, финансови и посреднически услуги, за сметка на дейностите от секторите индустрия и селско и горско стопанство. Секторът на услугите е най-динамично развиващият се в общинската икономика като през последните години бележи значителен ръст на брутната добавена стойност спрямо ръст на индустрията и спад на селското стопанство.

Възможностите за намаляване образуването на хартия в офисите имат значителен потенциал. Проучвания проведени в държави от Европейския съюз показват, чрез образование и обучение на персонала за правилното използване на новите технологии може да се постигнат съществени резултати. Добра практика в това отношение е инициативата на Агенцията по Околна среда на гр. Брюксел, която предоставя т.нар. услуга "фасилитатор на хартия". Фасилитатора може да бъде намерен по телефон или електронна поща, както и в някои случаи може да предостави безплатни консултации при извършване на оценка, подпомагане разработването на план за действие и подпомагане при изпълнението му.

Друг един поток отпадъци от офисите, който често се пренебрегва и подценява са хранителните отпадъци. Анализите на състава показват, че хранителните отпадъци са основен компонент на отпадъците от закусвалните. Средно почти 300 грама отпадъци на хранене са генерирани от сервираната храна, повечето от които са хранителни отпадъци. На европейско ниво все още възможностите за предотвратяване на хранителни отпадъци от офисите са в процес на проучване и набелязване на мерки.

Важен инструмент за насърчаване на устойчивото потребление е добрия пример от страна на публичната администрация. Обществените органи трябва да служат като модели за подражание и "зелените" обществени поръчки са приоритет в това отношение, като се има предвид ролята им на образец на поведение, но също и като се има предвид финансовата значимост на обществените поръчки. За прилагането на зелени обществени поръчки е необходимо да се насърчи въвеждането на екологични клаузи в ръководствата за разработване на технически спецификации така, че поръчките на публичните власти да бъдат ориентирани към използване на устойчиви продукти и услуги.

При закупуването на офис консумативи и услуги от частния сектор също трябва да се следват принципите за устойчиво потребление. За осигуряване спазването на този принцип Община Долна Баня ще инициира обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите на „харта за еко-консумация. Тази харта може да е придружена от ръководство за "еко-консумация". Критериите за устойчива консумация могат да бъдат отчитани също при прилагането на други инструменти като напр. присъждането на етикет "еко-динамично развиваща се компания".

Планирани мерки:

25. Община Долна Баня ще предприеме мерки, целящи да гарантират спестяването на хартия в офисите. Тези дейности ще са насочени най-вече към повишаване на информираността за правилното използване на новите технологии и потенциала, който те предлагат за намаляване на потреблението на хартия, природните ресурси и енергията.

26. Община Долна Баня ще предприеме действия за по-нататъшно прилагане на т.нар. „зелени обществени поръчки" чрез включване на клаузи за приоритизиране избора на екологосъобразни продукти и устойчиво потребление в техническите спецификации, като също така ще приеме процедури за проследяване на изпълнението на заложените клаузи с цел да стимулира устойчивите поръчки в публичната администрация. Тази дейност ще включва:

• обучителни срещи;

• приемане на практическите инструменти (ръководство за обществени поръчки, примерни спецификации, критерии, и др.);

• обмен на опит с други публични администрации относно екологични критерии включени в техническите спецификации;

• оценка на изпълнението.

27. Община Долна Баня ще инициира обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите на „харта за еко-консумация", ръководство за "еко-консумация", както и критерии за присъждане на етикет "еко-динамично развиваща се компания" в сферата на услугите. Хартата и ръководството ще бъдат широко разпространени и популяризирани чрез информационни сесии сред другите компании.

IV.4.2.2 Учебни заведения

Образуваните отпадъци от училищата са малки в сравнение с тези от други сектори, но те са от особена важност за целите на повишаването на общественото съзнание за рисковете за околната среда.

Потоци с висок приоритет са хартията, разхищаването на храна (в контекста на правилното хранене) и опаковките.

Понастоящем образователната програма застъпва в известна степен темата за околната среда, но може да се положат допълнителни усилия за да се направи обучението, дейностите и учебните помагала достъпни за учители и ученици. Въпросът за управлението на отпадъците е включен в рамките на общите въпроси и по този начин специфичните проблеми по „предотвратяване образуването на отпадъци" не са застъпени в средните и висши училища. Целта на е да се отиде отвъд придобиването на знания, мотивирайки учениците да приемат поведение за опазване на околната среда. Необходимо е да се идентифицират слабите точки в образователните програми и учебните помагала и да се предоставят решения.

Като за начало може да се обмисли също провеждането на обучения от външни лектори в учебните часове с цел повишаване на осведомеността на учениците и създаване на устойчиво поведение по отношение на предотвратяването на отпадъците. Това обаче не е систематичен подход и опитът в другите държави от ЕС показва, че е необходимо да се отиде по-далеч в общуването и предоставянето на конкретни предложения за цялата училищна общност. Вземайки предвид натоварената учебна програма на учениците и студентите е необходимо провеждането на широка дискусия с ръководствата на учебните заведения, студентски и ученически сдружения за възможностите за провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се и включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото потребление в учебните програми.

Неизползвани възможности съществуват и по отношение на насърчаване на устойчивото потребление, свързано с поръчките на учебни материали. В тази насока освен ангажирането на ръководствата на учебните заведения е необходимо и поощряване на дистрибуторите, предлагащи екологосъобразни продукти напр. чрез провеждане на зелени обществени поръчки.

Планирани мерки:

28. Община Долна Баня ще инициира широка дискусия с ръководствата на учебните заведения, студентски и ученически сдружения за възможностите за провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се и включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото потребление в учебните програми. В началния етап Община Долна Баня ще организира мероприятия за обучаване и повишаване на съзнанието на учениците за дейностите по предотвратяване по отношение на следните потоци:

• потреблението на хартия

• борба с опаковките

• борбата срещу разхищаването на храна (включително в контекста на здравословното хранене).

Обучението трябва да бъде адаптирано така, че да отговаря на всички училищни нива: основни нива, а също и детски градини, средни и висши, включително и колежи за обучение на учители. Обучението може да се извършва под формата на привличане на гост-лектори в учените часове, тематични игри и др.

29. Община Долна Баня ще въведе система за оценка на училищата по отношение на екологичното образование и присъждане на признания за заслуги, според нивото на екологично образование на децата, промяна в поведението, техническо подобрение и инвестиции, устойчивите поръчки и участие в мероприятия по предаване за повторна употреба, сортирането и други дейности по управление на отпадъците.

IV.4.2.3 Търговски обекти, хотели, ресторанти, увеселителни заведения

Количествата и състава на образуваните отпадъци от хотели, заведения и търговски обекти варират в зависимост от големината на търговския обект и естеството на неговата дейност. Средно преобладава фракцията хартия след това идват пластмасата и органичните отпадъци. Магазините генерират значителни количества от опаковки докато секторът на хотели, ресторанти и кафенета се характеризира с голяма концентрация на органични отпадъци и стъкло.

Магазините и по-специално големите вериги за търговия на дребно са много чувствителни към имиджа си и обществените органи могат да ги подкрепят, подчертавайки усилията, които развиват, за да подобрят своите практики за опазване на околната среда. При тях въвеждането на етикета за "еко-динамично развиваща се компания" изглежда интересен подход за насърчаване на доброволните ангажименти на бизнеса в сектора. Еко-етикета за магазините ще насърчи бизнеса към:

• намаляване генерирането на отпадъци от опаковки

• продажби на продукти, подходящи за повторна употреба

• предприемане на мерки за обратно приемане на отпадъци и предаването им за рециклиране и повторна употреба;

• намаляване потреблението на енергия и емисиите на парникови газове.

Освен това, тези предприятия трябва също да бъдат насърчавани да насочват избора на потребителите към екологично чисти продукти, като:

• осигуряват по-добра информация за основните въздействия върху околната среда на продуктите;

• увеличават броя на продуктите с екомаркировка или биологичните продукти;

• представят по-добре тези продукти по рафтовете;

• дадат конкурентно предимство на екологичните продукти.

Планирани мерки:

30. За да насърчи доброволния ангажимент на бизнеса в сектора на магазини, хотели, ресторанти и кафенета, община Долна Баня ще развива прилагането на етикета за „еко-динамично развиваща са компания”. Този етикет трябва да вземе под внимание начина за управлението на околната среда от страна на бизнеса, но също така че бизнесът е

ориентиран към предлагане на екологично чисти продукти и наличието на информация на етикета за основните въздействия върху околната среда на продуктите.

31. Община Долна Баня ще разработи ръководство за правилните екологични практики за управление в сектора по отношение на предотвратяването и управлението на отпадъци.

IV.5 Производствени, строителни и опасни отпадъци. Специфични отпадъчни потоци.

Значителна част от производствените отпадъци се образуват в малки количества до 100 тона годишно, което прави изграждането на самостоятелно съоръжение за тяхното третиране неефективно. Предвид това значителна част от образуваните производствени неопасни отпадъци се третират съвместно с битовите отпадъци.

Сред секторите, чиято дейност представлява потенциал за генерирането на опасни отпадъци, най-важните сектори от гледна точка на работещите, в района на Брюксел са:

- здравеопазване
- строителство
- металообработване
- хранително-вкусова промишленост
- графични (издателска дейност, печат и възпроизвеждане, производство на фотографски ленти и др.)
- автомобилни продажби и ремонт (гаражи и ремонтни дейности, и др.)
- лични услуги (пране, боядисване, химическо чистене и др.)
- производство на машини и друго оборудване.

За управление на производствените отпадъци е въведена регулаторната рамка, включваща задължения, отговорности, забрани, изисквания за отчитане и подаване на информация придружени със съответните санкции за неизпълнение на разпоредбите. Икономиката на Община Долна Баня се характеризира със силно представяне на най-малкия бизнес и малките и средни предприятия, представляващи 95% от всички предприятия, с преобладаваща част от фирми, които имат по-малко от пет служители. Тези фирми имат малко време и ресурси, за да се информират за най-добрите практики за опазване на околната среда, и същото се отнася за управлението на отпадъците. За успешното прилагане на политиката по управление на отпадъците Община Долна Баня отчита, че освен налагането на санкции е необходимо и разработване на информационни и разяснителни кампании за някои специални отпадъци.

На първо място може да се стартира с разработването на интернет страница и ръководства (препоръки) за различните индустриални сектори, но е необходимо обаче да се прилагат и по-интерактивни и по-практични услуги, които да са винаги на разположение и посветени в служба на бизнеса по отношение на предотвратяване на отпадъците и рециклирането им.

IV.5.1 Мерки за подпомагане на бизнеса за изпълнение на задълженията за предотвратяване образуването на отпадъци

На малките и средни предприятия липсват време и ресурси да се посветят на проблемите на околната среда. Предотвратяването и рециклирането на отпадъците следователно са теми, които не се разбират добре от малкия бизнес. Община Долна Баня отчита необходимостта от прилагане на инструменти за подпомагане на малкия бизнес като:

- демонстрационни проекти и повишаване на съзнанието и информираността за предотвратяване на отпадъците
- правни и технически консултантски услуги, експертни оценки и съдействие.

Ефективното управление предполага подходящи знания на количествата и видовете отпадъци, системите за управление на отпадъци и регулаторните ограничения и познаване на пропуските и нуждите на бизнеса.

Някои отпадъци изискват по-специализирано управление, в частност опасните отпадъци. Ефективното сортиране позволява на системите за управление да бъдат оптимизирани, да бъдат увеличени възможностите за препродажба на материали на мрежите за рециклиране така, че разходите за обезвреждане на отпадъци, да бъдат избегнати.

Възможностите са все по-разнообразни по отношение на предотвратяването: от доставката на материали до обратно приемане на опаковки от доставчиците, включително екологичен дизайн на продуктите, промени на производствените системи, използването на екологични материали и продукти или взаимодействието с други фирми за обмен на отпадъци.

Възможно е да се предоставят на бизнеса много съвети, за да му се даде възможност да насочи своя избор, да му се покажат алтернативите, водещи до намаляване на количеството и / или опасността на отпадъците, и за намаляване на разходите за управление. Тези съвети следва да бъдат адаптирани към специфичните особености на всеки сектор.

В някои случаи е възможно да се създаде диалог между съседни фирми с цел улесняване на споделеното управление на отпадъците особено в областта на управлението на опасните отпадъци. Ще бъдат положени усилия за повишаване на информираността за преките и непреки разходи, свързани с управлението на отпадъците.

Планирани мерки

32. В рамката на етикета за "еко-динамично развиваща се компания" ще бъдат осъдени и включени индикатори за сравнение на екологосъобразността на осъществяваната дейност от малки и средни производствени предприятия.

33. Община Долна Баня ще организира срещи за обмен на добри практики, където компаниите, които са модели за подражание (или известни с проактивното си мислене в управлението на своите отпадъци) ще представят своите дейности на другите.

IV.5.2 Опасни отпадъци в малки количества

Управлението на опасните отпадъци, генерирани в малки количества, заслужават специално внимание с оглед намаляване на вредното въздействие на отпадъците съгласно дефиницията за предотвратяване. Те могат да бъдат генерирани от голям брой участници, било то почивни станции, лекарски кабинети, занаятчии, сервизи за ремонт или продажба на превозни средства, перални, бояджийници, химическо чистене, издателска дейност, печат и др.

Опасните отпадъци, образувани от малките предприятия не са в големи количества, но като се има предвид броят на съответните предприятия и опасният характер на отпадъците е важно да се оцени, дали методите на събиране, предвидени в законодателството за опасните отпадъци са подходящи за случая на малките предприятия.

В Община Долна Баня съществуват няколко лицензирани дружества за събиране на опасни отпадъци, но те са слабо познати от малките фирми, техните услуги не винаги са адаптирани за малки количества и се смята, че са твърде скъпи.

Планирани мерки:

34. С цел намаляване на вредните въздействия на битовите отпадъци Община Долна Баня ще възложи проучване на сегашните методи за управление на малки количества опасни отпадъци, както и представяне на добрите практики за управление, прилагани в други европейски страни.

35. Община Долна Баня ще провежда кампании за повишаване на осведомеността на малките и средни предприятия за правилното управление на опасните отпадъци.

36. Община Долна Баня ще проучи по-подробно въпроса и ще предприеме мерки за пускането в експлоатация на мобилни центрове за приемане на опасни отпадъци.

IV.5.3 Строителни отпадъци

Употребата на ресурси и генерирането на строителни отпадъци могат да бъдат избегнати чрез:

- насърчаване по-скоро на обновяването, а не на новото строителство;
- насърчаване на проектирането на гъвкави пространства, предвиждане на промени, свързани с обитаването на сградата съобразно нуждите на обитателите;
- най-ефективно използване на материалите, използвани в проекта, като особено внимание е свеждането до минимум на образуването на отпадъци и насърчаване на използването на устойчиви материали;
- избор на материали, за чието производство са използвани по-малко фосилни горива, съдържащи рециклирани материали и др.;
- избора на материали, пригодени за повторна употреба и демонтаж;
- влагане на материали заместващи продукти, генериращи опасни отпадъци;
- насърчаване на повторната употреба, за предпочитане на място, без предварително третиране;

Разрушаването на сгради е важен процес в градското развитие. При разрушаването следва да се вземат мерки за минимизирането на отпадъците и рециклирането на материали, за което се изисква материалите да бъдат разделени на рециклируеми материали и компоненти за многократна употреба. За да се извърши ефективно се препоръчва да се извърши предварително идентифициране, преди да се започне работата на събаряне и да се извърши селективно разрушаване на потенциално опасните компоненти и компонентите, които могат да бъдат използвани. По такъв начин тухли, керемиди, врати, радиатори, облицовки, стълбища, санитарна арматура, и т.н., могат да намерят купувач. Община Долна Баня отчита важността на насърчаването на селективното разрушаване и стимулиране на търсенето на строителни компоненти втора употреба. Инертните отпадъци са преобладаващи в състава на тези отпадъци.

Опитът показва, че е възможно и икономически ефективно разделянето на отпадъците на различни фракции на място.

На национално ниво е приета стратегия за управление на строителните отпадъци, която включва мерки за минимизиране на въздействието от строителството върху околната среда през всички фази на жизнения цикъл на сградите. С въведената в Закона за управление на отпадъците такса за депониране се цели поетапно повишаване на цената за депониране на строителните отпадъци до нива по-високи разходите за разделянето и рециклирането им. Това ще създаде благоприятни условия за извършването на рециклирането на строителните отпадъци изцяло от частни компании. Стратегията и проектите на нормативни актове за управление на строителните отпадъци предвиждат издаването на разрешения за строеж и пускане в експлоатация на строеж да се обвърже с предприемането на мерки за селективно разрушаване сгради, повторна употреба на строителни материали и рециклиране на строителните отпадъци. В държавите от ЕС, в които е в сила подобно законодателство всички проучвания и мерки за предотвратяване и рециклиране на строителни отпадъци произтичат от браншовите организации на строителния бранш.

Община Долна Баня ще участва активно в инициативите на частния сектор за:

• идентифициране на материали и техники, които не позволяват демонтаж, повторна употреба или рециклиране, с цел заменянето им с подходящи алтернативи;

• разработването на наръчници, които да се използват по време на строителни или ремонтни работи, както и при разрушаване на сгради

• използването на продукти за повторна употреба и / или произведени от рециклируеми материали в т.ч. чрез механизма на „зелените обществени поръчки”;

• употребата и оползотворяването на отпадъци, образувани от производството на строителни материали и продукти

• най-ефективно използване на материалите, използвани в строежа, като особено внимание е свеждането до минимум на образуването на отпадъци и насърчаване на използването на устойчиви материали;

• избор на материали, за чието производство са използвани по-малко фосилни горива, съдържащи рециклирани материали и др.;

• избора на материали, пригодени за повторна употреба и демонтаж;

• влагане на материали заместващи продукти, генериращи опасни отпадъци.

За стимулиране на екологосъобразното строителство следва да се обсъдят възможностите за стартиране на инициатива "Устойчиви сгради", която да се присъжда на сгради с екологосъобразно строителство и/или сгради, в които дейностите по управление на отпадъците (и по управление на околната среда като цяло) се извършват по най-правилния начин. Оценката може да включва запазване на природните ресурси и насърчаване на устойчивото строителство: по-добро управление на водоснабдяването, енергетиката, въздух и почва, но също така и избор на здрави, естествени материали и защита на здравето и околната среда. Инициативата може да бъде разширена и да се отнася за „устойчиви квартали” чрез включване на критерии като:

• рационализиране на потреблението: наличие на търговски обекти предлагащи екологосъобразни продукти, възможности за устойчиво потребление;

• предотвратяване на отпадъците: предотвратяване на генерирането на отпадъци, разделното им събиране, сортиране и рециклиране.

Планирани мерки:

37. Община Долна Баня ще стартира дейности за повишаване на осведомеността, предназначени за строителния сектор с цел насърчаване на:

• селективното разрушаване с цел повторна употреба и рециклиране

• спазването на изискванията за задължително рециклиране на отпадъци от строителство или разрушаване;

• правилното обезвреждане на опасни отпадъци, включително ПХБ и азбест;

• изготвяне на страница с практически съвети за организиране на сортирането на отпадъци на малки обекти.

38. Община Долна Баня ще стартира инициативата "Устойчива сграда" с цел стимулиране на предотвратяване на отпадъците и рециклирането в строителството.

IV.6 Въвеждане на нормативни изисквания и икономически инструменти за осигуряване предотвратяване образуването на отпадъци

Политиката за предотвратяване на отпадъците очертана в настоящата програма, до голяма степен разчита на доброволни инструменти, като:

• обучителни инструменти: разработване на учебни помагала за учителите или учениците, развитие на специфични инструменти за промяна на поведението за учениците или училището;

• обучение и предоставяне на консултанти/фасилитатори за училища или за някои предприятия;

• специфични инструменти: стикер против нежелана поща, етикетиране на продукти, етикета за "еко-динамично развиваща се компания", инициативи като например „устойчиви квартали” и др.

• кампании в медиите (преса, радио, телевизия), кампании с плакати, и др.

• тематични публикации и брошури за предотвратяване на отпадъците

• организиране на изложения, конференции или събития.

Успехът на политиката за предотвратяване на отпадъците е невъзможен без въвеждането на нормативни задължения и икономически инструменти. Някои от тях бяха описани при разглеждането на конкретните отпадъчни потоци. По-долу са представени механизмите, които ще подпомогнат предотвратяването на отпадъците като цяло независимо от вида им.

IV.6.1 Въвеждане на икономически механизми осигуряващи предотвратяване на образуването и отделянето на рециклируемите и опасните отпадъци от потока на смесените битови отпадъци

Във връзка с промените в Закона за местните данъци и такси Община Долна Баня следва да вземе решение за промяна на методиката за начисляване на такса битови отпадъци. От гледна точка на стимулиране на предотвратяването са възможните два варианти:

1) начисляване на такса въз основа на броя жители в домакинство, консумацията на вода, ток или друг параметър различен от количеството на образуваните отпадъци;
2) начисляване на такса въз основа на количеството образувани отпадъци.

За да се насърчава предотвратяването и рециклирането на отпадъци таксата за рециклируемите отпадъци трябва да е по-ниска от таксата за смесените битови отпадъци. Трябва обаче да се отчете, че освен стимулиране на предотвратяването при избора на вариант трябва да се отчитат и други фактори най-важният от които е поносимостта на таксата за населението.

Планирани мерки:

39. Община Долна Баня ще възложи сравнително проучване за екологичното, икономическо и социално въздействие на диференцираните системи за таксуване и системите основани на принципа „плащай колкото изхвърляш" (pay as you throw) установени в други европейски градове, с цел да се оцени въздействието от прилагането на такава система. Методиката за определяне размера на таксата трябва да отчита поносимостта и за населението.

IV.6.2 Осигуряване спазването на йерархията за управление на отпадъците

В съответствие с чл. 64 от ЗУО за депонирането на отпадъци се правят отчисления, които имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Това стимулира предприятията, които ползват общинската система за обезвреждане, както и самата община да предприема мерки не само за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, но и за предотвратяване на образуването им. Със спестените средства могат да се финансират мероприятия за рециклиране и предотвратяване.

IV.7 Отпадъци, за които се прилага принципът „отговорност на производителят"

Разширената отговорност на производителя играе все по-важна роля в политиките за управление на отпадъците. Този принцип изисква от производителите или вносителите на даден продукт, да събират или приемат обратно в своите търговски обекти отпадъците, образувани след употребата на продуктите, които са пуснали на пазара, да осигурят адекватно управление на тези отпадъци и да участва в разходите за това управление.

Разширената отговорност на производителя по този начин осигурява стимули за предотвратяване, тъй като производителите вземат предвид разходите за управление на отпадъците си при проектиране на своите продукти.

Отговорността на производителите дава възможност публичните власти да прехвърлят разходите за управление на битовите отпадъци на производителите, които от своя страна прехвърлят тези разходи върху потребителите. Така че, в крайна сметка потребителите, поемат финансовата тежест по-рано, за сметка на данъкоплатците. Съгласно действащото законодателство, производителите, са тези, които определят методите за събиране на отпадъците, определят размера на вноските за околна среда, избират транспорт и оператори по рециклиране, и др.

Ролята на Община Долна Баня в този процес се свежда до:

• наблюдава за правилното организиране на създадените системи за разделно събиране, разположени на територии публична собственост;

• гарантиране, че няма кръстосано субсидиране между битовите отпадъци и масово разпространените отпадъци;

• избягване прекомерната бюрокрация доколкото това е в компетенциите на общината;

• получаване на данни за количеството на събраните, третираните предадените за повторна употреба отпадъци и следи за достоверността им;

• контрол за спазване изискванията за защита на околната среда

• гарантира, че със сключените договори организациите ще вземат всички необходими мерки за спазване на законодателството и подобряване на състоянието на околна среда и по специално спазване на йерархията за управление на отпадъците, предотвратяване на отпадъците, разделното им събиране, рециклиране и екологосъобразно обезвреждане.

• гарантира прозрачността на договорите между общината и организациите по оползотворяване и спазване на правилата на конкуренция;

• поддържа възможностите нови участници или иновативни системи да навлизат на пазара

• наблюдава спазването на задълженията за обратно приемане;

• подпомага идентифицирането на производители/ вносители които не изпълняват задълженията си, произтичащи от принципа „замърсителят плаща”.

Планирани мерки:

40. Община Долна Баня ще инициира среща с Организациите по оползотворяване, търговски обекти, извършващи обратно приемане на масово разпространени отпадъци, МОСВ и РИОСВ София за да се оценят пречките за практическото прилагане на обратното приемане и да се обсъдят възможностите за подобряване на контрола..

41. Община Долна Баня ще възложи на инспектората и ще стартира приемането на сигнали за неизпълнение на задълженията за обратно приемане на масово разпространени отпадъци в търговските обекти на лицата, извършващи продажба на крайни потребители.

42. Община Долна Баня ще обсъди с организациите по оползотворяване мерки за насърчаване на повторната употреба в т.ч. с преразглеждане договорите по отношение на:

- включване на задължения за спазване на йерархията и предприемане на мерки за предотвратяване на отпадъци;
- събирането на отпадъци от домакинствата да не е за сметка на отпадъците от търговски обекти;
- отчитането на предприетите действия от членовете на организацията за предотвратяване образуването на отпадъци
- определяне на заплащане за отпадъците събрани в общински пунктове;
- укрепване рамката за консултациите между организациите по оползотворяване и публичните власти, особено по отношение на:
    - начина за определяне на размера на вноските
    - начина за избор на подизпълнители на организациите;
    - методи за отчитане и мониторинг;
- наблюдение за спазването на задълженията за обратно приемане;
- мерки за изпълнение на задължението за управление на опасни масово разпространени отпадъци.

IV.8 Индикатори за мониторинг на изпълнението на програмата

Община Долна Баня трябва да осигури наличието на ефективен механизъм за отчитане на генерирането на отпадъци, повторната употреба и дейностите по третирането им с цел оценка за изпълнението на заложените мерки. Това включва осигуряване на достъп до годишните отчети на дружествата, извършващи дейности с отпадъци на територията на Община Долна Баня (съгласно Наредба № 3 за класификация на отпадъците), транспортни карти за опасните отпадъци, докладите и отчетите на организациите по оползотворяване до ИАОС (както за отпадъците така и продуктите пуснати на пазара), статистически данни за брутния вътрешен продукт, доходите на населението и др., провеждане ежегодни изследвания за морфологичния състав на отпадъците. Това ще позволи да се разбере състава на битовите отпадъци както и да бъдат оценени резултатите или потенциала от провеждането на дадена

инициатива. Необходимо е създаването на информационна система с цел автоматизирано въвеждане и обработване на данните.

Събраните данни ще послужат за оценка на ефективността на политиката за предотвратяване на отпадъците, за което е необходимо избор на подходящи индикатори. Оценката не ефективността е трудно осъществима тъй като мерките за предотвратяване на отпадъците е събирателно понятие за всички усилия за предотвратяване/намаляване образуването на отпадъци и избягване/намаляване на опасностите свързани с отпадъците. Измерването на ефективността на за предотвратяване на образуването означава да бъде измерено количеството на необразувани отпадъци, а измерването на намаляването на опасностите е равносилно на измерване на вреда, която не е причинена.

Съществуват две главни категории индикатори за измерване на ефективността на политиката по предотвратяване на отпадъците – измерване на степента на участие в дадена инициатива или измерване на резултатите от инициативата.

Към първата категория могат да се отнесат например броя на разпространените брошури, степента на заинтересованост в дадена целева група и др. Те дават подробна информация за използвания инструмент, но чрез тях не може да се оцени реалното въздействие върху околната среда. Втория вид индикатори измерват въздействието директно но не може да се открие директна връзка между приложения инструмент и резултата от прилагането му. Пример за втората категория е делът на опаковките за многократна употреба. За оценка на успеха на политиката за предотвратяване на отпадъците трябва да се ползват и двата вида индикатори.

За измерване на успеха на настоящата програма следва да се използват индикаторът за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП и заложените количествени цели във всеки раздел. Необходимо е да се изберат и индикатори от първата категория за всеки конкретни инструмент за предотвратяване, които да се дефинират като изисквания в техническото задание на инструмента.

Планирани мерки:

43. Община Долна Баня ще разработи информационна система за автоматизирано събиране и обработване на данни за отпадъците и продуктите, така че да позволи надеждна оценка на изменението на потоците и състава на отпадъците, образувани от домакинствата и да се измери успеха на мерките за предотвратяване.

44. Община Долна Баня ще работи за установяване на специфични индикатори във връзка с предотвратяване образуването на отпадъци. Сътрудничествата в това отношение ще се търсят на Европейско и национално ниво.

V. План за действие

Целите и приоритетите на Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците са определящи за структуриране на Плана за действие, с който се обобщават различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците.

Предложеният план обхваща период от 4 години - от 2016 до 2020 година и включва основните мерки и дейности, които е необходимо да бъдат приложени, за да може общинската политика, свързана с управлението на дейностите по отпадъците, да отговаря на Европейските изисквания.

Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи лева	Предлага нн източници за финансиране
ЦЕЛ 1	ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ				
1.1.	Въвеждане на диференцирано облагане с такса за битови отпадъци за юридически лица с безотпадно производство, в зависимост от количеството на образуваните отпадъци.		Дирекция „Местни данъци.		Общински бюджет
1.2	Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към: • намаляване на образуваните отпадъци • устойчиво потребление • участие в разделното събиране (разделяне при източника).	2015 г. – 2020 г.	Отдел „Околна среда”, Отдел „Протокол и връзки с обществеността и медиите”	5 000 на год.	Оперативна програма „Околна среда” (ОПОС); Бюджет на Община Долна Баня
1.3	Извършване на анализ на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци (институции и офиси) на регулярна основа, като осигурява приемственост в методологиите. Тези анализи трябва да дадат възможност генерирането на отпадъци да бъде проследено с течение на времето.	2015 г. – 2020 г. в съответствие с нормативните изисквания	Отдел „Околна среда”	15 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.4	Извършване на оценка на промените на пазара (данни за продажбите на екологични продукти и услуги) и регулярно провеждане на проучвания на общественото мнение с цел да се идентифицират промените в нагласите и поведението на жителите.	2015 г. – 2020 г.	Отдел „Околна среда”	2 000 на год.	Бюджет на Община Долна Баня

1.5	Организиране на дискусия с организациите по оползотворяване за възможните подходи за отчитане на предприетите от тях мерки за предотвратяване, както и да се определят измерими индикатори за постигнатите резултати. Включване на постигнатите договорености в договорите с организациите.	2015 г. – 2016 г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.6	Стартиране на пилотен проект в избран район за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци от домакинствата, която ще включва осведомяване и информационни кампании и организиране на курсове за обучение за потребление и съхранение на хранителни продукти.	2017г.	Отдел „Околна среда”	2 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.7	Организиране на обсъждане с производителите и търговците на храни за повишаване на осведомеността им и насърчаване готовността им да участват в провеждането на информационна кампания, предприета от община Долна Баня.	2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.8	Предприемане на действия за насърчаване поставянето на стикер "против нежелана поща", включително чрез дизайн на стикера, отпечатване на пилотен тираж и разпространението му в пилотен район. Организиране на обсъждане и сключване на споразумение с рекламодатели и разпространители за подобряване на каналите за дистрибуция на стикера и зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии да получават рекламни материали.	2016г.	Отдел „Околна среда”	15 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.9	Предприемане на мерки за разпространение на домашното	2014г. – 2020г.	Отдел „Околна среда”; Отдел „Протокол и връзки с обществеността и медиите”,	-	-

	компостиране сред населението чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.		заинтересовани лица		
1.10	Събиране на статистическа информация и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността по отношение на вредните въздействия на потребителските стоки като се наблегне на утвърдените концепции за сивата енергия, въглеродния баланс, както и на екологичния отпечатък.	2014г. - 2018г.	Отдел „Околна среда”, Отдел „Протокол и връзки с обществеността и медиите”	5 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.11	Възлагане на проучване, за идентифициране на механизмите, въведени в други държави или региони за насърчаване замяната на продукти с услуги.	2017г.	Отдел „Околна среда”; Избран изпълнител	8 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.12	Организиране на обсъждане с потребителски организации и отговорния бизнес за мястото на рекламата в нашето общество, заостряне вниманието за негативните характеристики на потребителското общество и ненужните покупки, насърчаване на повторната употреба както и идентифициране на най-ненужни продукти и поставяне на цели за ограничаване на консумацията им.	2015г. - 2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.13	Провеждане кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти включително: • проучвания, идентификация и събиране на достоверна, конкретна и обективна информация за екологични алтернативи на продуктите и др. • разработване на информационна система на екологичните характеристики на продуктите • наблюдение, образование, насърчаване	2016	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване	10 000	Бюджет на Община Долна Баня Бюджети на организации по оползотворяване

	нагласите за устойчиво развитие като контра мярка на рекламата на консуматорския начин на живот и модните явления.				
1.14	Организиране на дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно с цел създаването на благоприятни пазарни условия за реализацията на екологосъобразни продукти. Идентифициране на продуктите, след употребата на които се генерират опасни отпадъци, като батерии, бои и пестициди и набелязване на мерки за насърчаване предлагането на алтернативи в магазините.	2017г.	Отдел „Околна среда” производители, дистрибутори търговци на дребно	-	-
1.15	Проучване на възможностите за въвеждане на стимули за устойчиви покупки от домакинствата съвместно със отговорния бизнес, банковия сектор и организации на потребителите, чрез развитието на система от тип " карта за устойчиви покупки"	2018	Отдел „Околна среда”	-	-
1.16	Възлагане на проучване за анализ на жизнения цикъл, за да се оцени екологичните разходи и ползи от повторна употреба на определени продукти, с цел да се състави списък на продуктите за повторна употреба, които трябва да бъдат насърчавани систематично.	2017	Отдел „Околна среда”	5 000	Бюджет на Община Долна Баня Бюджети на Организации по оползотворяване
1.17	Установяване на контакти и развиване на партньорство с всички, които участват в повторната употреба и насърчаване на инициативите в тази област – ремонтни работилници, магазини за стоки втора употреба, доброволчески и благотворителни организации, както и с	2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-

	Агенцията по заетостта за иницииране на кампания за представяне на предложения за подпомагане на стартирането на нови инициативи и насърчаване на създаване на работни места в този сектор.				
1.18	Включване на изисквания към организациите по оползотворяване за спазване на техните отговорности, за отдаване на приоритет на повторната употреба пред рециклирането и поставяне на по-амбициозни цели за повторна употреба.	2015г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.19	Промяна на практиката за събирането на едрогабаритни отпадъци и стартиране на общинска система за събирането на вещи с потенциал за повторна употреба от домовете, за да се избегне, където е практически възможно, увреждането на стоките с потенциал за многократна употреба и предаването им на съществуващи ремонтни работилници	2016г.	Отдел „Околна среда” Ремонтни работилници Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	10 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.20	Организационно подпомагане на благотворителните организации и други социално икономически предприятия предоставящи услугите за събиране на вещи и ремонт с цел повторна употреба, както и развитието на борси за обмен или продажба на продукти втора употреба.	2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.21	Оценка на резултатите от борбата с торбичките за еднократна употреба в малките търговски обекти и проучване на възможностите за по-нататъшно намаляване или дори преустановяване, разпространението на торбички за еднократна употреба на това ниво.	2015г. -	Отдел „Околна среда”	-	-

1.22	Провеждане на изследване за оценка на степента на феномена свръх опаковане в бизнеса и ще предприеме действия да посочи примери за злоупотреби в това отношение, например чрез показването на колички за пазаруване пълни със свръх-опаковани и не-свърх опаковани продукти.	2016г. -.	Отдел „Околна среда”	1 000	Бюджет на Община Долна Баня Бюджети на организации по оползотворяване на опаковки
1.23	Предприемане на действия за по-нататъшно прилагане на т.нар. „зелени обществени поръчки” чрез включване в условията за избор на изпълнители на клаузи за приоритизиране на екологосъобразните продукти и устойчиво потребление, както и въвеждане на процедури за проследяване на изпълнението на заложените клаузи. Разработване на инструкция за зелени обществени поръчки, обучение на администрацията и обмяна на опит.	2016г.	Отдел „Околна среда”	5 000	Бюджет на Община Долна Баня-
1.24	Иницииране на обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите на „харта за еко-консумация”, ръководство за "еко-консумация", както и критерии за присъждане на етикет "еко-динамично развиваща се компания" в сферата на услугите. Популяризиране на хартата и разпространение на ръководството сред другите компании.	2018г.	Отдел „Околна среда”	-	Компании в сектора на услугите
1.25	Иницииране на широка дискусия с ръководствата на учебните заведения, за възможностите за провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се и включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото	2017г.	Отдел „Околна среда” Учебни заведения	-	Бюджет на Община Долна Баня-

	потребление в учебните програми. Организиране на мероприятия за обучаване и повишаване на съзнанието на учениците за дейностите по предотвратяване на отпадъците.				
1.26	Въвеждане на система за оценка на училищата по отношение на екологичното образование и присъждане на признания за заслуги, според нивото на екологично образование на децата, промяна в поведението, техническо подобрение и инвестиции, устойчивите поръчки и участие в мероприятия по предаване за повторна употреба, сортирането и други дейности по управление на отпадъците.	2017г. - 2018г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.27	Организиране на срещи за обмен на добри практики, където компаниите, които са модели за подражание (или известни с проактивното си мислене в управлението на своите отпадъци) ще представят своите дейности на дружества със сходна дейност.	2018г.	Отдел „Околна среда”	-	Бюджет на Община Долна Баня
1.28	Възлагане на проучване на сегашните методи за управление на малки количества опасни отпадъци, както и представяне на добрите практики, прилагани в други европейски страни с цел намаляване на вредните въздействия на битовите отпадъци.	2018г.	Отдел „Околна среда”	5 000	-
1.29	Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността на малките и средни предприятия за правилното управление на опасните отпадъци.	2017г.	Отдел „Околна среда”	5 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.30	Стартиране на дейности за повишаване на осведомеността, предназначени за строителния сектор с цел насърчаване на: • селективното разрушаване с цел повторна	2017г.	Отдел „Околна среда”	5 000	Бюджет на Община Долна Баня

	употреба и рециклиране • спазването на изискванията за задължително рециклиране на отпадъци от строителство или разрушаване; • правилното обезвреждане на опасни отпадъци, включително ПХБ и азбест; • изготвяне на страница с практически съвети за организиране на сортирането на отпадъци на малки обекти.				
1.31	Стартиране на инициативата "Устойчива сграда" с цел стимулиране на предотвратяване на отпадъците и рециклирането в строителството.	2016г. - 2017г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.32	Изменения в нормативната уредба на общината във връзка с изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. Възлагане на сравнително проучване за екологичното, икономическо и социално въздействие на диференцираните системи за таксуване и системите основани на принципа „плащай колкото изхвърляш” (pay as you throw) установени в други европейски градове, с цел да се оцени въздействието от прилагането на такава система.	2015г.	Отдел „Околна среда”, Дирекция „Местни данъци и такси”	5 000	Бюджет на Община Долна Баня
1.33	Инициране на среща с Организациите по оползотворяване, търговски обекти, извършващи обратно приемане на масово разпространени отпадъци, МОСВ и	2015г.	Отдел „Околна среда” МОСВ РИОСВ Организации по оползотворяване	-	-

	РИОСВ за да се оценят пречките за практическото прилагане на обратното приемане и да се обсъдят възможностите за подобряване на контрола.		Търговски обекти		
1.34	Възлагане на лицата, отговорни за контрола в общината да стартират приемането на сигнали за неизпълнение на задълженията за обратно приемане на масово разпространени отпадъци в търговските обекти на лицата, извършващи продажба на крайни потребители.	2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.35	Обсъждане с организациите по оползотворяване на мерки за насърчаване на повторната употреба в т.ч. с преразглеждане договорите по отношение на: • включване на задължения за спазване на йерархията и предприемане на мерки за предотвратяване на отпадъци; • събирането на отпадъци от домакинствата да не е за сметка на отпадъците от търговски обекти; • отчитането на предприетите действия от членовете на организацията за предотвратяване образуването на отпадъци • определяне на заплащане за отпадъците събрани в общински пунктове; • укрепване рамката за консултациите между организациите по оползотворяване и публичните власти, особено по отношение на: • начина за определяне на размера на вноските	2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-

	• начина за избор на подизпълнители на организациите; • методи за отчитане и мониторинг; • наблюдение за спазването на задълженията за обратно приемане; • мерки за изпълнение на задължението за управление на опасни масово разпространени отпадъци.				
1.36	Въвеждане на изисквания към организациите по оползотворяване за подобряване на инфраструктурите за разделно събиране, особено на обществените места (спирки, паркове, училища, и т.н.) и по време на събития.	2017г. - 2016г.	Отдел „Околна среда”	-	-
1.37.	Проучване на възможностите за осъществяване на по-строг контрол върху изхвърлянето на опасни отпадъци в смесените битови отпадъци.	31.12.2017 г.	Отдел „Околна среда” Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	-	-
1.38.	Проучване на възможностите за осъществяване на по-строг контрол върху изхвърлянето на отпадъците, различни от определените в контейнерите за разделно събиране.	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците		
ЦЕЛ 2	НАРАСТВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ				
2.1.	Въвеждане на по-стриктни изисквания за периодично (напр. тримесечно) отчитане на разделно събраните и рециклираните отпадъци от организации по оползотворяване и контрол за достоверността им – с цел доказване изпълнението на целите за рециклиране н битови отпадъци	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”, Дейност Чистота, Организации по оползотворяване		

2.2.	Упълномощаване на длъжностни лица, приемане на сигнали и упражняване на контрол за предотвратяване на посегателства и кражби на отпадъци от съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки - в изпълнение на чл. 26, ал. 5 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”	-	-
2.3.	Въвеждане в договорите на организациите по оползотворяване на минимални задължения за изпълнението на целите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване така, че организациите по оползотворяване да са задължени да съберат и оползотворят такъв дял от целите им в национален мащаб съответстващ на делът на населението на общината спрямо населението на страната.	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		-
2.4.	Включване на административните сгради, търговските и туристически обекта и други публични места в система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		Организации по оползотворяване
2.5.	Включване в системата за разделно събиране на всички видове опаковки, образувани в бита, конто попадат в обхвата на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”, организации по оползотворяване		
2.6.	Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други. В случай на осигурено финансиране – приемане и на др.	31.12.2016	Отдел „Околна среда”	По проект – индикат. стойност 50 000	Общински бюджет, ООп, частни инвестиции

	видове отпадъци				
2.7.	Изграждане на система за разделно събиране и предаване рециклирането на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителят» не се прилага – в случай на необходимост за изпълнение на целите за рециклиране на битови отпадъци	2017	Отдел „Околна среда” и Дейност Чистота	50 000 – инвест. разходи 10 000 оперативни разх. на година	Общински бюджет
2.8.	Определяне на компетентни лица за прилагане на процедурите по одобряване на инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци, издаване на разрешения за въвеждане в експлоатация с цел осигуряване прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект) и постигане на целите за рециклиране на строителни отпадъци.	31.12.2015	Отдел „Околна среда”, Експертен съвет по устройство на територията	-	
ЦЕЛ 3	ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО РАЗДЕЛЯНЕ, ВРЕМЕННО СЪХРАНЕНИЕ, СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ				
3.1.	Оптимизиране на системата за събиране н транспортиране на битови отпадъци на територията на Община Долна Баня във връзка с въвеждането на нови с истеми за разделно събиране и преустановяване експлоатацията на общинското депо и други промени в съществуващите практики за управление на отпадъците в общината	Постоянен	Отдел „Околна среда” Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците		

3.2.	Предвиждане на подходящ режим на извозване на отпадъците, съвместно с общините от РУС, с оглед предотвратяване на замърсяването на крайпътните пространства с отпадъци	Постоянен	Отдел „Околна среда”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците, Регионално сдружение		
3.3.	Провеждане на мониторинг за оптимизиране периодичността на извозване на битовите отпадъци, ефективността на компактиране в транспортните средства и обема н състава на контейнерния парк. Оценка на необходимите инвестиции.	Ежегодно: месец септември - октомври	Отдел „Околна среда”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	-	-
3.4.	Обновяване на нискоефективните и амортизираните съдове и транспортна техника	Веднъж годишно	Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците Отдел „Околна среда”	В зависимост от оценката на необходимите инвестиции	Общински бюджет
3.5	Подготовка на мотивирано заявление до директора на РИОСВ за издаване на мотивирана заповед, с която дава съгласие за освобождаване от дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци – по реда на глава шеста от Наредба № 7 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци	Ежегодно до 30 ноември	Отдел „Околна среда”	-	
3.7	Изграждане на клетка 1 на депото в регионалния център и закриване и рекултивация на общинското депо	2015	Отдел „Околна среда”, общини от Регионалното сдружение	По проект	Бюджети на общини от РУС
ЦЕЛ 4	ПРЕДВАРИТЕЛНО ТРЕТИРАНЕ, ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА СМЕСЕНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ				

4.1.	Изследване параметрите на компоста, произведена в регионалния център за да се определи дали отговаря на изискванията за качество съгласно Наредбата за третиране на биоотпадъците	31.12.2018	Регионално сдружение, Отдел „Околна среда”	5 000	Общински бюджети на общините от региона
4.2.	Поддържане на съоръженията за третиране на отпадъци в съответствие с действащите нормативни изисквания.	Постоянен	Община Долна Баня, Регионално сдружение, оператори на съоръженията за третиране на отпадъци		Общински бюджети и бюджетите на операторите на съоръженията за третиране на отпадъци
4.3.	Мониторинг на съоръженията в съответствие с условията на КР.	Постоянен	Община Долна Баня, Регионално сдружение, общини от региона, оператори на съоръженията за третиране на отпадъци		Общински бюджети и операторите на съоръженията за третиране на отпадъци
4.4.	Спазване на критериите и процедурите за приемане на отпадъци на депо. Извършва най-малко веднъж годишно на изпитване за установяване на съответствието на приеманите отпадъци.	Постоянен	Оператор на регионалното депо		оператор на депото
4.5.	Почистване от отпадъци на общинските пътища - пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, и др. и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране	Постоянен	Отдел „Околна среда”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	20 000	Общински бюджет
4.6.	Изграждане на клетка 1 на регионалното депо и закриване и рекултивация на общинското депо	2015	Отдел „Околна среда”, общини от Регионално сдружение	По проект	Бюджети на общини от РУС

4.7.	Подобряване на контрола н предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места, изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.	постоянен	Отдел „Околна среда”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците		
4.9.	Оползотворяване и екологосъобразно обезвреждане на утайки, образувани на територията на Общината.	постоянен	ВиК, РИОСВ		ВиК
4.10.	Контрол по спазване на законодателството по управление на строителните отпадъци (състав, количество и др.).	Постоянен	инспектори Отдел „Околна среда”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците		
ЦЕЛ 5	НОРМАТИВНО РЕГУЛИРАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСКОРЯВАНЕ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ПОЛИТИКАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ				
5.1.	Периодично актуализиране на общинската наредба по чл. 22 от ЗУО за определяне условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. Въвеждане на изисквания към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци	31.12.2015г.	Отдел „Околна среда”, Общински съвет		

	на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.				
5.2.	Определяне с актуализирането на Общинската наредба по чл. 22 от ЗУО на задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на масово разпространени и биоразградими отпадъци (в т.ч. биоотпадъци) и др.-	Постоянен	Отдел „Околна среда”, Общински съвет		
5.3.	Въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя, включване на нови задължения към изпълнителите извършващи предварително третиране и компостиране с цел осигуряване спазването на изискванията за качество към компоста	31.12.2016	Отдел „Околна среда”, Общински съвет		
5.4.	Актуализация на общинската програма за управление на отпадъците при промяна на фактическите и/или нормативните условия.	Постоянен	Отдел „Околна среда”, Общински съвет	15 000	Общински бюджет
5.5.	Участие във вземането на решения на регионалните сдружения за управление на отпадъците.	Постоянен	Кмет на Община, Отдел „Околна среда”, Общински съвет	-	-
5.6.	Осигуряване изпълнението на мерките, предвидени в Националния план за управление на отпадъците	Постоянен	Отдел „Околна среда”		-
5.7.	Обхващане и урегулиране дейността, с разрешителни режими, на всички юридически лица, от чиято дейност се	Постоянен	РИОСВ, съдействие от отдел „Околна среда”		

	образуват производствени или опасни отпадъци.				
5.8.	Ефективно прилагане на законодателството по управление на отпадъците, чрез извършване на периодични проверки за спазване на изискванията и налагане на ефективни санкции, както и ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките.	Постоянен	Отдел „Околна среда”		
ЦЕЛ 6	ОСИГУРЯВАНЕ НА БАЗА ДАННИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ				
6.1.	Извършване на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно методика, утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите	На всеки 5 год.	Отдел „Околна среда”, Външен изпълнител	10 000	Общински бюджет
6.2.	Създаване на информационна система за регистриране и отчитане на количествата рециклируеми отпадъци и биоотпадъци, с цел мониторинг изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци и целите за събиране и оползотворяване на биоотпадъци, количествата биоразградими отпадъци отклонени от депа, в която да постъпват данни за: • Разделно събиране на рециклируеми отпадъци, за които не са отговорни ООп • разделно събрани и компостирани био-отпадъци чрез общинската система • Рециклиране на отпадъци от опаковки - от Организации по	31.12.2016	Отдел „Околна среда”	10 000	Общински бюджет

	оползотворяване • Сортиране и предаване за рециклиране • Разделно събрани и рециклирани отпадъци чрез изкупуване в пунктове на търговска основа - от домакинствата и бизнеса • Домашно компостиране • Разделно събрано и предварително третирано ИУЕЕО • Разделно събрани и разкомплектовани ИУМПС • Разделно събрани и рециклирани ИУГ • Разделно събрани и рециклирани НУБА • Разделно събрани и предварително третирани ЕГО • Разделно събрани отпадъци от зелената система на общината • Разделно събрани отпадъци чрез общински площадки за безвъзмездно приемане. • Произведен компост • Депонирани предварително третирани отпадъци • Депонирани нетретирани отпадъци				
ЦЕЛ 7	УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОТГОВОРНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ				

7.1.	Подобряване на административния капацитет на общината за контрол на управлението на дейностите с отпадъци, чрез осигуряване на достатъчен, подходящо квалифициран и мотивиран персонал, включително назначаване на допълнителен персонал и осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.).	Постоянен	Кмет на община Долна Баня, Отдел „Околна среда”		Общински бюджет, ОП , Административен капацитет
7.2.	Обучение на специалистите в общинските администрации, ангажирани с прилагане на законодателството по управление на отпадъците.	Постоянен	Отдел „Околна среда”		Общински бюджет, ОП . Административен капацитет
7.3.	Преценяване на разпределението на функциите и задачите между общинската администрация и регионалните структури и въз основа на това извършване на обосновка необходимостта от допълнителен персонал, обучението и квалификацията му, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира екологосъобразното управление на отпадъците в общината.	Постоянен	Отдел „Околна среда”, РУС, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците		
ЦЕЛ 8	УВЕЛИЧАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В СЕКТОРА И ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ "ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ" И "ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА" В СИСТЕМА ЗА ИНТЕГРИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ				
8.1.	Оптимизиране на размера н изразходването на такса "битови отпадъци" и заделяне на адекватни средства за покриване на разходите за събиране и транспортиране на отпадъците; предварително третиране, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за регионалните съоръжения за период от 30 години; прилагане на разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата,	Постоянен	Отдел „Околна среда”		

	биоотпадъци, масово разпространени отпадъци, рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителят и засилване на контрола по нерегламентираните замърсявания.				
8.2.	Проучване на възможностите за привличане на частни инвестиции, чрез различни схеми за публично частно партньорство в предстоящите за изграждане площадки за безвъзмездно приемане, инсталация за открито компостиране, както и в системите за разделно събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци.	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		
8.3.	Определяне на приоритетни проекти за финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината	31.12.2015	Отдел „Околна среда” , общини от региона		
8.4.	Подготовка на формуляри за кандидатстване по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) на идентифицираните приоритетни проекти.	2015 – 2016 в зависимост от датите на сесиите за представяне на проектопредложения	Отдел „Околна среда”, общини от региона		Общински бюджет - съфинансиране
ЦЕЛ 9	УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА				
9.1.	Организиране на информационни кампании по управление на отпадъците н по-конкретно за разделно събиране на отпадъците и предотвратяване на отпадъците.	Постоянен	Отдел „Околна среда”, ООп	5 000	Общински бюджет, организации по оползотворяване

9.2.	Привличане на населението, неправителствените организации и заинтересования бизнес в процесите на вземане на решения, свързани с управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства.	Постоянен	Общински съвет, Кмет на общината, Отдел „Околна среда”, Дейност Чистота, оператори на съоръжения и инсталации		
9.3.	Редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отпадъците и възникването на нерегламентирани сметища	Постоянен	Отдел „Околна среда”	5 000	Общински бюджет, ООп
9.4.	Редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда и за управление на отпадъците, включително на санта на общината.	Постоянен	Отдел „Околна среда”		Общински бюджет
ЦЕЛ 10	УПРАВЛЕНИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ				
10.1	ОПАКОВКИ И ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ				
10.1.1.	Въвеждане, с актуализирането на Общинската наредба по чл. 22 ЗУО, на задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за разделно събиране н забрана за изхвърляне на отпадъци от опаковки.	31.12.2016 г.	Отдел „Околна среда”, Общински съвет		
10.1.2.	Приемане на сигнали за нередност и контрол за спазване на ангажиментите за обратно приемане на отпадъци от опаковки в търговските обекти.	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		
10.1.2.	Получаване и въвеждане на данни в информационната система за количествата на разделно събиране, рециклирани и оползотворени отпадъци от опаковки от	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване на опаковки		Общински бюджет. ООп

	населението и предприятията.				
10.1.3.	Контрол за функционирането на схемите за разделно събиране на отпадъци от опаковки в съответствие с техническите изисквания на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки и договорите с община Долна Баня.	Постоянен	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване на опаковки		Общински бюджет. ООп
10.1.4.	Контрол за спазване на ангажиментите за събирането и предаване за оползотворяване или обезвреждане на опасните отпадъци от опаковки чрез осигуряване на необходимите инвестиции в инфраструктурата за събиране и специализирана транспортна техника и съдове за събиране н транспортиране.	Постоянен	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване на опаковки		Общински бюджет
10.2	**НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ /НУБА/**				
10.2.1.	Сключване на договор с ООп за създаване на система за разделно събиране и третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори от бита	2016-2016	Отдел „Околна среда”		
10.2.2.	Прилагане на административни мерки за осигуряване на функционирането на системата за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори от бита.	31.12.2016 г.	Отдел „Околна среда” Общински съвет		
10.2.3.	Осигуряване на информация на обществеността за места, на които се извършва събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори и	31.12.2016 г.	Отдел „Околна среда”		
10.2.4.	Приемане на сигнали за нередност и контрол за спазване на ангажиментите за приемане на НУБА в обектите, посочени от ООп, с която общината има сключен	31.12.2016 г.	Отдел „Околна среда”		

	договор.				
10.2.5.	Получаване и въвеждане на данни в информационната система за количествата на разделно събрани и рециклирани НУБА	31.12.2016 г.	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване на НУБА		Общински бюджет. ООп
10.2.6.	Контрол по спазване на законодателството.	Постоянен	Отдел „Околна среда”	-	-
10.3	**ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА /ИУМПС/**				
10.3.1	Сключване на договор с ООп за събиране и оползотворяване на ИУМПС на територията на общината.	постоянен.	Отдел „Околна среда”	-	-
10.3.2.	Идентифициране на площадки, в които се извършва незаконно разкомплектоване на ИУМПС	Постоянен	Инспекторат, Отдел „Околна среда”, РИОСВ		
10.3.3.	Осигуряване на информация на обществеността за места, на които се извършва събиране, съхраняване и разкомплектоване на ИУМПС.	31.12.2015г.	Отдел „Околна среда”		
10.3.4.	Получаване и въвеждане на данни в информационната система за количествата на разделно събрани и рециклирани ИУМПС	31.12.2016 г.	Отдел „Околна среда”, Организации по оползотворяване на ИУМПС		Общински бюджет. ООп
10.4	**ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И ОТПАДЪЧНИ НЕФТОПРОДУКТИ**				
10.4.1	Сключване на договор с ООп за създаване на система за събиране и оползотворяване на отработени масла	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		
10.4.2	Прилагане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностни води и в канализационни системи.	31.12.2015 г.	Инспекторат, Отдел „Околна среда”		
10.5	**ИЗЛЯЗЛО ОТ УПОТРЕБА ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ /ИУЕЕО/**				
10.5.1.	Провеждане на преговори н сключване на	01.06.2015	Отдел „Околна среда”	-	-

	договор с организация по оползотворяване на ИУЕЕО.	г.			
10.5.2	Осведомяване на обществеността за обектите, в които се извършва приемане на ИУЕЕО	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		
10.5.3.	Приемане на сигнали за нередност и контрол за спазване на ангажиментите за обратно приемане на ИУЕЕО в търговските обекти и в обектите посочени от организациите по оползотворяване	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”		
10.5.4.	Провеждане на кампании за събиране и извозване на ИУЕЕО от домовете или предаването им на определил от общината места.	1 път годишно	Отдел „Околна среда”, ООп		ООп
10.6	**БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ**				
10.6.1.	Планиране с Общинския бюджет на разходи за събиране и компостиране на бноотпадъци от населението за периода на действие на Програмата.	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”, Общински съвет		
10.6.2.	Ускоряване на поетапното въвеждане на домашно компостиране в жилищните квартали и домакинства, разполагащи с дворни места включително и чрез закупуване и раздаване на компостери	31.12.2015 г.	Отдел „Околна среда”	5 000	Общински бюджет. ПУДООС
10.6.3.	Разпределение на задълженията между отделните общини в регионалното сдружение на общините за изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци по чл.8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чрез решение на общото събрание)	31.12.2015 г.	Кмет на община Долна Баня, Отдел „Околна среда”		

10.6.4.	Обхващане в система за организирано събиране и извозване на биоотпадъците от домакинствата	31.12.2018 г.	Отдел „Околна среда”	Инвестиции - 20 000 Експл. разх. – 30 000 лв./г.	Общински бюджет. ПУДООС
10.6.5.	Обхващане на ресторанти, заведения за обществено хранене, столове, детски градини и пазари на територията на община Долна Баня в система за разделно събиране на кухненски и хранителни отпадъци;	31.12.2019 г.	Отдел „Околна среда”	Инвестиции – 15 000 Експл. разх. – 20 000 лв./г.	Общински бюджет. ПУДООС
10.6.6.	Обособяване на площадка за открито компостиране на биоотпадъци от поддържане на зелени площи на територията на общината и на други разделно събрани биоотпадъци.	31.12.2017	Отдел „Околна среда”	Инвестиции – 3 500 000 Експл. разх. – 400 000 лв./г.	Общински бюджет. ПУДООС ОПОС
10.6.7.	Събиране и извозване на зелени отпадъци от паркове и градини от поддържането на зелената система на града до съоръжението за компостиране	Постоянен след пускане в експлоатация на съоръжението	Отдел „Околна среда”, ОП		
10.6.9.	Стриктно спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компоста както и използването му в дейности, финансирани от общинския бюджет	31.12.2017 г.	Оператор на съоръжението за открито компостиране, Отдел „Околна среда”		
10.7.	**УТАНКИ ОТ КАНАЛИЗЦИЯ**				
10.7.1.	Проучване на възможностите и сключване на споразумение за използването утайките за рекултивация	31.12.2016	ВиК		ВиК ЕООД
10.8.	**ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА**				
10.8.1	Обособяване на зона за приемане на опасни отпадъци от домакинствата в рамките на площадките за безвъзмездно приемане на	2018	Отдел „Околна среда”	в рамките на проект за площадка за	Общински бюджет, ООп, частни

	отпадъци. Обособяване в регионалния център за междинно съхранение на опасните отпадъци събрани от домакинствата, до момента на тяхното транспортиране до заводите за третиране на опасни отпадъци			безвъзмездно приемане на отпадъци	инвестиции
10.8.2.	Организиране на кампании за събиране на отпадъци от домакинствата, чрез мобилен събирателен пункт.	Два пъти годишно.	Отдел „Околна среда”	По проект	Общнскн бюджет
10.9.	**ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ С ОПАСЕН ХАРАКТЕР**				
10.9.1.	Организиране на вътрешна система за разделно събиране на отпадъците, за които се прилага различен вид третиране	31.12.2016	Оператор на поликлиника	Собствени средства	Бюджет на поликлиника
10.9.3.	Предаване за подходящо третиране на отделните видове болнични отпадъци	31.12.2016	Оператори на болнични заведения	Собствени средства	Бюджет на болнични заведения

Настоящата „Общинска програма за управление на отпадъците на Община Долна баня, 2015-2020г.” е приета с Решение № 93 взето с Протокол № 9/12.07.2018 г. година от редовно заседание на Общински съвет град Долна баня.